Ministry of Digital Governance
Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2026.07.08 11:13:36 EEST
Reason:
Location: Athens

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Γραφείο Προέδρου
Ταχ.Δ/νση : Λάμπρου Βείκου 43-45
Ταχ. Κωδ. : 117 42 Αθήνα
Τηλ.: 214 4445-389, -381, -387
e-mail : ssona@patt.gov.gr

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Συνεδρίαση 14η

ΑΠΟΦΑΣΗ υπ' αριθμ. 130/2026

Σήμερα 03/7/2026, ημέρα Παρασκευή και ώρα 16:00, συνήλθαν σε τακτική συνεδρίαση τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Αττικής. Η συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε με τηλεδιάσκεψη, μέσω της υπηρεσίας e: Presence.gov.gr, κατά τις προβλέψεις των διατάξεων των άρθρων 121 & 124 του Ν. 5314/2026 (*ΦΕΚ 103Α'/29-6-2026*), κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. 837048/26-6-2026 πρόσκλησης του Προέδρου κ. Βασίλειου Καπερνάρου (έως 30/6/2026), που κοινοποιήθηκε νόμιμα, στις 26/6/2026 στον Περιφερειάρχη Αττικής, σε καθένα από τους Αντιπεριφερειάρχες καθώς και σε καθένα από τους Περιφερειακούς Συμβούλους.

Θέμα 9ο Η.Δ.

Έγκριση Ετήσιας Έκθεσης Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής Περιφέρειας Αττικής έτους 2025.

Διαπιστώθηκε η απαρτία, κατά την έναρξη της συνεδρίασης, με σύνολο εξήντα οκτώ (68) παρόντων επί συνόλου ογδόντα πέντε (85) Περιφερειακών Συμβούλων, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 447/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των εκλογών της 8ης Οκτωβρίου 2023 για την Περιφέρεια Αττικής και ανακηρύχθηκε ο επιτυχών και οι επιλαχόντες συνδυασμοί, ο Περιφερειάρχης και οι τακτικοί και αναπληρωματικοί περιφερειακοί σύμβουλοι κάθε συνδυασμού για την περιφερειακή περίοδο από 01-01- 2024 έως 31-12-2028, όπως αυτή διορθώθηκε με την υπ' αριθμ. 538/2023 όμοια και τροποποιήθηκε με την υπ'αριθμ. 186/2024 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Οι παρόντες και οι απόντες στη συζήτηση του συγκεκριμένου θέματος έχουν ως εξής:

Παρόντες:
Ο Περιφερειάρχης Αττικής κ. Χαρδαλιάς Νικόλαος

Τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής:

Ο Πρόεδρος κ. Γώγος Χρήστος
Ο Αντιπρόεδρος κ. Κάβουρας Κωνσταντίνος

Ο Γραμματέας κ. Μπενετάτος Στυλιανός

Η Αναπληρώτρια Περιφερειάρχης κ. Κεφαλογιάννη Χριστίνα

Οι Χωρικοί Αντιπεριφερειάρχες Αττικής κ.κ.: Αδαμοπούλου Γεωργία (Τζίνα), Αλεξανδράτος Χαράλαμπος (Μπάμπης), Βάρσου Μαργαρίτα, Βλάχος Γεώργιος, Βοϊδονικόλας Σταύρος, Δαμάσκος Δημήτριος, Παπαγεωργίου Νικόλαος, Παπασπύρου Αθανασία.

Οι Θεματικοί Αντιπεριφερειάρχες Αττικής κ.κ.: Αλυμάρα Σοφία, Αντωνάκου Σταυρούλα, Κουτσογιαννόπουλος Θεόδωρος (Θοδωρής), Μακρή Σταυρούλα (Ρούλα), Μαρκουίζος (Ιαβέρης) Κωνσταντίνος, Μπαϊρακτάρης Πολυχρόνιος (Πολυχρόνης), Μπαρμπαγιάννη - Αδαμοπούλου Ευγενία, Μωραϊτάκη Πικρού Ελευθερία (Ρίτα), Πάλλη - Γιαννακοπούλου Αλεξάνδρα, Σιάτρας Χαράλαμπος (Μπάμπης).

Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ.:
Αβραμίδης Γαβριήλ, Αβραμοπούλου Ελένη, Αγγελάκη Δήμητρα, Αγγέλης Σπυρίδων, Αλμπάνης Ευάγγελος, Αντωνίου Άννα, Αποστολίδου Κλεονίκη (Νίκη), Αργυράκη Βασιλεία (Μπέσσυ), Αυγερινού Αφροδίτη, Αυλωνίτου Χρυσάνθη, Βαθιώτης Αθανάσιος, Βαρελάς Κλεάνθης, Βλάχου Γεωργία, Βουτσινάς Ιωάννης, Γεράκη Αικατερίνη, Γεωργιάδου Παρασκευή (Εύη), Γιακουμάτου Ευαγγελία (Εβίνα), Ζώμπος Κωνσταντίνος, Θεοδωρόπουλος Χρήστος, Ιωακειμίδης Γεώργιος, Ιωακειμίδης Ευάγγελος, Καβαλλάρη Βασιλική (Βίκυ), Καββαδίας Αντώνης, Καζάκου Μαρία, Καμπούρης Φίλιππος, Καραδήμα Ιωάννα, Κατσικάρης Δημήτριος, Κεφαλογιάννη Λουκία, Κόκκαλης Βασίλειος, Κοροβέση Μυρτώ, Κοσμόπουλος Ελευθέριος, Κουρή Μαρία (Μαίρη), Κωνσταντέλλου Αθηνά, Λάσκαρη – Κρασοπούλου Βασιλική, Λώλος Βασίλειος, Μαγκανάρης Νικόλαος, Μανωλάκος Λεωνίδας, Μελάς Σταύρος, Μιλλούση Βασιλική (Βίκυ), Μουζάλας Μάριος, Μπαλάφας Γεώργιος, Ντούρος Γεώργιος, Ορφανός Αθανάσιος (Θάνος), Πετρόπουλος Βασίλειος, Πρεζεράκου Ευριδίκη (Έρρικα), Ράπτης Ιωάννης, Σγουρός Ιωάννης, Συρίγος Βάλσαμος, Σφακιανάκης Εμμανουήλ (Μανώλης), Σχορτσανίτης Σοφοκλής, Τάτσης Γεώργιος, Τουμαζάτου Μαριάννα, Τσουκαλάς Γεώργιος, Χιωτάκης Νικόλαος (Νίκος), Χρονοπούλου Νίκη.

Απόντες:
Τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής:

Ο Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Αττικής κ. Ασκητής Αθανάσιος (Θάνος)

Οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ.:
Αυγερινός Αθανάσιος (Θανάσης), Βισκαδουράκης Αθανάσιος (Θανάσης), Γαλακτόπουλος Πέτρος, Ζαμπίδης Μιχαήλ (Άιρον Μάικ), Καπερνάρος Βασίλειος, Κατσούλης Αθανάσιος (Σάκης), Πρωτούλης Ιωάννης.

Χρέη υπηρεσιακών γραμματέων άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Αττικής κ. Σωτηροπούλου Ευαγγελία και κ. Ζαλοκώστα Ευανθία- Αναστασία

Ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Χρήστος Γώγος έδωσε το λόγο στην Εντεταλμένη Περιφερειακή Σύμβουλο, κ. Αθηνά Κωνσταντέλλου, η οποία έθεσε υπ’ όψιν του Περιφερειακού Συμβουλίου την υπ’ αριθμ. πρωτ. 802289/22-6-2026 εισήγηση του τμήματος Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης της Δ/νσης Κοινωνικής

Μέριμνας της Περιφέρειας Αττικής, με επισυναπτόμενη την Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής (με παραρτήματα), για τη χρονική περίοδο 01-01-2025 έως 31-12-2025, που εστάλη με την πρόσκληση και έχει ως εξής:

Σας διαβιβάζουμε την Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής για την χρονική περίοδο 01-01-2025 έως 31-12-2025 και παρακαλούμε για την έγκρισή της από το Περιφερειακό Συμβούλιο όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφο ιγ του Ν. 4445/2016.

[Η διαβιβασθείσα συνημμένη Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής, για τη χρονική περίοδο 01-01-2025 έως 31-12-2025, με τα παραρτήματα αυτής, επισυνάπτονται στην παρούσα απόφαση.]

Μετά το πέρας των τοποθετήσεων, ο Πρόεδρος έθεσε προς ψήφιση την ανωτέρω εισήγηση με την διαβιβασθείσα Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής, για τη χρονική περίοδο 01-01-2025 έως 31-12-2025.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής
μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών του
αποφασίζει κατά πλειοψηφία

Εγκρίνει την Ετήσια Έκθεση Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής της Περιφέρειας Αττικής, για τη χρονική περίοδο 01-01-2025 έως 31-12-2025, όπως επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσης.

Κατά της ανωτέρω απόφασης ψήφισαν :
- οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της παράταξης «ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ» κ.κ.: Α. Αυγερινού, Αικ. Γεράκη, Π. Γεωργιάδου, Α. Καββαδίας, Στ. Μπενετάτος, Β. Πετρόπουλος, Β. Συρίγος, Γ. Τάτσης, Ν. Χρονοπούλου,
- οι ανεξάρτητες Περιφερειακές Σύμβουλοι κ. Ε. Αβραμοπούλου, Ι. Καραδήμα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Π.Σ. **Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ Π.Σ.**

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΩΓΟΣ **ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΜΠΕΝΕΤΑΤΟΣ**

@ΣΗΔΕ ΙΡΙΔΑ
6a38d763f16c419d2fefa6b0
ΑΠ:802289
Υπογραφή: 22/06/26 10:35
Διανομή: 22/06/26 10:47

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

(για την περίοδο από 01-01-2025 έως 31-12-2025)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
SOCIAL NETWORK ΑΤΤΙΚΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Αθήνα, Ιούνιος 2026

Περιεχόμενα

Επιτελική σύνοψη....8

1ο κεφάλαιο : Κοινωνικοοικονομικό προφίλ και συνθήκες διαβίωσης στην Περιφέρεια Αττικής....10

Εισαγωγικό και μεθοδολογικό πλαίσιο....10

1.1 Δημογραφικές εξελίξεις και γήρανση του πληθυσμού....11

1.2 Απασχόληση, ανεργία και εργασιακή διάρθρωση στην Περιφέρεια Αττικής....21

1.3 Εκπαιδευτικό προφίλ, σχολική διαρροή και μετάβαση των νέων στην αγορά εργασίας....28

1.4 Συνθήκες διαβίωσης, φτώχεια και κοινωνικές ανισότητες....31

1.5 Κοινωνική προστασία και εισοδηματική στήριξη....38

1.6 Στεγαστική ενίσχυση και στεγαστική ευαλωτότητα στην Περιφέρεια Αττικής....43

1.7 Παραγωγική δομή και οικονομικά μεγέθη της Περιφέρειας Αττικής....47

2ο κεφάλαιο: Δίκτυο κοινωνικής προστασίας και παρεμβάσεις κοινωνικής πολιτικής στην Περιφέρεια Αττικής....57

2.1. Παιδική προστασία και υποστήριξη της οικογένειας....57

2.2 Δράσεις για τη στήριξη της τρίτης ηλικίας....61

2.3 Δράσεις για τη στήριξη των ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού....62

2.4 Δράσεις κατά των εξαρτήσεων....65

2.5 Χωρική κατανομή κοινωνικών δομών και ωφελούμενων ανά Περιφερειακή Ενότητα66

2.6 Συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021-2027..69

2.7 Επισημάνσεις-Παρατηρήσεις....71

3ο κεφάλαιο : Δράσεις κοινωνικού περιεχομένου....73

3.1 Δράση για την ψυχική υγεία-κατάθλιψη....73

3.2 Δράση για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού Ατόμων με Υποχρεωτικούς Διατροφικούς Περιορισμούς....73

3.3 Πιλοτική βιωματική δράση εκπαιδευτικών εργαστηρίων τέχνης για παιδιά από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες - ΒιωμAttica....74

4ο κεφάλαιο : Έρευνες πεδίου & Δευτερογενείς έρευνες που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος αναφοράς 77
4.1 Έρευνες πεδίου 77
4.2 Δευτερογενείς έρευνες 80
5ο κεφάλαιο : Ετήσιες αναφορές των Κέντρων Κοινότητας της Περιφέρειας Αττικής 82
6ο κεφάλαιο : Δείκτης πολλαπλής αποστέρησης 89
7ο κεφάλαιο :Παρακολούθηση Κοινωνικών Δομών και Ψηφιακά Εργαλεία 91
7.1 Γεωχωρικό πληροφοριακό σύστημα κοινωνικών δομών 91
7.2 Διαδικτυακή πύλη Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης 93
8ο κεφάλαιο : Συμπεράσματα Ετήσιας Έκθεσης 2025 95
9ο κεφάλαιο : Επικείμενες Ενέργειες 98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 99
Παράρτημα Ι : Δικτύωση, συντονισμός και συνεργασία 99
Παράρτημα ΙΙ: Κατάσταση Μητρώων 100
Παράρτημα ΙΙΙ : Γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου 108
Παράρτημα IV: Αριθμός ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. ανά Δήμο & ΠΕ 12/23_12/24_12/25 109
Παράρτημα V: Δείκτης Πολλαπλής Αποστέρησης στην Περιφέρεια Αττικής 111

Περιεχόμενα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής 2016-2025 12
Διάγραμμα 2:Ετήσια μεταβολή του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής, 2021–2024 12
Διάγραμμα 3:Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025 14
Διάγραμμα 4:Δείκτης εξάρτησης νέων στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025 15
Διάγραμμα 5:Δείκτης εξάρτησης στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025 16
Διάγραμμα 6:Ηλικιακή πυραμίδα της Περιφέρειας Αττικής, κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα 17
Διάγραμμα 7:Διάμεση ηλικία του πληθυσμού στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025 18
Διάγραμμα 8:Δείκτης ολικής γονιμότητας στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2024 19
Διάγραμμα 9:Γεννήσεις ανά ηλικία μητέρας στην Περιφέρεια Αττικής (στοιχεία 2024) 20

Διάγραμμα 10:Προσδόκιμο ζωής στην Περιφέρεια Αττικής, ανά φύλο, 2019–2023 21

Διάγραμμα 11: Σύνολο ανέργων ανά Π.Ε. ετών 2024 & 2025 22

Διάγραμμα 12:Άνεργοι ανά ηλικιακή ομάδα 22

Διάγραμμα 13:Άνεργοι ανά ηλικιακή ομάδα 24_25 23

Διάγραμμα 14:Πλήθος ανέργων ανά φύλο 12_2025 23

Διάγραμμα 15:Ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15–64 ετών στις Περιφέρειες της Ελλάδας, 2024 25

Διάγραμμα 16:Σύνολο απασχολούμενων στην Περιφέρεια Αττικής (Δ΄ τρίμηνο ετών 2020–2024) 26

Διάγραμμα 17:Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ηλικίες 18–24 στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27, 2020–2024 28

Διάγραμμα 18:Ποσοστό νέων 15–29 ετών εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs) στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27, 2020-2024 30

Διάγραμμα 19:Κατανομή του πληθυσμού ηλικίας 25–64 ετών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Αττικής, 2020–2024 31

Διάγραμμα 20:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ανά Μεγάλη Γεωγραφική Περιοχή, 2025 32

Διάγραμμα 21:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στις Περιφέρειες της Ελλάδας, 2025 33

Διάγραμμα 22:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025 34

Διάγραμμα 23:Ποσοστό πληθυσμού με υλική και κοινωνική στέρηση στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025 35

Διάγραμμα 24:Ποσοστό πληθυσμού που διαβιοί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025 36

Διάγραμμα 25:Ποσοστό (%) πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής σε κίνδυνο φτώχειας, υλική και κοινωνική στέρηση και χαμηλή ένταση εργασίας (Ευρώπη 2030): 2020 – 2025 ...37

Διάγραμμα 26: Δείκτης εισοδηματικής ανισότητας (S80/S20) στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025 38

Διάγραμμα 27:Πλήθος ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. στην Περιφέρεια Αττικής (2019,2020,2021,2022, 2023, 2024,2025) 39

Διάγραμμα 28:Ωφελούμενοι Ε.Ε.Ε. με αναπηρία ≥67% στην Περιφέρεια Αττικής, ανά μήνα, 2025 41

Διάγραμμα 29:Ωφελούμενοι Ε.Ε.Ε. 67 ετών και άνω της Περιφέρειας Αττικής_2025 42

Διάγραμμα 30:Αριθμός εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης στην Περιφέρεια Αττικής, 12/23_12/24_12/25 44

Διάγραμμα 31:Δήμοι με τον μεγαλύτερο αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης, 2025 45

Διάγραμμα 32:Ποσοστιαία κατανομή εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης ανά μέγεθος νοικοκυριού στην Περιφέρεια Αττικής 12/23_12/24_12/25 46

Διάγραμμα 33:Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Περιφέρειας Αττικής, 2020–2024 (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές) 48

Διάγραμμα 34:Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Α10) στην Περιφέρεια Αττικής, 2023 (σε εκατ. ευρώ) 50

Διάγραμμα 35:Πρωτογενές εισόδημα των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2023 (ευρώ ανά κάτοικο) 52

Διάγραμμα 36:Διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2023 (ευρώ ανά κάτοικο) 53

Διάγραμμα 37:Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια, 2024 (σε ευρώ) ..55

Διάγραμμα 38:Ποσοστιαία μεταβολή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια, 2024/2023 56

Διάγραμμα 39: Κατανομή εξυπηρετούμενων βρεφών και νηπίων ανά κατηγορία δομής και Περιφερειακή Ενότητα στην Περιφέρεια Αττικής, 2025 58

Διάγραμμα 40: Συγκέντρωση Εξυπηρετούμενων Βρεφών και Νηπίων ανά Τύπο Δομής και Περιφερειακή Ενότητα στην Αττική– 2025 59

Διάγραμμα 41: Αριθμός ωφελούμενων Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων (Μ.Φ.Η.) ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Αττικής 2025 61

Διάγραμμα 42: ΣΥΔ Περιφέρειας Αττικής 2019-2025 64

Διάγραμμα 43:Αριθμός Πιστοποιημένων Φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας που λαμβάνουν μεταβιβαστικές πληρωμές από την Περιφέρεια Αττικής 2025 ανά Περιφερειακή ενότητα 65

Διάγραμμα 44:Αριθμός ωφελούμενων ΕΕΕ ανά Δήμο & ΠΕ 12/23_ 12/24_12/25 109

Περιεχόμενα Πινάκων

Πίνακας 1:Ποσοστά απασχόλησης ηλικιών 15–64 στις Περιφέρειες της Ελλάδας 24

Πίνακας 2: Δείκτης έντασης απασχόλησης ανά Περιφερειακή Ενότητα της Αττικής 27

Πίνακας 3:Πλήθος ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. στην Περιφέρεια Αττικής (2019,2020,2021,2022, 2023,2024,2025) 38

Πίνακας 4:Χορήγηση δελτίων μετακίνησης ΑμεΑ ανά Περιφερειακή Ενότητα_ Περιφέρειας Αττικής 62

Πίνακας 5: Κοινωνικές Δομές Προστασίας, Παιδιών, Ατόμων με Αναπηρία, Ηλικιωμένων και Ωφελούμενών τους ανά Περιφερειακή Ενότητα 67

Πίνακας 6:Συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021-2027.....70

Πίνακας 7: Κατάσταση Ιδιωτικών και Δημοτικών Παιδικών σταθμών.....102

Πίνακας 8: Δομές ΑμεΑ 107

Πίνακας 9: Δομές Τρίτης Ηλικίας.....107

Πίνακας 10: Δομές Παιδικής Προστασίας.....108

Συγγραφική ομάδα

Σιδηρόπουλος Νικόλαος, Αναπληρωτής Προϊστάμενος Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Αττικής

Νικολαρόπουλος Σωτήριος, Διευθυντής Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Αττικής

Γκέκας Στυλιανός, Υπεύθυνος ΦΑ Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

Σκανδάλη Αικατερίνη, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής

Μπουκουβάλας Αχιλλέας, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής

Βασιλάκου Πολύμνια, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

Πιπέρα Ελευθερία, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

Σιδηροπούλου Άννα, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

Σκούρα Ρόδη, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

Τόλη Γεωργία, Στέλεχος Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής -SN Αττική

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Ακρωνύμια	
Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α.Π.	Άξονας Προτεραιότητας
ΔΔ	Συνολική Δημόσια Δαπάνη
Ε.Ε.Ε.	Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα
ΕΚΤ +	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο +
Π.Π. Αττική	Περιφερειακό Πρόγραμμα «Αττική»
ΕΣΠΑ 2021-2027	«Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027»
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΥΔΠ Αττική	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Αττική»
ΣΠ	Στόχος Πολιτικής
ΥΚΟΙΣΟ	Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας
Κ.Α.Α.	Κέντρα Αποκατάστασης Αποθεραπείας
Κ.ΑΛ.Ο.	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
Κ.Δ.Α.Π.	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών
Κ.Δ.Α.Π. ΑμεΑ	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών & Ατόμων με Αναπηρία

Κ.Η.Φ.Η.	Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
Μ.Φ.Π.Α.Δ.	Μονάδας Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής Διαπαιδαγώγησης
Μ.Φ.Η.	Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων
ΔΥΠΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
Π.Ε.	Περιφερειακή Ενότητα
ΕΣΚΕ	Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
Π/Υ	Προϋπολογισμός
ΠΦΥ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας
ΣΥΔ	Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης

Επιτελική σύνοψη

Η παρούσα έκθεση, με έτος αναφοράς το 2025, είναι η ένατη κατά σειρά, η οποία συντάχθηκε από το *Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-«Social Network Αττική»*, στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, σύμφωνα με το εδάφιο ιγ, παράγραφος Θ του άρθρου 13, του Ν. 4445/2016 «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την Κοινωνική Αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του Ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις».

Η έκθεση βασίζεται σε συνδυαστική αξιοποίηση δευτερογενών στατιστικών δεδομένων και διοικητικών πληροφοριών από επίσημες εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές, όπως η Eurostat, η ΕΛΣΤΑΤ, η ΔΥΠΑ και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, καθώς και σε δεδομένα που παράγονται από το *Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-«Social Network Αττική»*, μέσω ερευνών πεδίου, ετήσιων αναφορών και εργαλείων παρακολούθησης. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει την αποτύπωση τόσο των γενικών κοινωνικοοικονομικών τάσεων, όσο και των ειδικότερων χωρικών και κοινωνικών διαφοροποιήσεων που καταγράφονται στην Αττική.

Το *Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-«Social Network Αττική»*, πέραν του ρόλου του ως μηχανισμού παρακολούθησης, τεκμηρίωσης και ανατροφοδότησης των κοινωνικών πολιτικών, διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη

του κοινωνικού σχεδιασμού και στην ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικού περιεχομένου.

Ειδικότερα, κατά το έτος αναφοράς:

- υλοποιήθηκε η πιλοτική βιωματική δράση εκπαιδευτικών εργαστηρίων τέχνης για παιδιά από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες – ΒιωμAttica,
- πραγματοποιήθηκε έρευνα πεδίου στους/στις συντονιστές/συντονίστριες των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) της Περιφέρειας Αττικής, με σκοπό την αποτύπωση της λειτουργίας των δομών και τη διαμόρφωση προτάσεων για την περαιτέρω ενίσχυση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- υλοποιήθηκαν δράσεις για την ψυχική υγεία, με έμφαση στην κατάθλιψη και στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινότητας,
- αναπτύχθηκε δράση για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ατόμων με υποχρεωτικούς διατροφικούς περιορισμούς, με στόχο την ανάδειξη ειδικών αναγκών και την ενίσχυση της κοινωνικής συμπερίληψης,
- συνεχίστηκε η συστηματική ενημέρωση και επικαιροποίηση του Γεωχωρικού Πληροφοριακού Συστήματος των κοινωνικών δομών και της διαδικτυακής πύλης του Παρατηρητηρίου, ενισχύοντας την πρόσβαση των πολιτών σε επικαιροποιημένη πληροφορία και υποστηρίζοντας την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων κοινωνικών υπηρεσιών.
- Ενισχύθηκε η δικτύωση του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου με τις κοινωνικές δομές όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων, μέσω δια ζώσης και εξ αποστάσεως συναντήσεων και συνεργασιών, με στόχο την αποτύπωση των τοπικών κοινωνικών αναγκών και την υποστήριξη πιο στοχευμένων δράσεων κοινωνικής ένταξης.

Μέσα από τις παραπάνω παρεμβάσεις, η Περιφέρεια Αττικής ενισχύει ένα πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής που στηρίζεται στην τεκμηρίωση, στη συνεργασία και δικτύωση των φορέων, στην αξιοποίηση ερευνητικών και διοικητικών δεδομένων, καθώς και στην εγγύτητα με τις τοπικές κοινωνίες.

1ο κεφάλαιο : Κοινωνικοοικονομικό προφίλ και συνθήκες διαβίωσης στην Περιφέρεια Αττικής

Εισαγωγικό και μεθοδολογικό πλαίσιο

Το παρόν κεφάλαιο αποσκοπεί στην αποτύπωση του κοινωνικοοικονομικού προφίλ της Περιφέρειας Αττικής, μέσω της ανάλυσης δημογραφικών, κοινωνικών, εκπαιδευτικών, εργασιακών και οικονομικών δεικτών. Η εξέταση των στοιχείων αυτών είναι σημαντική, καθώς η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης της χώρας, ενώ ταυτόχρονα εμφανίζει έντονες ενδοπεριφερειακές διαφοροποιήσεις και σύνθετες κοινωνικές προκλήσεις. Υπό το πρίσμα αυτό, η μελέτη των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών της δεν περιορίζεται σε μια περιγραφική στατιστική αποτύπωση, αλλά συμβάλλει στην ανάδειξη αναγκών που σχετίζονται με τον σχεδιασμό τεκμηριωμένων παρεμβάσεων.

Για τις ανάγκες του παρόντος κεφαλαίου αξιοποιούνται δευτερογενή στατιστικά δεδομένα από επίσημες εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές, και ειδικότερα από την Eurostat[1], την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)[2], τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)[3] και το

[1] Eurostat (2024). Regional Statistics by NUTS 2 regions. Brussels: European Commission.

Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας[4]. Η χρήση πολλαπλών πηγών επιτρέπει τη συνδυαστική προσέγγιση δεικτών που αφορούν τη δημογραφική εξέλιξη, τη γήρανση του πληθυσμού, την ανεργία και την απασχόληση, το μορφωτικό επίπεδο, τις συνθήκες διαβίωσης, την κοινωνική προστασία, καθώς και τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Αττικής. Παράλληλα, όπου είναι εφικτό, τα δεδομένα εξετάζονται συγκριτικά τόσο σε σχέση με το σύνολο της χώρας όσο και με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να αναδειχθεί η σχετική θέση της Αττικής στο εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον.

Μεθοδολογικά, η ανάλυση βασίζεται κυρίως σε περιγραφική και συγκριτική επεξεργασία ποσοτικών δεδομένων, με στόχο την ανάδειξη μεταβολών, διαχρονικά, αποκλίσεων μεταξύ περιφερειακών ενοτήτων και διαφοροποιήσεων μεταξύ κοινωνικών ομάδων. Επισημαίνεται ότι, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων, κάποιοι δείκτες παρουσιάζονται σε διαφορετικά επίπεδα γεωγραφικής ανάλυσης, όπως σε επίπεδο Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας ή ευρύτερης χωρικής ταξινόμησης βάσει του ευρωπαϊκού συστήματος NUTS. Η παράμετρος αυτή λαμβάνεται υπόψη κατά την ερμηνεία των ευρημάτων, ώστε να αποφεύγονται γενικεύσεις. Συνεπώς, το κεφάλαιο αυτό λειτουργεί ως αναγκαίο αναλυτικό υπόβαθρο για την κατανόηση των κοινωνικών και οικονομικών δυναμικών της Περιφέρειας Αττικής και για τη θεμελίωση των επόμενων θεματικών ενοτήτων της έκθεσης.

1.1 Δημογραφικές εξελίξεις και γήρανση του πληθυσμού

Η δημογραφική εξέλιξη συνδέεται άμεσα με τη διαμόρφωση των κοινωνικών αναγκών, τη βιωσιμότητα της αγοράς εργασίας, τον σχεδιασμό υπηρεσιών υγείας και φροντίδας, καθώς και τη γενικότερη αναπτυξιακή προοπτική της. Παρά τη διαχρονική συγκέντρωση πληθυσμού και οικονομικής δραστηριότητας στην Αττική, οι πρόσφατες δημογραφικές τάσεις καταδεικνύουν ότι επηρεάζεται από τις ευρύτερες εξελίξεις που χαρακτηρίζουν το γενικότερο επίπεδο της χώρας, όπως η γήρανση, η χαμηλή γονιμότητα και η μεταβολή της ηλικιακής δομής. Η μελέτη των σχετικών δεικτών καθιστά δυνατή την κατανόηση όχι μόνο

[2] ΕΛΣΤΑΤ (2023). Στατιστικά Στοιχεία Πληθυσμού και Εισοδήματος ανά Περιφέρεια. Αθήνα.
[3] Στατιστική Υπηρεσία ΔΥΠΑ, 2024-2025
[4] Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Στοιχεία ΕΕΕ

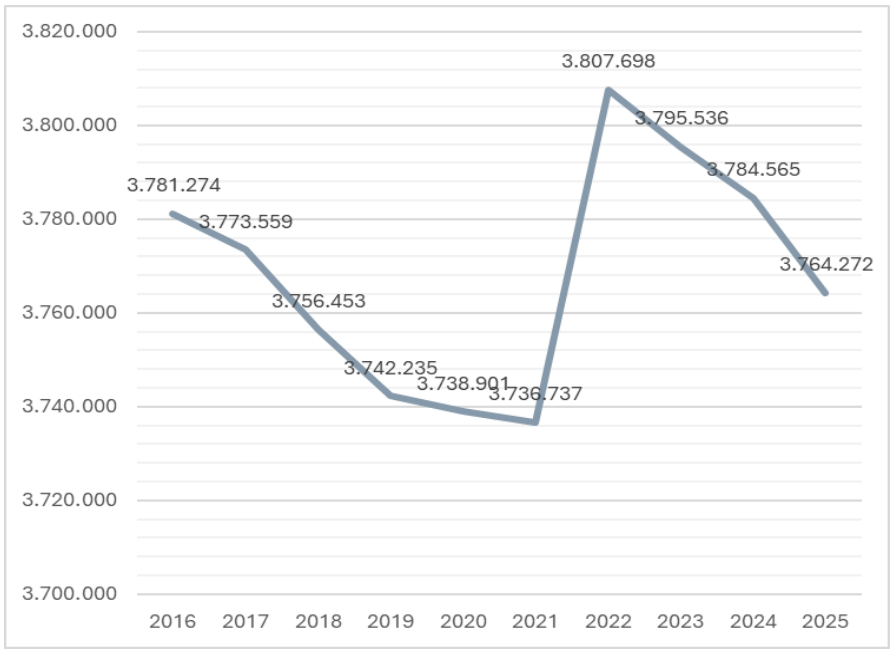
της ποσοτικής εξέλιξης του πληθυσμού, αλλά και της ποιοτικής μεταβολής της σύνθεσής του.

1.1.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας Αττικής

Το ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνει την εξέλιξη του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής κατά την περίοδο 2016–2025. Κατά το διάστημα 2016–2021 παρατηρείται σταδιακή πτωτική πορεία του πληθυσμιακού μεγέθους, γεγονός που υποδηλώνει φάση δημογραφικής επιβράδυνσης, με τη χαμηλότερη τιμή να καταγράφεται το 2021. Το 2022 ακολουθεί αύξηση του πληθυσμού, ο οποίος φθάνει στο υψηλότερο επίπεδο της εξεταζόμενης περιόδου. Στη συνέχεια, κατά τα έτη 2023–2025, καταγράφεται εκ νέου πτωτική τάση, χωρίς ωστόσο το πληθυσμιακό μέγεθος να υποχωρεί άμεσα στα επίπεδα της περιόδου 2019–2021.

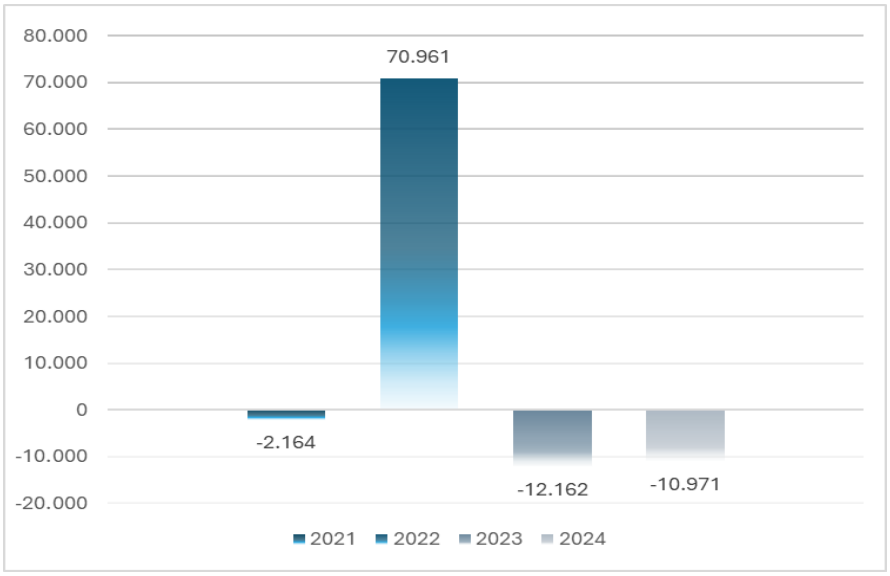
Συνολικά, η εξέλιξη του δείκτη δεν είναι γραμμική, αλλά χαρακτηρίζεται από διαδοχικές φάσεις μείωσης, ανάκαμψης και νέας υποχώρησης. Η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη μεταβλητότητα της πληθυσμιακής δυναμικής της Περιφέρειας Αττικής κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη πληθυσμού Περιφέρειας Αττικής 2016-2025

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 2:Ετήσια μεταβολή του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής, 2021–2024

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Η ετήσια μεταβολή του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής παρουσιάζει μικρή μείωση το 2021, αρκετά μεγάλη αύξηση το 2022 και εκ νέου αρνητικές μεταβολές κατά τα έτη 2023

και 2024. Ειδικότερα, η μεγαλύτερη θετική μεταβολή καταγράφεται το 2022, ενώ τα δύο επόμενα έτη ο πληθυσμός ακολουθεί εκ νέου πτωτική πορεία. Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνει ότι η πληθυσμιακή εξέλιξη της Περιφέρειας κατά την εξεταζόμενη περίοδο χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις και όχι από σταθερή τάση.

1.1.2 Ηλικιακή διάρθρωση και δείκτες εξάρτησης

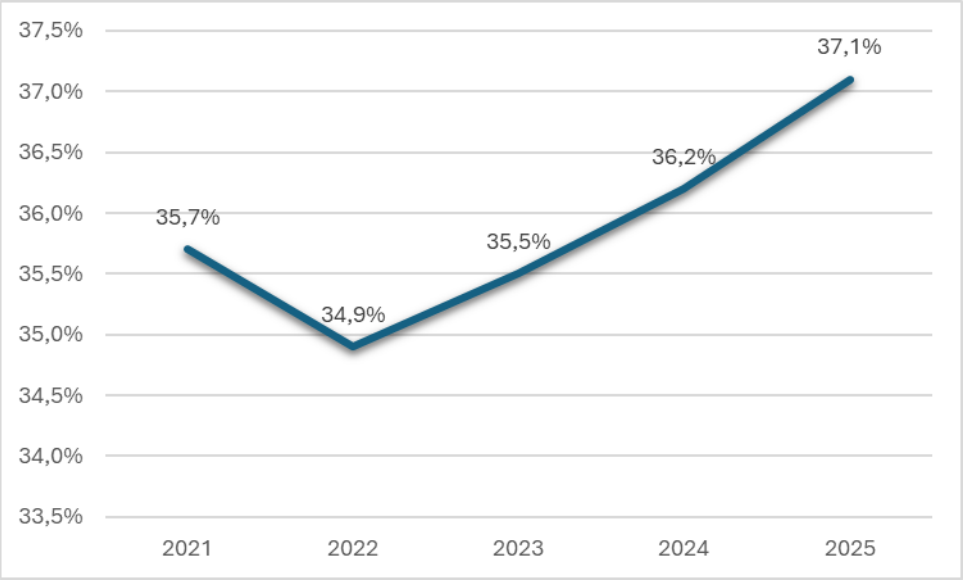
Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων

Ο δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων αποτυπώνει την αναλογία του πληθυσμού ηλικίας 65 ετών και άνω προς τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών. Αποτελεί βασικό δημογραφικό δείκτη, καθώς αναδεικνύει την επίδραση της γήρανσης στη δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού και τις αυξημένες ανάγκες που προκύπτουν σε επίπεδο κοινωνικής προστασίας, υγειονομικής κάλυψης και φροντίδας.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη εξάρτησης ηλικιωμένων στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2021–2025. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώνεται σε 35,7% το 2021, μειώνεται σε 34,9% το 2022 και στη συνέχεια ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία, φθάνοντας σε 35,5% το 2023, 36,2% το 2024 και 37,1% το 2025. Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει ότι, μετά την πρόσκαιρη υποχώρηση του 2022, η αναλογία των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προς τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών ενισχύεται εκ νέου.

Συνολικά, η ανοδική πορεία του δείκτη κατά τα τελευταία έτη επιβεβαιώνει την ενίσχυση της δημογραφικής γήρανσης στην Περιφέρεια Αττικής. Η εξέλιξη αυτή καθιστά εμφανή την ανάγκη ενίσχυσης πολιτικών που αφορούν στην ενεργό γήρανση, στη μακροχρόνια υποστήριξη και στη συνολική μέριμνα για τον ηλικιωμένο πληθυσμό.

Διάγραμμα 3:Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

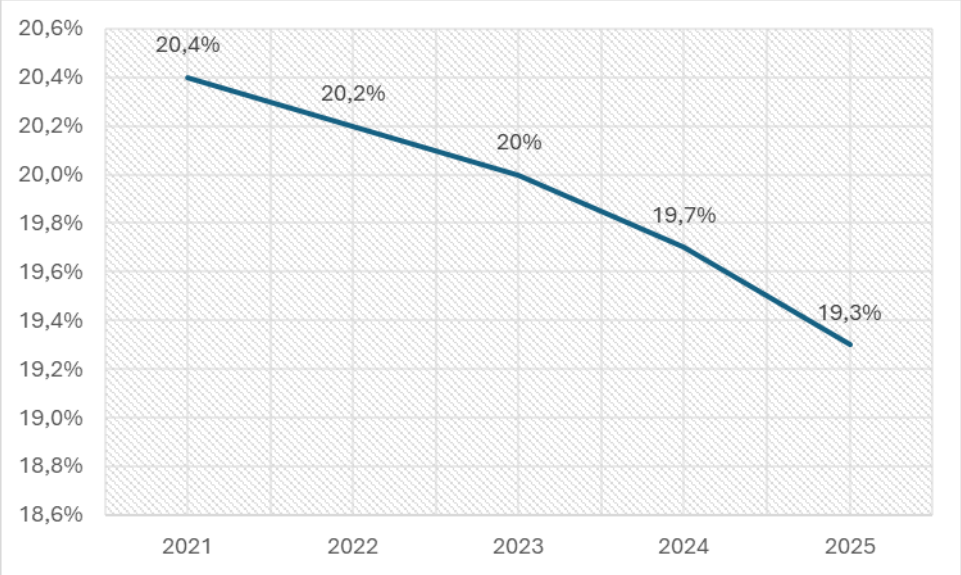
Δείκτης Εξάρτησης Νέων

Ο δείκτης εξάρτησης νέων αποτυπώνει τη σχέση του πληθυσμού ηλικίας 0–14 ετών προς τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών. Πρόκειται για δημογραφικό δείκτη που αναδεικνύει τη συμμετοχή των νεότερων ηλικιών στη συνολική ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού και συμβάλλει στην κατανόηση της δημογραφικής ανανέωσης.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη εξάρτησης νέων στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2021–2025. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώνεται σε 20,4% το 2021 και ακολουθεί σταθερά πτωτική πορεία τα επόμενα έτη, υποχωρώντας σε 20,2% το 2022, 20,0% το 2023, 19,7% το 2024 και 19,3% το 2025. Η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει σταδιακή μείωση της αναλογίας των ατόμων ηλικίας 0–14 ετών σε σχέση με τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών.

Συνολικά, η πτωτική τάση του δείκτη κατά την εξεταζόμενη περίοδο αντανακλά την περιορισμένη συμμετοχή των νεότερων ηλικιακών ομάδων στη δημογραφική σύνθεση της Περιφέρειας Αττικής. Η εικόνα αυτή συνάδει με τις ευρύτερες τάσεις χαμηλής γονιμότητας και δημογραφικής γήρανσης και αναδεικνύει τις προκλήσεις που συνδέονται με τη δημογραφική ανανέωση του πληθυσμού.

Διάγραμμα 4:Δείκτης εξάρτησης νέων στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Συνολικός δείκτης εξάρτησης[5]

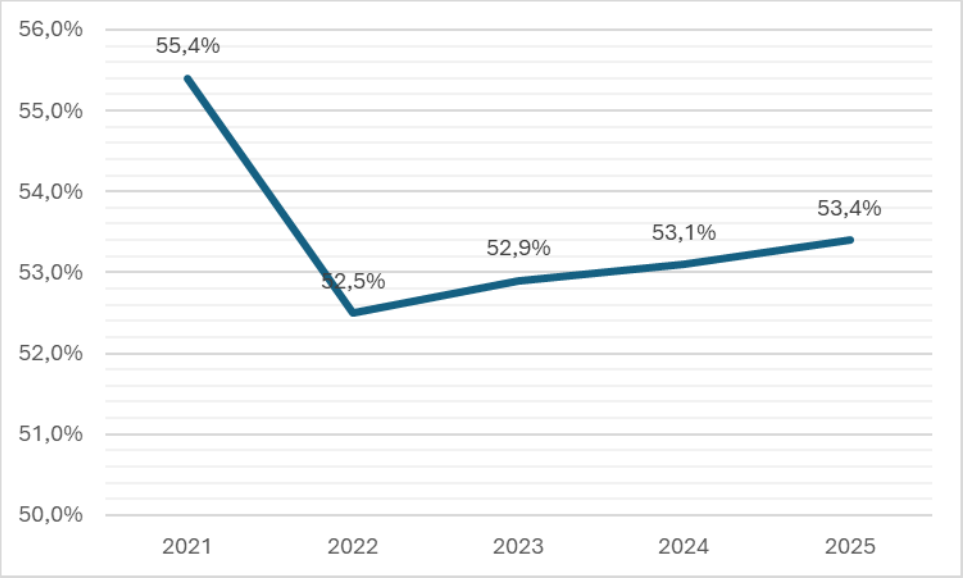
Ο δείκτης εξάρτησης αποτυπώνει τη σχέση του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού, δηλαδή των ατόμων ηλικίας 0–14 ετών και 65 ετών και άνω, προς τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών. Πρόκειται για δημογραφικό δείκτη που αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ των εξαρτώμενων ηλικιακών ομάδων και του πληθυσμού ηλικίας 15–64 ετών.

[5] Ο Δείκτης Εξάρτησης δεν λαμβάνει υπόψη τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ανά ηλικιακή ομάδα. Ένα μέρος του πληθυσμού που υπολογίζεται ως «εργάσιμης ηλικίας» μπορεί στην πραγματικότητα να είναι άνεργο ή να μην ανήκει στο εργατικό δυναμικό, ενώ ένα μέρος του «εξαρτώμενου» πληθυσμού μπορεί να απασχολείται και να μην είναι απαραίτητα οικονομικά εξαρτημένο.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη εξάρτησης στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2021–2025. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώνεται σε 55,4 το 2021, μειώνεται σε 52,5 το 2022 και, στη συνέχεια, ακολουθεί μικρή ανοδική πορεία, φθάνοντας σε 52,9 το 2023, 53,1 το 2024 και 53,4 το 2025. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι, μετά την αποκλιμάκωση του 2022, η αναλογία του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού προς τον πληθυσμό ηλικίας 15–64 ετών παρουσιάζει εκ νέου σταδιακή αύξηση.

Συνολικά, ο δείκτης παραμένει σε σχετικά υψηλά επίπεδα σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο, γεγονός που υποδηλώνει σταθερή δημογραφική επιβάρυνση του ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής. Η εικόνα αυτή συνδέεται με τις ευρύτερες τάσεις γήρανσης του πληθυσμού και αναδεικνύει τη σημασία πολιτικών που αφορούν τη στήριξη της οικογένειας, την ενεργό γήρανση και την ενίσχυση της κοινωνικής φροντίδας.

Διάγραμμα 5:Δείκτης εξάρτησης στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025

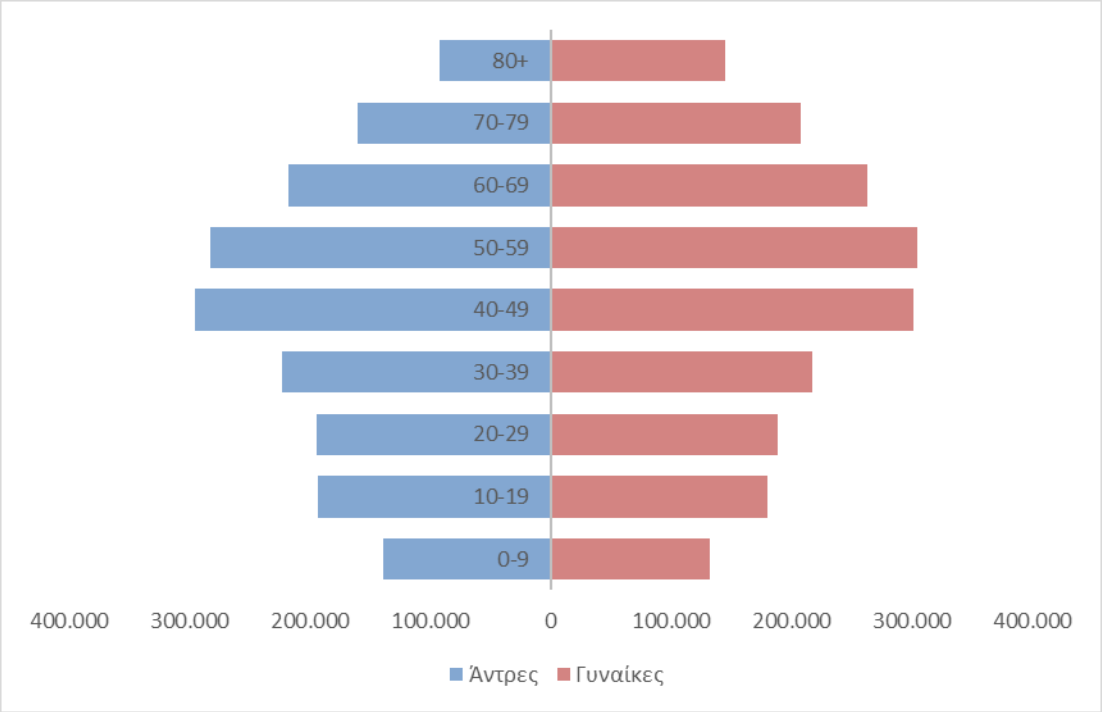

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Η ηλικιακή πυραμίδα της Περιφέρειας Αττικής αποτυπώνει με σαφήνεια τη δημογραφική διάρθρωση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Η κατανομή των ηλικιών καταδεικνύει τη σημαντική συγκέντρωση πληθυσμού στις ενδιάμεσες και μεγαλύτερες

ηλικίες, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες οι γυναίκες εμφανίζουν σαφή αριθμητική υπεροχή έναντι των ανδρών. Η εικόνα αυτή συνάδει με τις ευρύτερες τάσεις δημογραφικής γήρανσης που παρατηρούνται στην Περιφέρεια Αττικής και λειτουργεί υποστηρικτικά στην ερμηνεία των σχετικών δημογραφικών δεικτών.

Διάγραμμα 6:Ηλικιακή πυραμίδα της Περιφέρειας Αττικής, κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

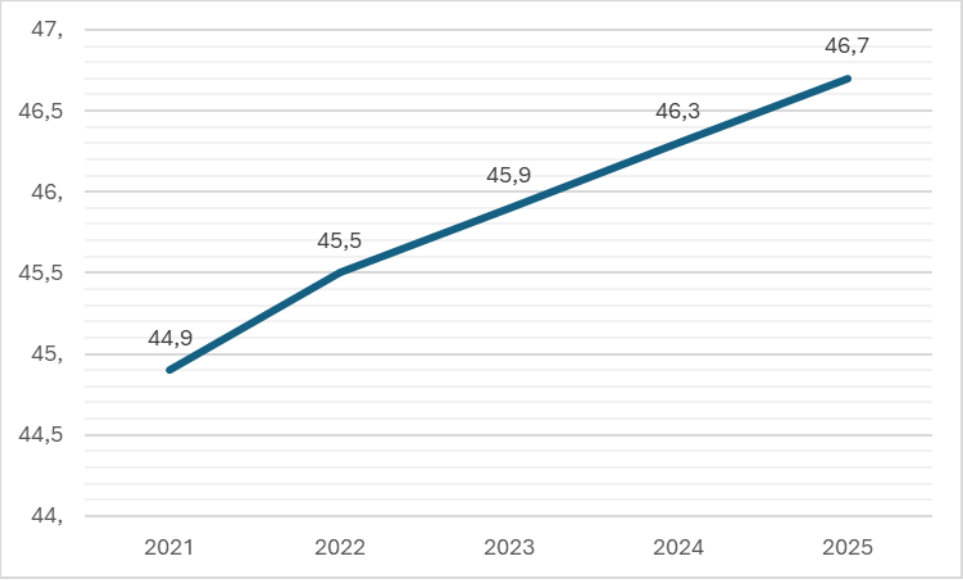
1.1.3 Διάμεση ηλικία, γονιμότητα και δημογραφική ανανέωση

Διάμεση ηλικία

Το διάγραμμα 7 παρουσιάζει την εξέλιξη της διάμεσης ηλικίας στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2021–2025. Ειδικότερα, η διάμεση ηλικία αυξάνεται σταθερά από 44,9 έτη το 2021 σε 45,5 έτη το 2022, 45,9 έτη το 2023, 46,3 έτη το 2024 και 46,7 έτη το 2025. Η διαχρονική αυτή άνοδος υποδηλώνει σταδιακή γήρανση του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής.

Συμπερασματικά, η συνεχής αύξηση της διάμεσης ηλικίας δείχνει ενίσχυση της συμμετοχής των μεγαλύτερων ηλικιών στη δημογραφική σύνθεση της Περιφέρειας Αττικής. Η εξέλιξη αυτή συνάδει με τις ευρύτερες τάσεις δημογραφικής γήρανσης και αναδεικνύει προκλήσεις που συνδέονται με τη δημογραφική ανανέωση του πληθυσμού και τον σχεδιασμό κοινωνικών πολιτικών.

Διάγραμμα 7:Διάμεση ηλικία του πληθυσμού στην Περιφέρεια Αττικής, 2021–2025

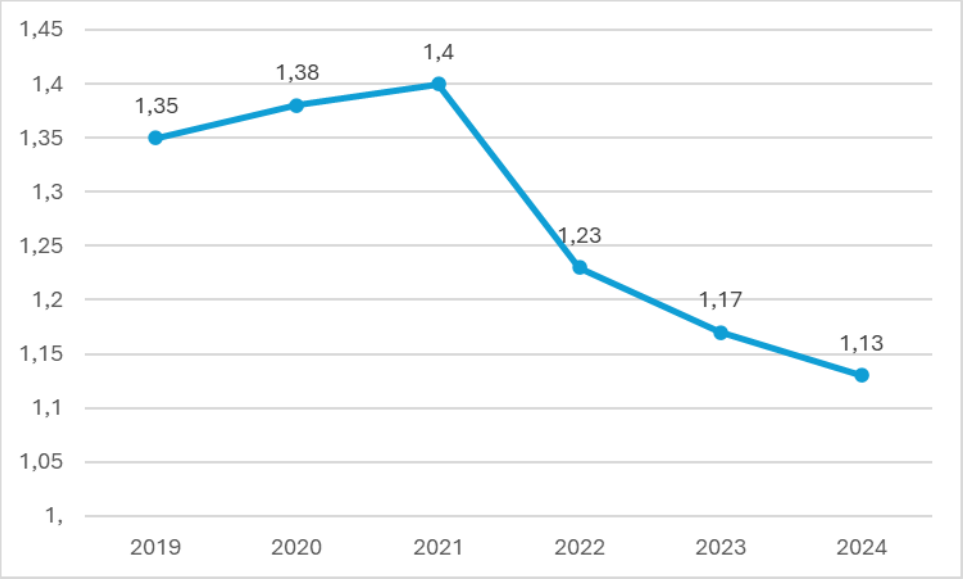
Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Δείκτης ολικής γονιμότητας

Το διάγραμμα 8 παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη ολικής γονιμότητας στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2019–2024. Ειδικότερα, ο δείκτης διαμορφώνεται σε 1,35 το 2019, αυξάνεται οριακά σε 1,38 το 2020 και 1,40 το 2021, ενώ από το 2022 και έπειτα ακολουθεί σαφή πτωτική πορεία, υποχωρώντας σε 1,23 το 2022, 1,17 το 2023 και 1,13 το 2024.

Ο δείκτης ολικής γονιμότητας στην Περιφέρεια Αττικής παραμένει σε χαμηλά επίπεδα καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο και σημαντικά κάτω από το επίπεδο αναπλήρωσης των γενεών. Η εικόνα αυτή συνάδει με τις ευρύτερες τάσεις χαμηλής γονιμότητας και δημογραφικής γήρανσης και αναδεικνύει τις προκλήσεις που συνδέονται με τη μακροπρόθεσμη πληθυσμιακή ανανέωση.

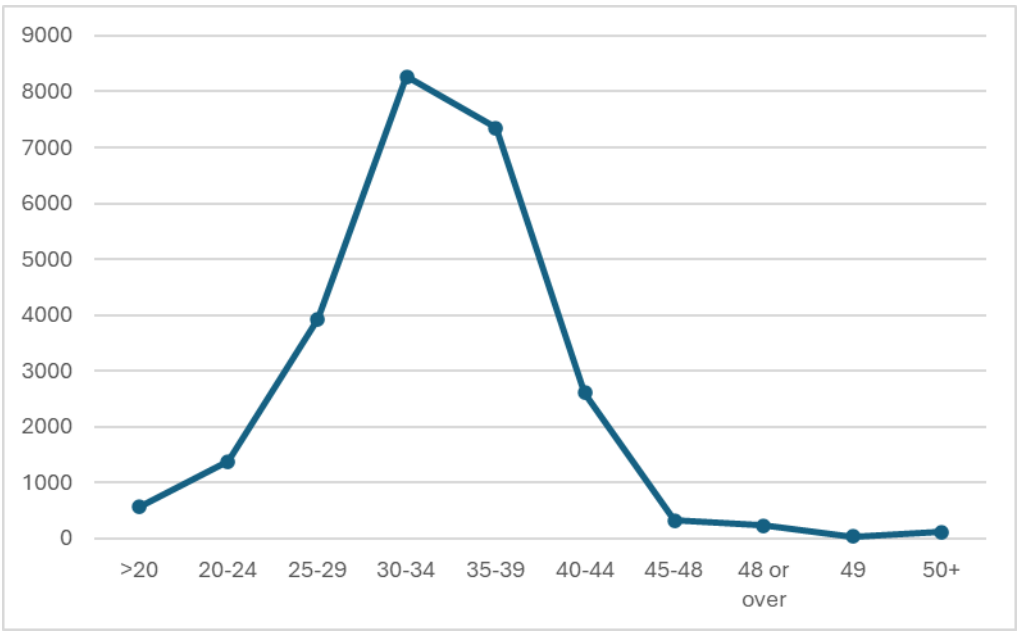
Διάγραμμα 8:Δείκτης ολικής γονιμότητας στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2024

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Όπως προκύπτει από το διάγραμμα 9, ο μεγαλύτερος αριθμός γεννήσεων συγκεντρώνεται στις ηλικιακές ομάδες 30–34 και 35–39 ετών, ενώ σημαντικά χαμηλότερες τιμές καταγράφονται στις μικρότερες ηλικίες και, ακόμη περισσότερο, μετά την ηλικία των 40 ετών. Η εικόνα αυτή δείχνει ότι η μητρότητα στην Περιφέρεια Αττικής τείνει να μετατοπίζεται προς μεγαλύτερες ηλικίες, γεγονός που συνάδει με ευρύτερες κοινωνικές και δημογραφικές τάσεις, όπως η αναβολή της τεκνογονίας.

Διάγραμμα 9:Γεννήσεις ανά ηλικία μητέρας στην Περιφέρεια Αττικής (στοιχεία 2024)

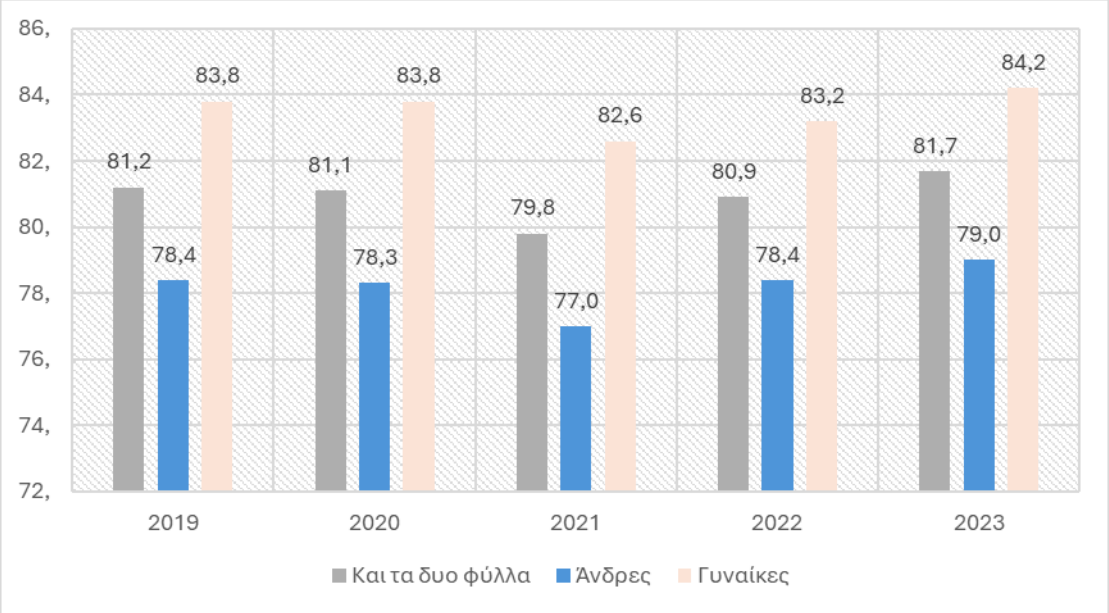
Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

1.1.4 Προσδόκιμο ζωής και δημογραφική ανθεκτικότητα

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2019–2023, τόσο για το σύνολο του πληθυσμού όσο και ανά φύλο. Ειδικότερα, για το σύνολο του πληθυσμού, το προσδόκιμο ζωής διαμορφώνεται σε 81,2 έτη το 2019, παραμένει σχεδόν σταθερό το 2020 (81,1 έτη), υποχωρεί αισθητά το 2021 σε 79,8 έτη και στη συνέχεια αυξάνεται, φθάνοντας σε 80,9 έτη το 2022 και 81,7 έτη το 2023. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι, παρά την προσωρινή μείωση που καταγράφεται το 2021, η γενική τάση στο τέλος της εξεταζόμενης περιόδου είναι εκ νέου ανοδική.

Η ανάλυση ανά φύλο δείχνει ότι οι γυναίκες εμφανίζουν σταθερά υψηλότερο προσδόκιμο ζωής σε σχέση με τους άνδρες σε όλα τα έτη της εξεταζόμενης περιόδου. Ειδικότερα, το 2023 το προσδόκιμο ζωής των γυναικών ανέρχεται σε 84,2 έτη, έναντι 79,0 ετών για τους άνδρες, ενώ αντίστοιχη διαφοροποίηση καταγράφεται και στα προηγούμενα έτη. Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνει τη διαχρονική επίδραση του φύλου στη διαμόρφωση του δείκτη.

Διάγραμμα 10:Προσδόκιμο ζωής στην Περιφέρεια Αττικής, ανά φύλο, 2019–2023

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

1.2 Απασχόληση, ανεργία και εργασιακή διάρθρωση στην Περιφέρεια Αττικής

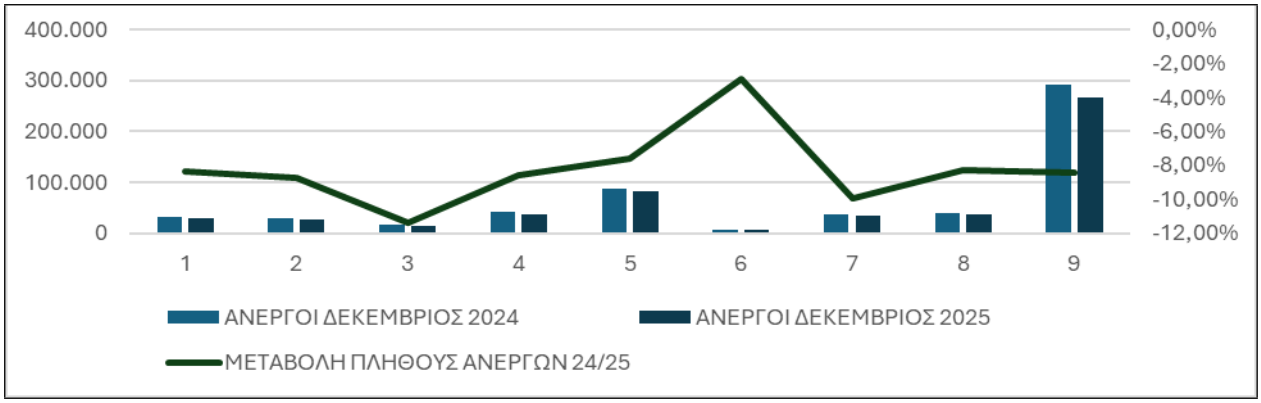
1.2.1 Εξέλιξη της ανεργίας

Από τα δευτερογενή δεδομένα για τα έτη 2024-2025, διαπιστώνεται μείωση του πλήθους των εγγεγραμμένων ανέργων της τάξεως του 8,43%(-)[6]. Ωστόσο, το πλήθος των εγγεγραμμένων ανέργων της Περιφέρειας Αττικής για το έτος 2025 ήταν αρκετά υψηλό (#266.328). Όπως παρατηρούμε, οι περισσότεροι άνεργοι για το 2025 καταγράφονται στην Π.Ε. Κεντρικού Τομέα Αθηνών, ήτοι 81.169 άνεργοι και ακολουθεί η Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθηνών (37.737 άνεργοι). Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή του αριθμού των ανέργων (μείωση) από το 2024 έως το 2025 παρατηρείται στην Π.Ε. Δυτικής Αττικής (-11,37%).

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρατηρούμε ότι σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες ο αριθμός των ανέργων το 2025 είναι μειωμένος σε σχέση με το 2024.

[6] Στατιστική Υπηρεσία ΔΥΠΑ, 2024-2025

Διάγραμμα 11: Σύνολο ανέργων ανά Π.Ε. ετών 2024 & 2025

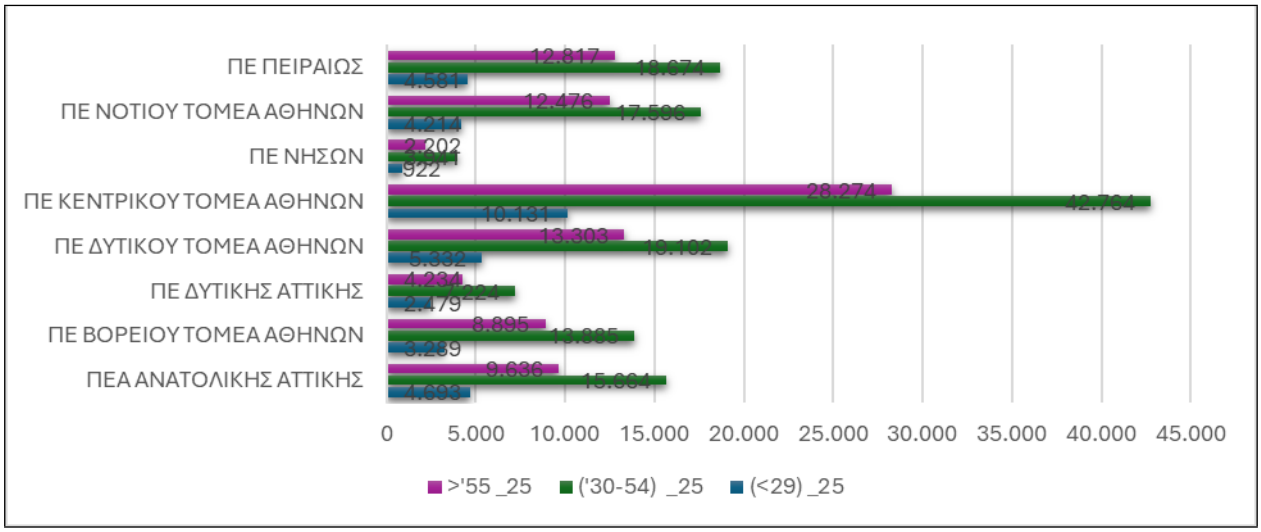

Πηγή: ΔΥΠΑ (Δεκέμβριος 2025), Ιδία Επεξεργασία

1.2.2 Η ανεργία ανά φύλο, ηλικία και Περιφερειακή Ενότητα

Αναφορικά με την ηλικιακή ομάδα, στο ακόλουθο διάγραμμα βλέπουμε ότι σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες η ηλικιακή ομάδα με το μεγαλύτερο ποσοστό αντιπροσώπευσης στους εγγεγραμμένους ανέργους είναι αυτή των ανέργων 30-54 ετών.

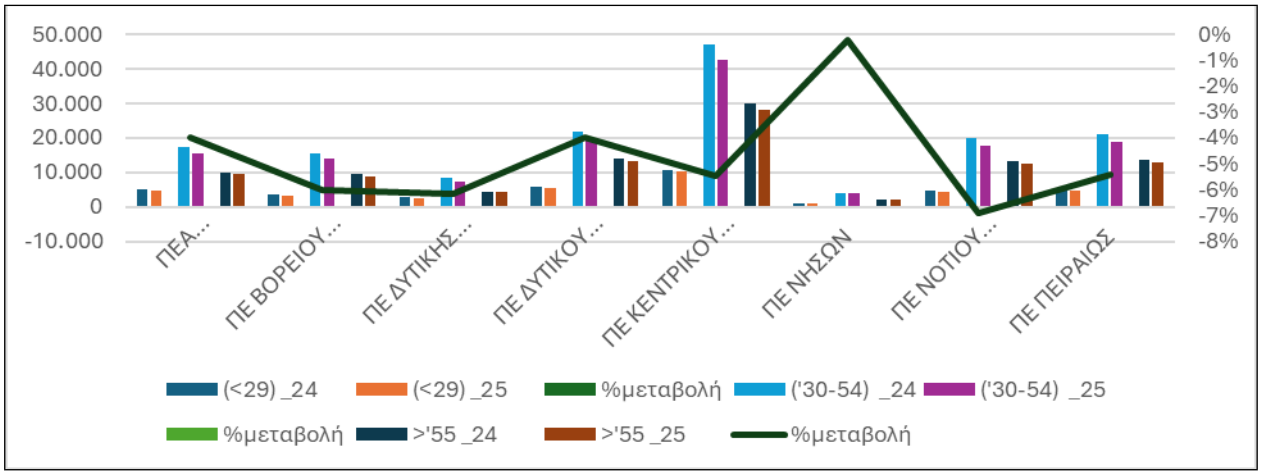
Διάγραμμα 12:Άνεργοι ανά ηλικιακή ομάδα

Πηγή: ΔΥΠΑ (Δεκέμβριος 2025), Ιδία Επεξεργασία

Συγκρίνοντας το πλήθος των ανέργων ανά ηλικιακή ομάδα κατά την περίοδο 2024 - 2025, διαπιστώθηκε ότι για όλες τις ηλικιακές κατηγορίες υπάρχει μείωση των ανέργων στην πλειοψηφία των Περιφερειακών Ενοτήτων.

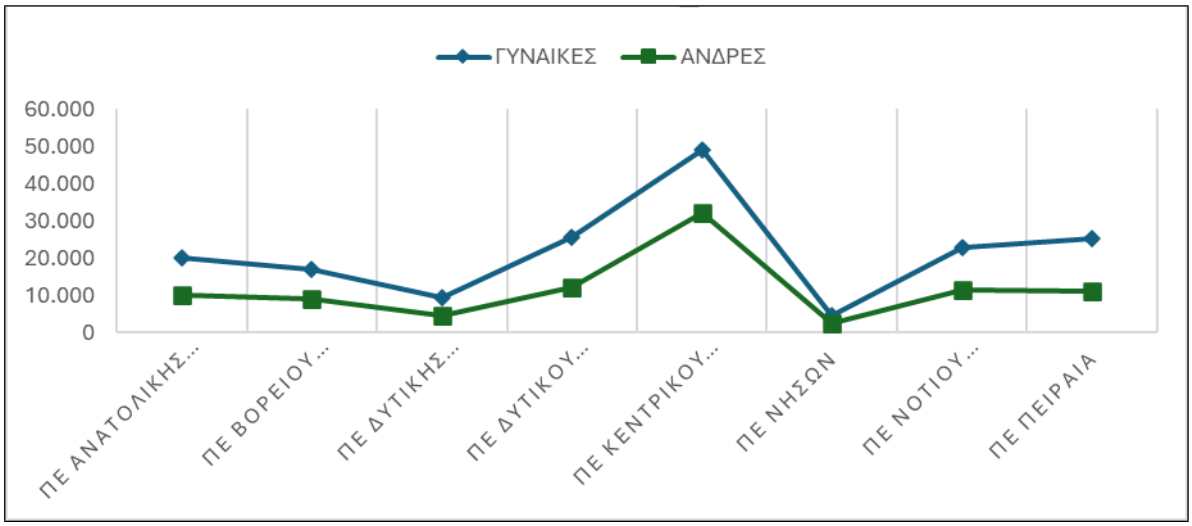
Διάγραμμα 13:Άνεργοι ανά ηλικιακή ομάδα 24_25

Πηγή: ΔΥΠΑ (Δεκέμβριος 2025), Ιδία Επεξεργασία

Στην Περιφέρεια Αττικής, βάσει των στοιχείων της ΔΥΠΑ για το Δεκέμβριο του 2025, το 65,27% του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων είναι γυναίκες (το Δεκέμβριο του 2024 οι γυναίκες καταλάμβαναν ποσοστό 65%). Από το ακόλουθο διάγραμμα διαπιστώνεται ότι σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες σημαντικά υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στις γυναίκες.

Διάγραμμα 14:Πλήθος ανέργων ανά φύλο 12_2025

Πηγή: ΔΥΠΑ (Δεκέμβριος 2025), Ιδία Επεξεργασία

1.2.3 Εξέλιξη της απασχόλησης και η θέση της Αττικής στο εθνικό πλαίσιο

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει την εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15–64 ετών στις Περιφέρειες της Ελλάδας κατά την περίοδο 2020–2024, ενώ το διάγραμμα αποτυπώνει τη διαμόρφωση του δείκτη για το έτος 2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το 2024 το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης καταγράφεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (67,9%), ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Αττικής με 65,3% και η Κρήτη με 65,1%. Αντίθετα, τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στη Θεσσαλία (58,4%) και στη Δυτική Μακεδονία (58,7%).

Σε διαχρονικό επίπεδο, η Περιφέρεια Αττικής παρουσιάζει σταθερή βελτίωση του ποσοστού απασχόλησης, το οποίο αυξάνεται από 59,0% το 2020 σε 60,8% το 2021, 64,0% το 2022, παραμένει στο ίδιο επίπεδο το 2023 και διαμορφώνεται σε 65,3% το 2024. Η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη βελτίωση της θέσης της Αττικής στην αγορά εργασίας και επιβεβαιώνει την ισχυρή της παρουσία στο εθνικό πλαίσιο.

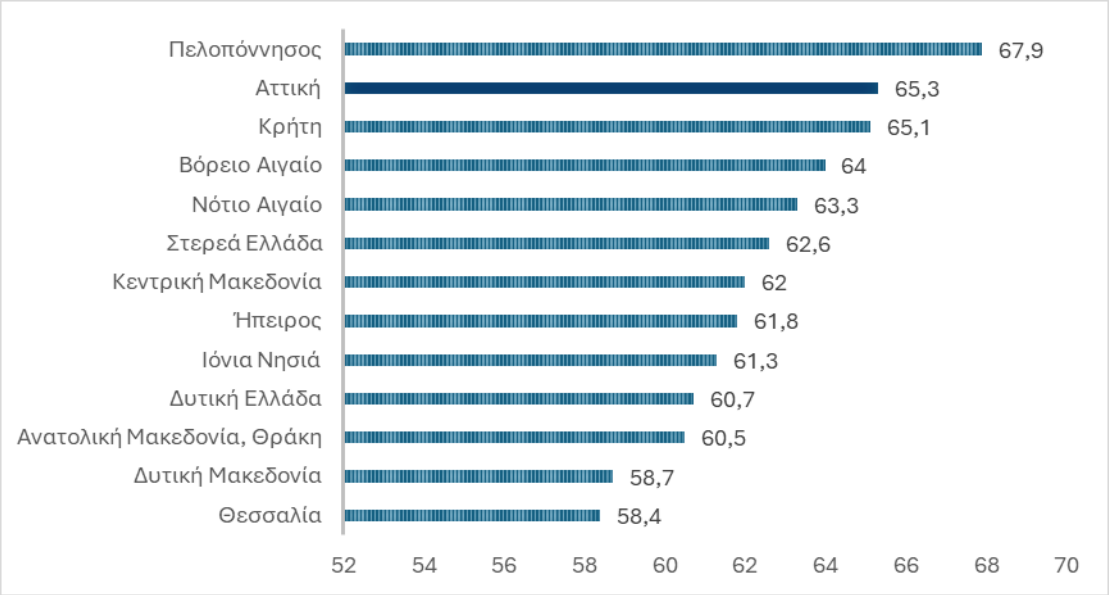
Πίνακας 1:Ποσοστά απασχόλησης ηλικιών 15–64 στις Περιφέρειες της Ελλάδας

Ποσοστά απασχόλησης ηλικιών 15–64 ετών στις Περιφέρειες της Ελλάδας	2020	2021	2022	2023	2024

Ποσοστά απασχόλησης ηλικιών 15–64 ετών στις Περιφέρειες της Ελλάδας	2020	2021	2022	2023	2024
Αττική	59,0	60,8	64,0	64,0	65,3
Βόρειο Αιγαίο	59,7	58,9	60,7	62,8	64,0
Νότιο Αιγαίο	53,6	53,6	59,2	60,9	63,3
Κρήτη	56,4	56,8	62,1	63,0	65,1
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	54,2	54,0	57,1	59,6	60,5
Κεντρική Μακεδονία	53,7	53,9	57,8	59,7	62,0
Δυτική Μακεδονία	50,7	52,1	52,3	55,6	58,7
Ήπειρος	52,8	50,7	58,2	60,2	61,8
Θεσσαλία	55,3	56,2	59,2	58,0	58,4
Ιόνια Νησιά	55,6	56,8	58,7	59,5	61,3
Δυτική Ελλάδα	50,6	54,0	56,3	59,4	60,7
Στερεά Ελλάδα	54,5	55,8	60,8	63,2	62,6
Πελοπόννησος	62,9	62,4	63,8	65,5	67,9

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

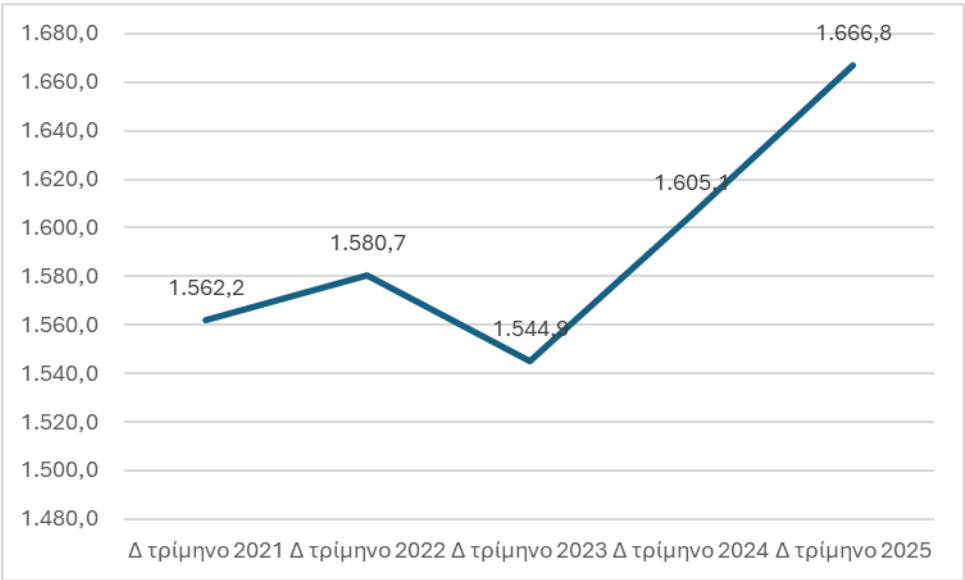
Διάγραμμα 15:Ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15–64 ετών στις Περιφέρειες της Ελλάδας, 2024

Πηγή : Eurostat , Ιδία Επεξεργασία

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του συνόλου των απασχολουμένων στην Περιφέρεια Αττικής κατά το Δ΄ τρίμηνο των ετών 2021–2025. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ο αριθμός των απασχολουμένων αυξάνεται από 1.562,2 το 2021 σε 1.580,7 το 2022, ενώ το 2023 καταγράφεται μείωση σε 1.544,9. Στη συνέχεια, η απασχόληση ακολουθεί εκ νέου ανοδική πορεία, φθάνοντας σε 1.605,1 το 2024 και σε 1.666,8 το 2025. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι, παρά την πρόσκαιρη υποχώρηση του 2023, η απασχόληση στην Περιφέρεια Αττικής ενισχύεται κατά τα τελευταία έτη.

Διάγραμμα 16:Σύνολο απασχολούμενων στην Περιφέρεια Αττικής (Δ΄ τρίμηνο ετών 2020–2024)

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, πίνακας 02Β, Ίδια επεξεργασία

Η Περιφέρεια Αττικής αναδεικνύεται ως ο κυρίαρχος πόλος οικονομικής δραστηριότητας και μισθωτής απασχόλησης της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ», στην Αττική καταγράφονται 138.484 επιχειρήσεις και παραρτήματα. Σε επίπεδο αυτοτελών επιχειρήσεων, ο αριθμός ανέρχεται σε 121.648, που αντιστοιχεί στο 38,72% του συνόλου των επιχειρήσεων της χώρας.

Παράλληλα, στην Περιφέρεια Αττικής απασχολούνται 1.229.130 εργαζόμενοι, δηλαδή το 49,58% του συνόλου των εργαζομένων σε επίπεδο Περιφέρειας. Τα δεδομένα αυτά επιβεβαιώνουν ότι η Αττική συγκεντρώνει όχι μόνο το μεγαλύτερο μέρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά και σχεδόν το μισό της μισθωτής εργασίας της χώρας.

Σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας, σύμφωνα με την τομεοποίηση της ΕΛΣΤΑΤ, η μεγαλύτερη συγκέντρωση επιχειρήσεων και εργαζομένων εντοπίζεται στον Κεντρικό Τομέα Αθηνών, όπου καταγράφονται 42.206 επιχειρήσεις και παραρτήματα και 360.552 εργαζόμενοι. Ακολουθεί ο Βόρειος Τομέας Αθηνών με 23.352 επιχειρήσεις και παραρτήματα και 269.682 εργαζομένους, ενώ ιδιαίτερα σημαντική είναι και η παρουσία της Ανατολικής Αττικής, του Νότιου Τομέα Αθηνών και του Πειραιά. Αντίθετα, η Περιφερειακή Ενότητα Νήσων εμφανίζει πολύ μικρότερη συμμετοχή τόσο ως προς τις επιχειρήσεις όσο και ως προς την απασχόληση. Συνολικά, η εσωτερική κατανομή των στοιχείων δείχνει έντονη χωρική συγκέντρωση της οικονομικής δραστηριότητας στο μητροπολιτικό κέντρο της Αθήνας και στους άμεσα συνδεδεμένους αστικούς και περιαστικούς τομείς.

Πίνακας 2: Δείκτης έντασης απασχόλησης ανά Περιφερειακή Ενότητα της Αττικής

Περιφερειακή Ενότητα	Επιχειρήσεις και παραρτήματα	Εργαζόμενοι	Εργαζόμενοι ανά επιχείρηση/παράρτημα
Ανατολική Αττική	17.111	177.752	10,39

Βόρειος Τομέας	23.352	269.682	11,55
Δυτική Αττική	6.071	68.512	11,29
Δυτικός Τομέας	13.650	87.710	6,43
Κεντρικός Τομέας	42.206	360.552	8,54
Νήσων	2.054	8.515	4,15
Νότιος Τομέας	18.956	169.560	8,94
Πειραιώς	15.096	126.130	8,36

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ», *Αποτελέσματα της ηλεκτρονικής καταγραφής του συνόλου των επιχειρήσεων και των εργαζομένων – μισθωτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου*, 2025, Πίνακες **IIIA1** και **IIIB1**.
Επεξεργασία στοιχείων: ιδία επεξεργασία.
Σημείωση: Η στήλη «Εργαζόμενοι ανά επιχείρηση/παράρτημα» προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμού εργαζομένων με τον αριθμό επιχειρήσεων και παραρτημάτων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

Ο παραπάνω πίνακας αποτυπώνει τη χωρική κατανομή της επιχειρηματικής δραστηριότητας και απασχόλησης στις Περιφερειακές Ενότητες της Αττικής. Ο Κεντρικός Τομέας Αθηνών συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων και παραρτημάτων (42.206) καθώς και τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων (360.552), γεγονός που επιβεβαιώνει τον κεντρικό του ρόλο στη μητροπολιτική οικονομία της Αττικής. Ιδιαίτερα υψηλή ένταση απασχόλησης εμφανίζουν ο Βόρειος Τομέας Αθηνών (11,55 εργαζόμενοι ανά επιχείρηση/παράρτημα) και η Δυτική Αττική (11,29), ενώ η χαμηλότερη τιμή παρατηρείται στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων (4,15). Συνολικά, τα στοιχεία αναδεικνύουν έντονες ενδοπεριφερειακές διαφοροποιήσεις ως προς τη συγκέντρωση επιχειρήσεων και εργαζομένων στο εσωτερικό της Αττικής.

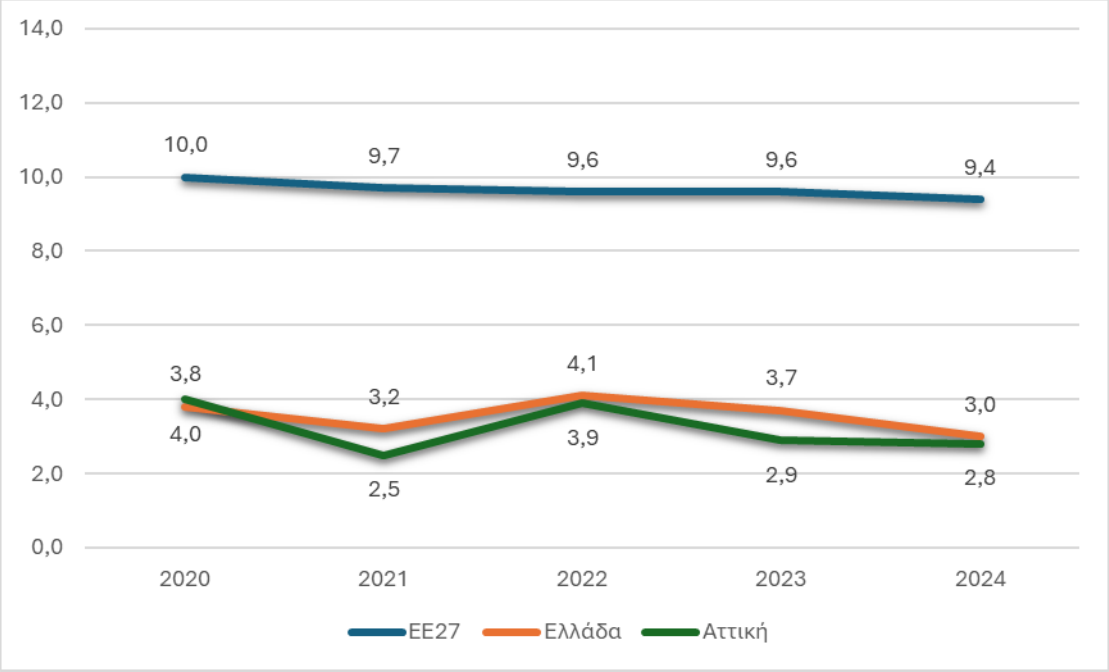
1.3 Εκπαιδευτικό προφίλ, σχολική διαρροή και μετάβαση των νέων στην αγορά εργασίας

1.3.1 Πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης και κατάρτισης

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ηλικίες 18–24 στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα

και στην ΕΕ-27 κατά την περίοδο 2020–2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Αττική καταγράφει σταθερά χαμηλότερα ποσοστά σε σύγκριση τόσο με την Ελλάδα όσο και με τον μέσο όρο της ΕΕ-27. Ειδικότερα, το ποσοστό στην Αττική διαμορφώνεται σε 4% το 2020, μειώνεται σε 2,5% το 2021, αυξάνεται εκ νέου σε 3,8% το 2022 και στη συνέχεια υποχωρεί σε 2,9% το 2023 και 2,8% το 2024. Αντίστοιχα, στην Ελλάδα το ποσοστό κυμαίνεται από 3,8% το 2020 σε 3,0% το 2024, ενώ στην ΕΕ-27 παραμένει σημαντικά υψηλότερο, από 10% το 2020 σε 9,4% το 2024.

Διάγραμμα 17:Ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ηλικίες 18–24 στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27, 2020–2024

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.3.2 Νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)

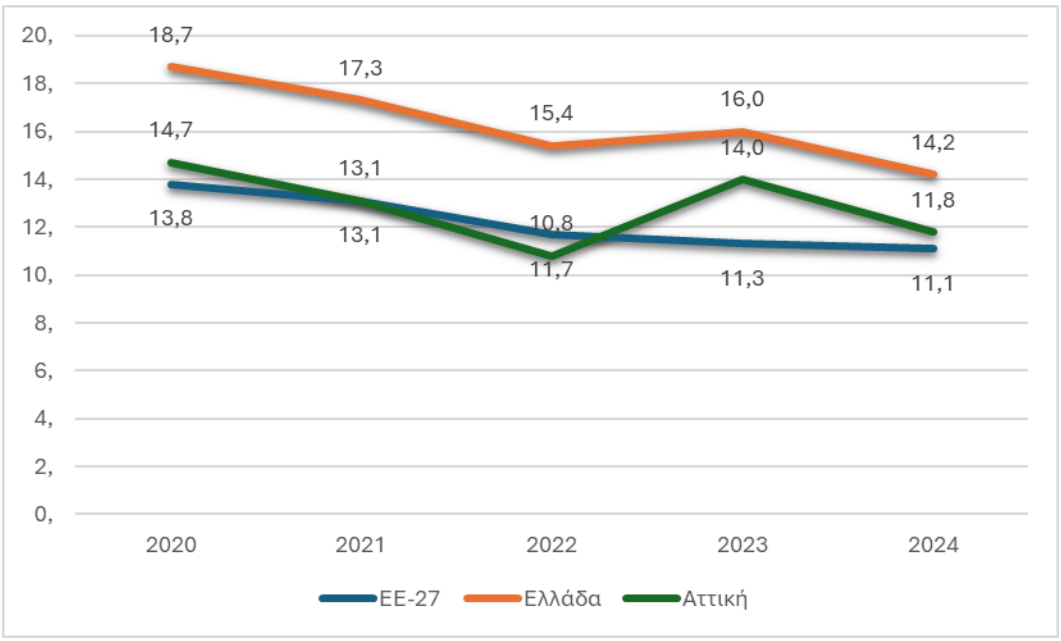
Ο δείκτης NEET (Not in Employment, Education or Training) αποτυπώνει το ποσοστό των νέων ηλικίας 15–29 ετών που δεν απασχολούνται και ταυτόχρονα δεν συμμετέχουν σε κάποια μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του ποσοστού των νέων ηλικίας 15–29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27 κατά την περίοδο 2020–2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Ελλάδα καταγράφει σταθερά υψηλότερα ποσοστά σε σύγκριση τόσο με την Αττική όσο και με τον μέσο όρο της ΕΕ-27. Ειδικότερα, στην Ελλάδα το ποσοστό διαμορφώνεται σε 18,7% το 2020, μειώνεται σε 15,4% το 2022, αυξάνεται εκ νέου σε 16,0% το 2023 και υποχωρεί σε 14,2% το 2024.

Στην Περιφέρεια Αττικής, ο δείκτης εμφανίζει διακυμάνσεις, καθώς από 14,7% το 2020 μειώνεται σε 13,1% το 2021 και σε 10,8% το 2022, ενώ το 2023 αυξάνεται σε 14,0% και το 2024 υποχωρεί εκ νέου σε 11,8%. Σε σύγκριση με την ΕΕ-27, η Αττική κινείται σε υψηλότερα επίπεδα κατά τα περισσότερα έτη της εξεταζόμενης περιόδου, με εξαίρεση το 2022, όταν το ποσοστό της Αττικής (10,8%) υπολείπεται ελαφρώς του ευρωπαϊκού μέσου όρου (11,7%).

Συνολικά, η εξέλιξη του δείκτη δείχνει ότι, παρά τη βελτίωση που καταγράφεται διαχρονικά, η Περιφέρεια Αττικής εξακολουθεί να εμφανίζει υψηλότερα ποσοστά νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-27, αλλά χαμηλότερα σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη σημασία στοχευμένων πολιτικών που ενισχύουν τη μετάβαση των νέων από την εκπαίδευση στην απασχόληση και περιορίζουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού.

Διάγραμμα 18:Ποσοστό νέων 15–29 ετών εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs) στην Περιφέρεια Αττικής, στην Ελλάδα και στην ΕΕ-27, 2020-2024

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

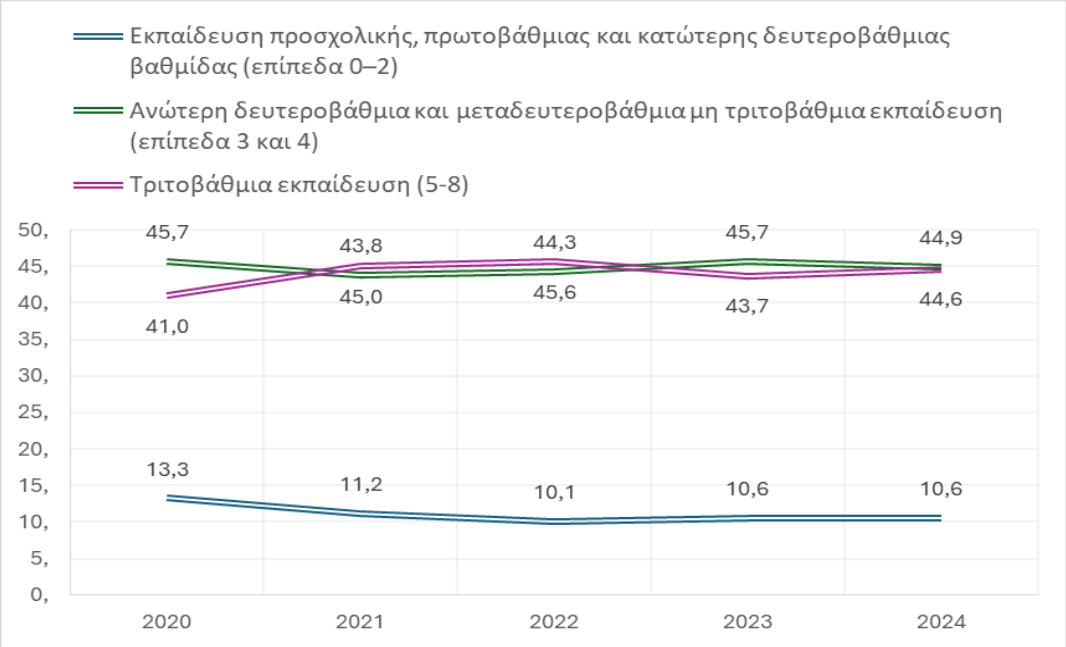
1.3.3 Μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού ηλικίας 25–64 ετών

Το διάγραμμα 19 παρουσιάζει την κατανομή του πληθυσμού ηλικίας 25–64 ετών στην Περιφέρεια Αττικής ανά βαθμίδα εκπαίδευσης κατά την περίοδο 2020–2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το ποσοστό των ατόμων με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, δηλαδή η εκπαίδευση προσχολικής, πρωτοβάθμιας και κατώτερης δευτεροβάθμιας βαθμίδας (επίπεδα 0–2), ακολουθεί πτωτική πορεία, μειούμενο από 13,3% το 2020 σε 10,6% το 2024.

Αντίθετα, το ποσοστό των ατόμων με ανώτερη δευτεροβάθμια και μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 3–4) παραμένει σχετικά σταθερό, με μικρές διακυμάνσεις, καθώς κυμαίνεται μεταξύ 43,8% και 45,7% κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Παράλληλα, το ποσοστό των ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5–8) παρουσιάζει συνολικά ανοδική τάση, παρά τις επιμέρους μεταβολές, αυξανόμενο από 41,0% το 2020 σε 44,6% το 2024.

Συνολικά, η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη σταδιακή αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού ηλικίας 25–64 ετών στην Περιφέρεια Αττικής, με μείωση των χαμηλών βαθμίδων εκπαίδευσης και ενίσχυση της συμμετοχής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 19:Κατανομή του πληθυσμού ηλικίας 25–64 ετών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Αττικής, 2020–2024

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.4 Συνθήκες διαβίωσης, φτώχεια και κοινωνικές ανισότητες

1.4.1 Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού

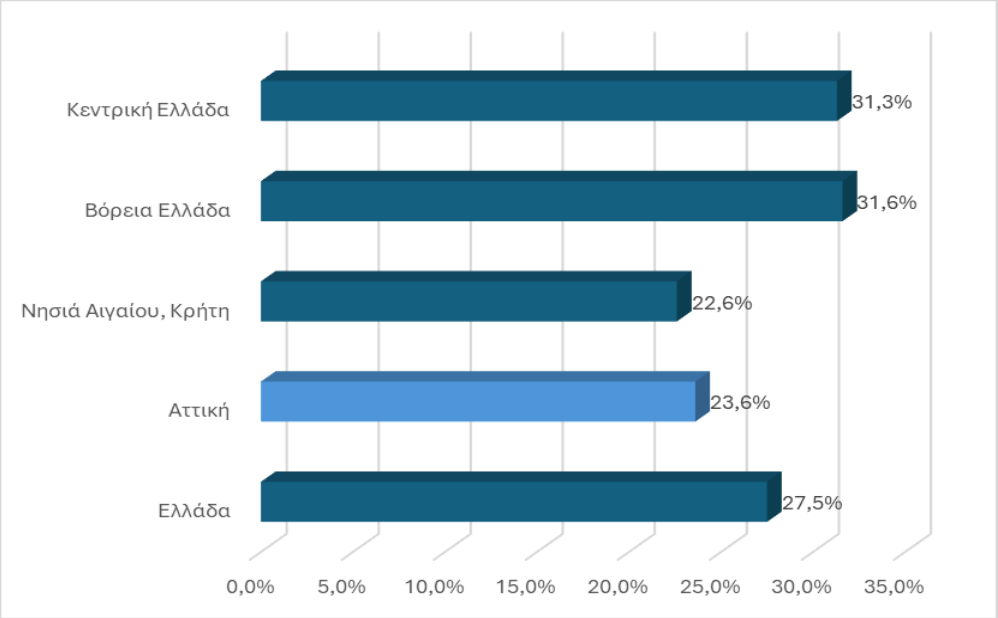
Με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (SILC) του έτους 2025 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος: Έτος 2024) της ΕΛΣΤΑΤ, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό[7], σύμφωνα με τον

[7]**Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό**: πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή με υλικές και κοινωνικές στερήσεις (δηλαδή πληθυσμός που στερείται τουλάχιστον 7 από έναν κατάλογο 13 αγαθών και υπηρεσιών) ή που διαβιοί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας.

αναθεωρημένο ορισμό , ανέρχεται στο 27,5% του πληθυσμού της Χώρας (2.797.000 άτομα), παρουσιάζοντας αύξηση κατά 0,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2024 (26,9%).

Σε δύο μεγάλες γεωγραφικές περιοχές – NUTS 1 – (Αττική, Νησιά Αιγαίου και Κρήτη) καταγράφονται ποσοστά κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού χαμηλότερα από αυτό του συνόλου της Χώρας, ενώ στις άλλες δύο μεγάλες γεωγραφικές περιοχές (Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα) τα αντίστοιχα ποσοστά είναι υψηλότερα.

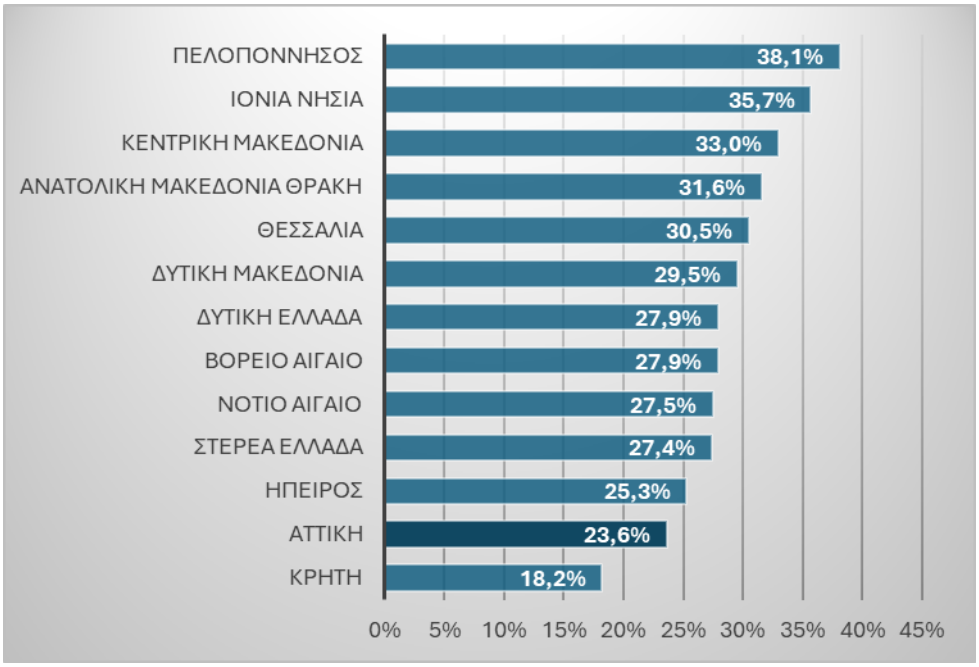
Διάγραμμα 20:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ανά Μεγάλη Γεωγραφική Περιοχή, 2025

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ / Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Το διάγραμμα 20 παρουσιάζει το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στις Περιφέρειες της Ελλάδας. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (38,1%), ενώ ακολουθούν τα Ιόνια Νησιά (35,7%) και η Κεντρική Μακεδονία (33,0%). Αντίθετα, τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στην Κρήτη (18,2%) και στην Αττική (23,6%).

Διάγραμμα 21:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στις Περιφέρειες της Ελλάδας, 2025

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ / Eurostat, Ίδια επεξεργασία

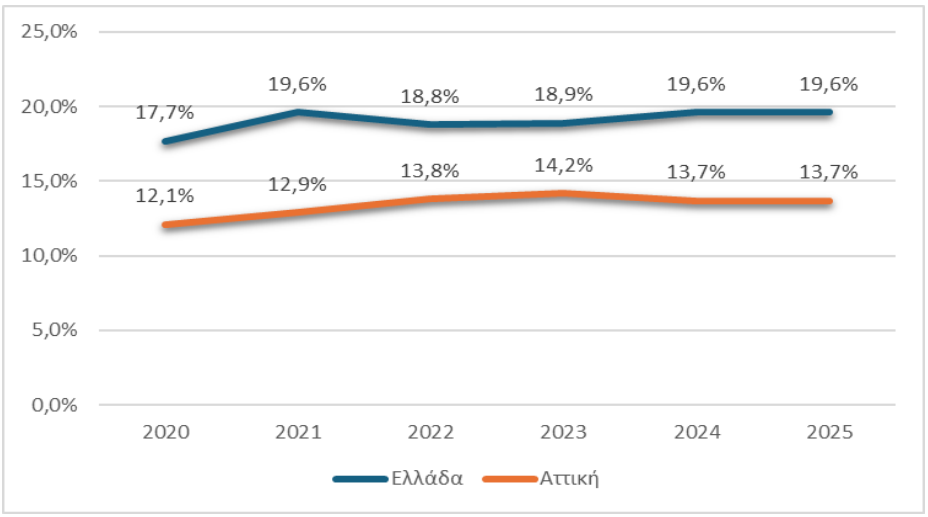
1.4.2 Εισοδηματική φτώχεια, υλική και κοινωνική στέρηση και χαμηλή ένταση εργασίας

Ο σύνθετος δείκτης κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού συγκροτείται από τρεις επιμέρους διαστάσεις: τον κίνδυνο φτώχειας, την υλική και κοινωνική στέρηση και τη χαμηλή ένταση εργασίας. Η εξέταση των επιμέρους αυτών δεικτών επιτρέπει την πληρέστερη κατανόηση των μορφών κοινωνικής ευαλωτότητας που καταγράφονται στην Περιφέρεια Αττικής.

Το διάγραμμα 22 παρουσιάζει την εξέλιξη του ποσοστού του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2020–2025. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Αττική καταγράφει σταθερά χαμηλότερα ποσοστά σε σχέση με το σύνολο της χώρας σε όλα τα έτη της εξεταζόμενης περιόδου. Ειδικότερα, στην Αττική το ποσοστό αυξάνεται από 12,1% το 2020 σε 14,2% το 2023 και στη συνέχεια υποχωρεί σε 13,7% το 2024, παραμένοντας στο ίδιο επίπεδο το 2025.

Σε εθνικό επίπεδο, το ποσοστό του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας διαμορφώνεται σε 17,7% το 2020, αυξάνεται σε 19,6% το 2021, υποχωρεί σε 18,8% το 2022 και 18,9% το 2023, ενώ επανέρχεται σε 19,6% το 2024 και παραμένει αμετάβλητο το 2025.

Διάγραμμα 22:Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025

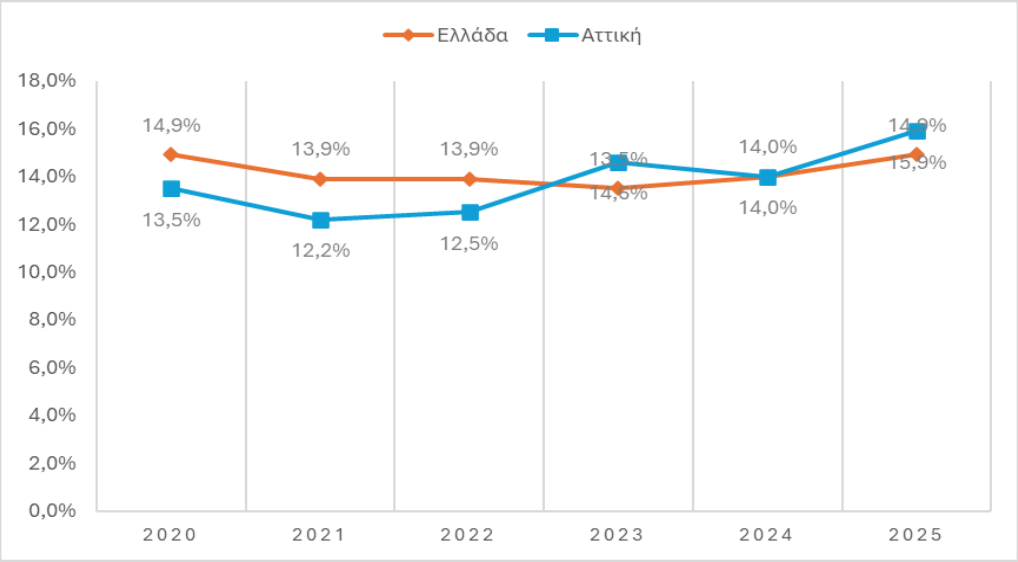
Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Η υλική και κοινωνική στέρηση αποτυπώνει το ποσοστό του πληθυσμού που στερείται βασικά αγαθά, υπηρεσίες και δραστηριότητες, γεγονός που συνιστά σημαντική διάσταση της κοινωνικής ευαλωτότητας. Το διάγραμμα 23 παρουσιάζει την εξέλιξη του σχετικού δείκτη στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2020–2025.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Αττική καταγράφει χαμηλότερα ποσοστά σε σχέση με το σύνολο της χώρας κατά τα πρώτα έτη της εξεταζόμενης περιόδου. Ειδικότερα, στην Αττική ο δείκτης διαμορφώνεται σε 13,5% το 2020, μειώνεται σε 12,2% το 2021 και παραμένει σε σχετικά παρόμοια επίπεδα το 2022 (12,5%). Στη συνέχεια, καταγράφεται άνοδος του δείκτη, με αποτέλεσμα η τιμή του να προσεγγίζει ή και να υπερβαίνει την αντίστοιχη εθνική τιμή στα τελευταία έτη της περιόδου.

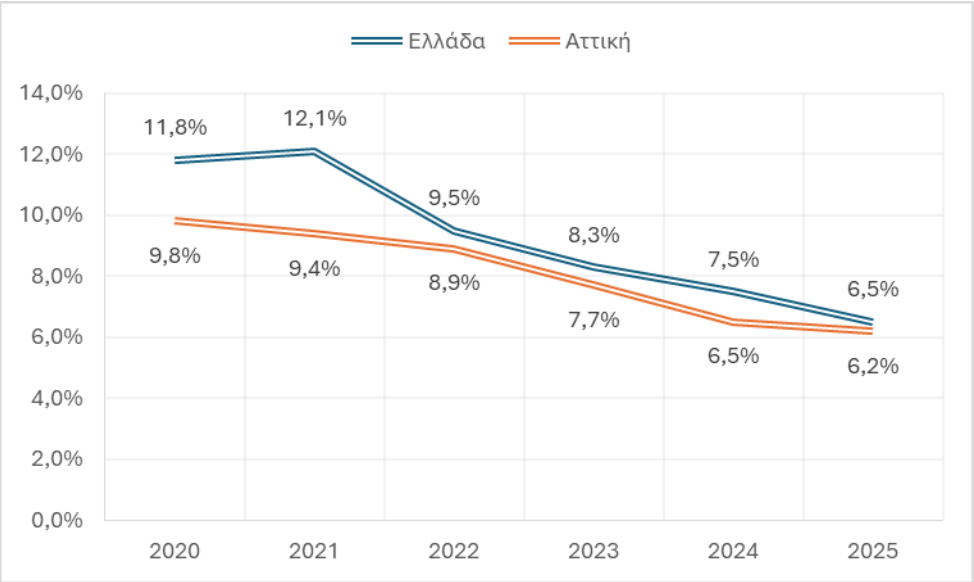
Σε εθνικό επίπεδο, ο δείκτης μειώνεται από 14,9% το 2020 σε 13,9% το 2021 και παραμένει σε παρόμοια επίπεδα το 2022, ενώ στη συνέχεια εμφανίζει εκ νέου αύξηση. Η εικόνα αυτή δείχνει ότι, παρά τη σχετική βελτίωση που καταγράφηκε στην αρχή της περιόδου, τα τελευταία έτη παρατηρείται επιδείνωση των συνθηκών υλικής και κοινωνικής στέρησης τόσο στην Αττική όσο και στη χώρα συνολικά.

Διάγραμμα 23:Ποσοστό πληθυσμού με υλική και κοινωνική στέρηση στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 24:Ποσοστό πληθυσμού που διαβιοί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025

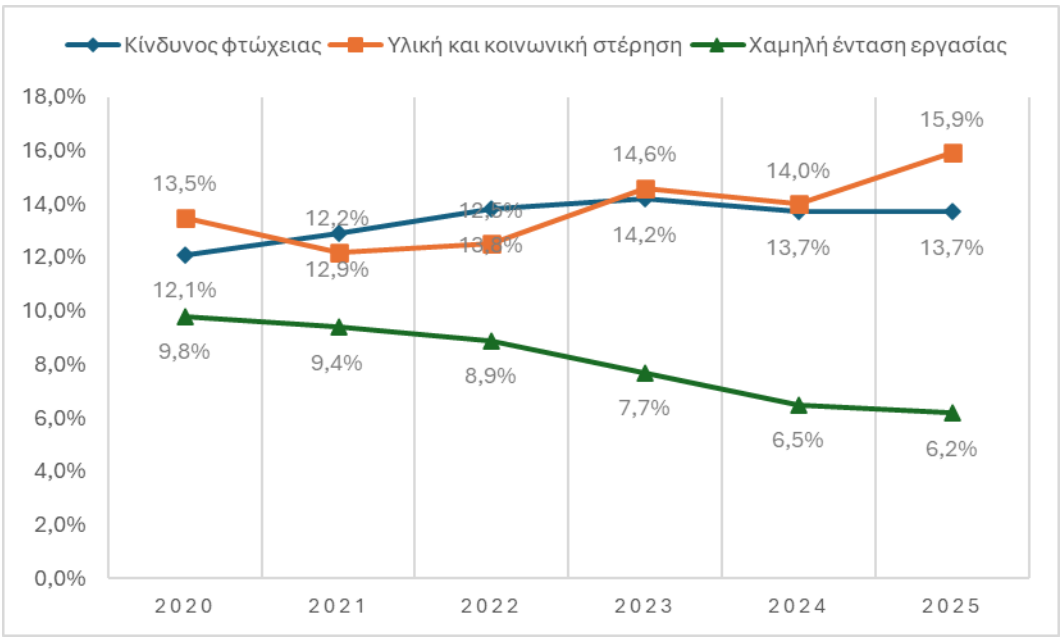
Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Το διάγραμμα 24 παρουσιάζει την εξέλιξη του ποσοστού του πληθυσμού που διαβιοί σε νοικοκυριά με χαμηλή ένταση εργασίας στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2020–2025. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Αττική καταγράφει σταθερά χαμηλότερα ποσοστά σε σχέση με το σύνολο της χώρας σε όλα τα έτη της εξεταζόμενης περιόδου. Ειδικότερα, στην Αττική το ποσοστό διαμορφώνεται σε 9,8% το 2020, μειώνεται σε 9,4% το 2021 και ακολουθεί συνεχή πτωτική πορεία τα επόμενα έτη, φθάνοντας σε 8,9% το 2022, 7,7% το 2023, 6,5% το 2024 και 6,2% το 2025.

Σε εθνικό επίπεδο, το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 11,8% το 2020, αυξάνεται οριακά σε 12,1% το 2021 και στη συνέχεια μειώνεται σταθερά σε 9,5% το 2022, 8,3% το 2023, 7,5% το 2024 και 6,5% το 2025.

Συνολικά, η εξέλιξη του δείκτη υποδηλώνει βελτίωση ως προς την ένταση συμμετοχής των μελών των νοικοκυριών στην αγορά εργασίας, τόσο στην Περιφέρεια Αττικής όσο και στη χώρα συνολικά. Παράλληλα, επιβεβαιώνει τη συγκριτικά ευνοϊκότερη θέση της Αττικής σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο.

Διάγραμμα 25:Ποσοστό (%) πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής σε κίνδυνο φτώχειας, υλική και κοινωνική στέρηση και χαμηλή ένταση εργασίας (Ευρώπη 2030): 2020 – 2025

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.4.3 Εισοδηματική ανισότητα στην Περιφέρεια Αττικής

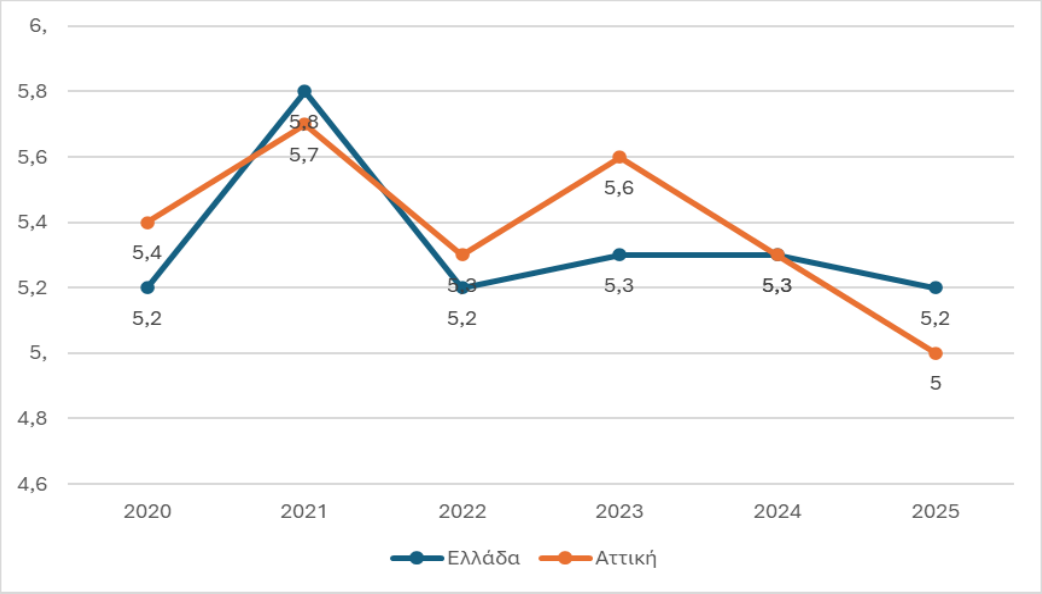
Ο δείκτης S80/S20 αποτελεί βασικό μέτρο αποτύπωσης της εισοδηματικής ανισότητας, καθώς εκφράζει τον λόγο του συνολικού ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος του 20% του πληθυσμού με τα υψηλότερα εισοδήματα προς το αντίστοιχο εισόδημα του 20% του πληθυσμού με τα χαμηλότερα εισοδήματα. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη είναι η εισοδηματική ανισότητα.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του δείκτη εισοδηματικής ανισότητας (S80/S20) στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2020–2025. Στην Αττική, ο δείκτης διαμορφώνεται σε 5,4 το 2020, αυξάνεται σε 5,7 το 2021, υποχωρεί σε 5,3 το 2022, επανέρχεται σε 5,6 το 2023, διαμορφώνεται σε 5,3 το 2024 και μειώνεται περαιτέρω σε 5,0 το 2025. Αντίστοιχα, στην Ελλάδα ο δείκτης ανέρχεται σε 5,2 το 2020, αυξάνεται σε 5,8 το 2021, υποχωρεί σε 5,2 το 2022, διαμορφώνεται σε 5,3 το 2023 και 2024 και επανέρχεται σε 5,2 το 2025.

Συμπερασματικά, το διάγραμμα δείχνει ότι η εισοδηματική ανισότητα στην Αττική και στην Ελλάδα κινείται σε σχετικά παρεμφερή επίπεδα, με επιμέρους διακυμάνσεις κατά την

εξεταζόμενη περίοδο. Το 2025 η Αττική καταγράφει χαμηλότερη τιμή από το σύνολο της χώρας, γεγονός που υποδηλώνει χαμηλότερο επίπεδο εισοδηματικής ανισότητας σε περιφερειακό επίπεδο σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο.

Διάγραμμα 26: Δείκτης εισοδηματικής ανισότητας (S80/S20) στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, 2020–2025

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.5 Κοινωνική προστασία και εισοδηματική στήριξη

1.5.1 Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και ειδικότερα της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα δόθηκε σε 59.842 ωφελούμενους (στοιχεία Δεκεμβρίου 2025).

Στον παρακάτω πίνακα και στο ακόλουθο διάγραμμα καταγράφεται ο αριθμός των ωφελούμενων ΕΕΕ της Περιφέρεια Αττικής ανά μήνα κατά τα έτη 2019, 2020, 2021,2022 , 2023, 2024 και 2025.

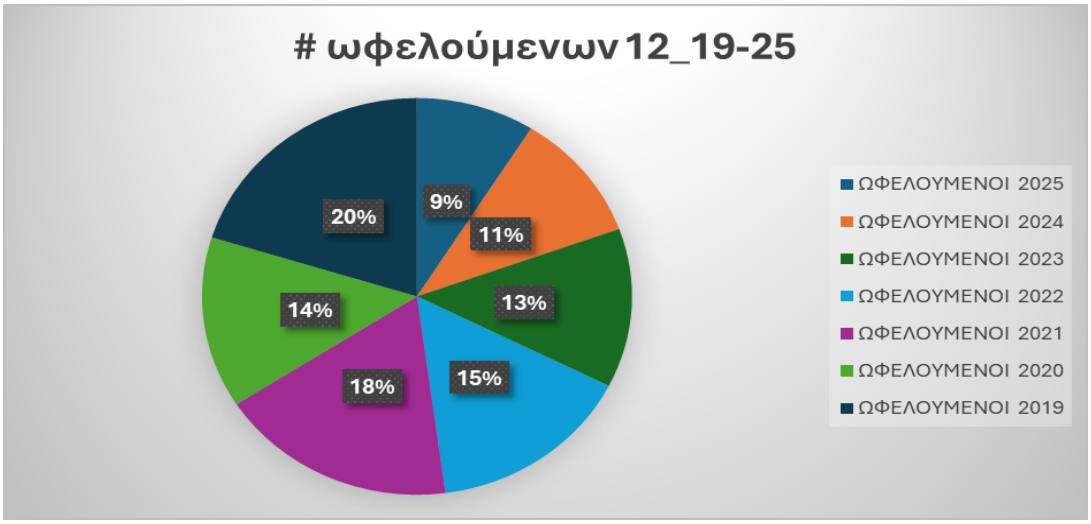
Πίνακας 3:Πλήθος ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. στην Περιφέρεια Αττικής (2019,2020,2021,2022, 2023,2024,2025)

	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2025	68.164	67.642	66.698	66.760	66.354	65.377	64.775	63.355	62.989	62.016	61.006	59.842
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2024	83.840	83.506	82.563	81.787	80.605	78.946	78.090	76.246	74.799	73.645	72.814	70.840
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2023	96.320	95.359	94.878	93.957	93.178	91.838	92.313	90.856	90.438	90.362	89.079	87.034
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2022	107.540	120.305	111.261	112.418	111.525	109.886	109.914	105.361	105.230	104.810	103.344	103.553
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2021	140.549	149.019	150.021	153.129	151.338	141.074	118.774	107.603	108.459	115.718	119.417	120.589
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2020	132.623	125.907	126.408	119.320	100.452	88.583	100.678	114.301	117.570	126.195	131.025	93.657
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ 2019	164.110	143.430	143.261	145.385	143.621	145.291	145.523	147.391	144.234	145.343	139.150	135.416

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 27:Πλήθος ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. στην Περιφέρεια Αττικής (2019,2020,2021,2022, 2023, 2024,2025)

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας,, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Ιδία επεξεργασία

Από τα στοιχεία προκύπτει σαφής και διαρκής μείωση στον αριθμό των ωφελούμενων κατά τα τελευταία έτη. Ειδικότερα, ο αριθμός των δικαιούχων μειώνεται από 135.416 άτομα τον Δεκέμβριο του 2019 σε 59.842 τον Δεκέμβριο του 2025, καταγράφοντας συνολική μείωση της τάξεως του 55,8%. Η μείωση αυτή είναι συνεχής μετά το 2021, γεγονός που δείχνει ότι ο αριθμός των ωφελούμενων περιορίζεται σταθερά σε βάθος χρόνου.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η μείωση και σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο. Σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2024, όταν οι ωφελούμενοι ανέρχονταν σε 70.840 άτομα, το 2025 καταγράφεται περαιτέρω μείωση κατά 11.000 περίπου άτομα ή κατά 15,5%. Αντίστοιχα, μέσα στο ίδιο το 2025, ο αριθμός των ωφελούμενων μειώνεται από 68.164 τον Ιανουάριο σε 59.842 τον Δεκέμβριο, δηλαδή κατά 8.322 άτομα ή κατά 12,2%, στοιχείο που αποτυπώνει συνεχή υποχώρηση σχεδόν σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Σε διαχρονικό επίπεδο, η υψηλότερη συγκέντρωση ωφελούμενων καταγράφεται το 2021, με κορύφωση τον Απρίλιο (153.129 άτομα), ενώ από το 2022 και έπειτα παρατηρείται σαφής μείωση. Η εξέλιξη αυτή αναδεικνύει μεταβολή στην έκταση του πληθυσμού που εντάσσεται στο πρόγραμμα, γεγονός που συνδέεται με ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, αλλά και με τις μεταβολές στο πλαίσιο εφαρμογής και στους όρους επιλεξιμότητας του μέτρου.

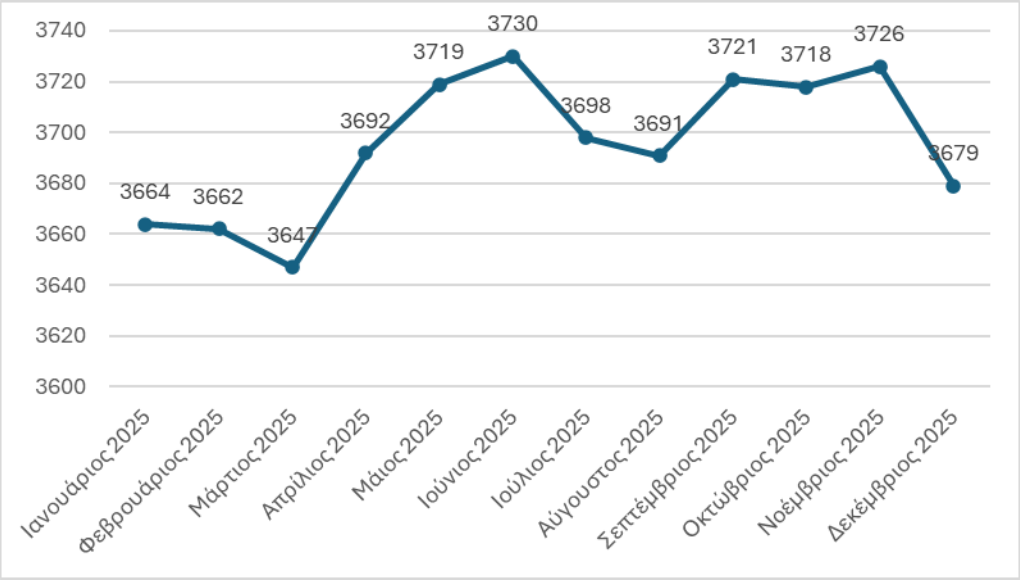
Η εικόνα αυτή καθιστά αναγκαία τη συνεχή παρακολούθηση των χαρακτηριστικών των δικαιούχων και των τοπικών κοινωνικών αναγκών, ώστε να αξιολογείται κατά πόσο η μείωση των ωφελούμενων αντανακλά πραγματική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης ή μεταβολές στην πρόσβαση στο μέτρο.

1.5.2 Ωφελούμενοι του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος με Αναπηρία ≥67% στην Περιφέρεια Αττικής

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, και ειδικότερα της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας, στην Περιφέρεια Αττικής, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα δόθηκε σε 3.679 ωφελούμενους ΑμεΑ (στοιχεία Δεκεμβρίου 2025, ποσοστό αναπηρίας ≥ 67%).

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζεται ο αριθμός των ωφελούμενων ΕΕΕ με αναπηρία της Περιφέρειας Αττικής ανά μήνα για το έτος 2025.

Διάγραμμα 28:Ωφελούμενοι Ε.Ε.Ε. με αναπηρία ≥67% στην Περιφέρεια Αττικής, ανά μήνα, 2025

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας,, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Ιδία επεξεργασία

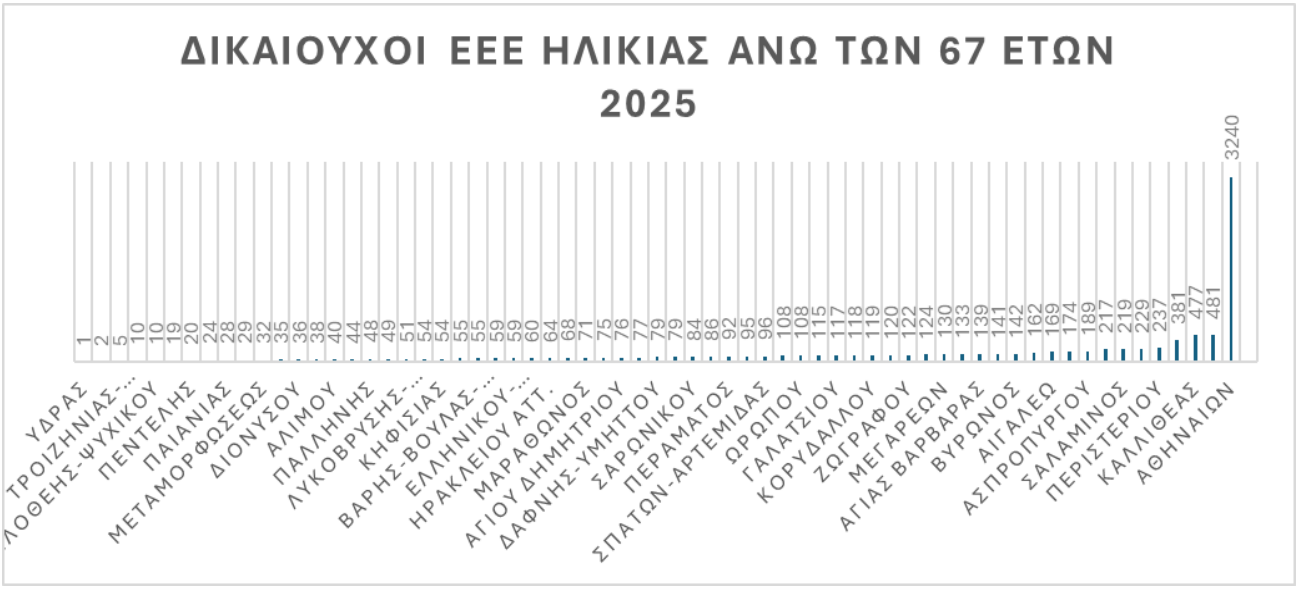
1.5.3 Ωφελούμενοι 67 ετών και άνω στην Περιφέρεια Αττικής

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και ειδικότερα της Διεύθυνσης Καταπολέμησης της Φτώχειας, το 16,49% του συνόλου των ωφελούμενων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος στην Περιφέρεια Αττικής ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 67 ετών και άνω. Ειδικότερα, οι ωφελούμενοι της συγκεκριμένης

ηλικιακής κατηγορίας ανήλθαν σε 10.981 άτομα το 2024 και σε 9.870 άτομα το 2025, καταγράφοντας μείωση της τάξεως του -10,12%.

Σε επίπεδο δήμων, η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση των δικαιούχων του ΕΕΕ ηλικίας 67 ετών και άνω καταγράφεται στους Δήμους Τροιζηνίας-Μεθάνων (-79,17%), Αγίου Δημητρίου (-38,71%) και Κυθήρων (-33,33%). Αντίθετα, η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στους Δήμους Πόρου (141,67%) και Βριλησσίων (18,75%). Η εικόνα αυτή αναδεικνύει διαφοροποιήσεις σε τοπικό επίπεδο ως προς την εξέλιξη των δικαιούχων 67 και άνω του ΕΕΕ, παρά τη συνολική πτωτική τάση που καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής.

Διάγραμμα 29:Ωφελούμενοι Ε.Ε.Ε. 67 ετών και άνω της Περιφέρειας Αττικής_2025

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Ιδία επεξεργασία

1.6 Στεγαστική ενίσχυση και στεγαστική ευαλωτότητα στην Περιφέρεια Αττικής

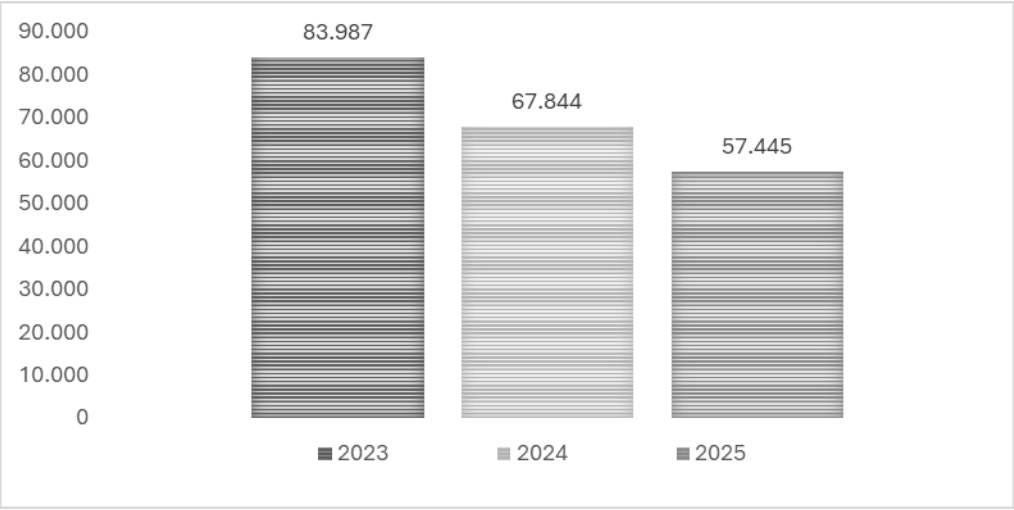
Η στεγαστική ενίσχυση αποτελεί σημαντική διάσταση της κοινωνικής προστασίας, καθώς συνδέεται άμεσα με τις συνθήκες διαβίωσης, την οικονομική ευαλωτότητα των νοικοκυριών και την πρόληψη φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού. Στο πλαίσιο της παρούσας υποενότητας παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία για τις εγκεκριμένες αιτήσεις στεγαστικής ενίσχυσης στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2023,2024 και 2025, με έμφαση στη χωρική κατανομή των αιτήσεων και στο κοινωνικό προφίλ των δικαιούχων νοικοκυριών.

Τα στοιχεία της παρούσας υποενότητας προέρχονται από το Τμήμα Στεγαστικής Συνδρομής της Διεύθυνσης Στεγαστικής Πολιτικής του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από την ΗΔΙΚΑ και αφορούν εγκεκριμένες αιτήσεις στεγαστικής ενίσχυσης ανά Δήμο και ημερομηνία αναφοράς, καθώς και βασικά χαρακτηριστικά των δικαιούχων νοικοκυριών.

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο καταγράφεται σημαντική μείωση των εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης στην Περιφέρεια Αττικής. Συνολικά, την περίοδο 2023-2025 καταγράφεται μείωση κατά 31,6%, δηλαδή 26.542 λιγότερες εγκεκριμένες αιτήσεις.

Η μείωση αυτή αποτυπώνει τη μεταβολή του αριθμού των εγκεκριμένων αιτήσεων κατά τις αντίστοιχες ημερομηνίες αναφοράς. Ωστόσο, η εξέλιξη δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται μονοσήμαντα ως υποχώρηση της στεγαστικής ανάγκης, καθώς ο αριθμός των εγκεκριμένων αιτήσεων μπορεί να επηρεάζεται και από διοικητικούς, θεσμικούς ή διαδικαστικούς παράγοντες, όπως τα κριτήρια επιλεξιμότητας, οι ανανεώσεις αιτήσεων και η πρόσβαση των δυνητικών δικαιούχων στο μέτρο.

Διάγραμμα 30:Αριθμός εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης στην Περιφέρεια Αττικής, 12/23_12/24_12/25

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Τμήμα Στεγαστικής Συνδρομής/τα στοιχεία αντλήθηκαν από την ΗΔΙΚΑ με ημερομηνίες αναφοράς 12/2023, 12/2024 και 12/2025. Ιδία επεξεργασία

Ιδιαίτερα έντονη είναι η χωρική συγκέντρωση των εγκεκριμένων αιτήσεων. Το 2025, ο Δήμος Αθηναίων συγκεντρώνει 16.528 εγκεκριμένες αιτήσεις, αριθμός που αντιστοιχεί στο

28,8% του συνόλου των αιτήσεων της Περιφέρειας Αττικής. Με άλλα λόγια, σχεδόν μία στις τρεις εγκεκριμένες αιτήσεις στεγαστικής ενίσχυσης στην Αττική εντοπίζεται στον Δήμο Αθηναίων. Το εύρημα αυτό αναδεικνύει τον ιδιαίτερο ρόλο του μητροπολιτικού κέντρου ως περιοχής αυξημένης στεγαστικής πίεσης και κοινωνικής ευαλωτότητας. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ο Δήμος Αθηναίων συγκεντρώνει σχεδόν ίσο αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων με το άθροισμα των υπόλοιπων εννέα Δήμων που ακολουθούν στην πρώτη δεκάδα. Συγκεκριμένα, ο Δήμος Αθηναίων καταγράφει 16.528 αιτήσεις, ενώ οι επόμενοι εννέα Δήμοι συγκεντρώνουν συνολικά 16.550 αιτήσεις.

Συνολικά, οι δέκα Δήμοι με τον μεγαλύτερο αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων συγκεντρώνουν το 57,6% του συνόλου των αιτήσεων του 2025. Το στοιχείο αυτό αναδεικνύει ότι η στεγαστική ευαλωτότητα παρουσιάζει έντονη συγκέντρωση σε συγκεκριμένους αστικούς Δήμους.

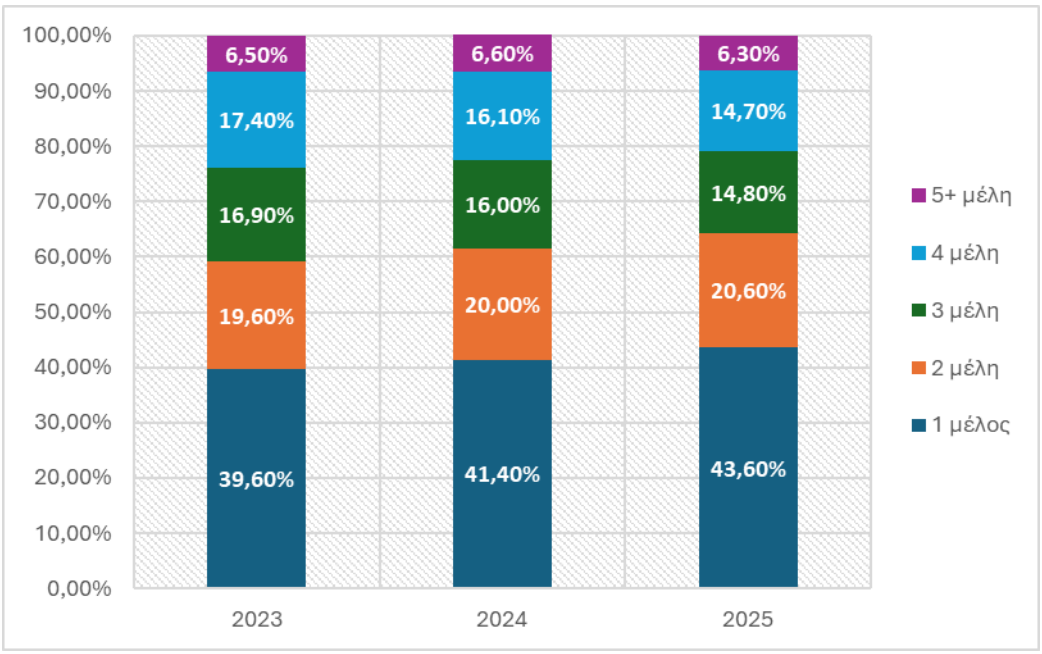
Διάγραμμα 31:Δήμοι με τον μεγαλύτερο αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης, 2025

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Τμήμα Στεγαστικής Συνδρομής/τα στοιχεία αντλήθηκαν από την ΗΔΙΚΑ με ημερομηνίες αναφοράς 12/2023, 12/2024 και 12/2025. Ιδία επεξεργασία.

Πέρα από τον αριθμό των αιτήσεων, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύνθεση των δικαιούχων νοικοκυριών. Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία δικαιούχων σε όλα τα έτη αναφοράς και αυξάνουν σταδιακά τη σχετική τους συμμετοχή στο σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων. Συγκεκριμένα, το ποσοστό των μονοπρόσωπων νοικοκυριών αυξάνεται από 39,6% το 2023 σε 41,4% το 2024 και σε 43,6% το 2025.

Διάγραμμα 32:Ποσοστιαία κατανομή εγκεκριμένων αιτήσεων στεγαστικής ενίσχυσης ανά μέγεθος νοικοκυριού στην Περιφέρεια Αττικής 12/23_12/24_12/25

Πηγή: Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Τμήμα Στεγαστικής Συνδρομής/τα στοιχεία αντλήθηκαν από την ΗΔΙΚΑ με ημερομηνίες αναφοράς 12/2023, 12/2024 και 12/2025. Ιδία επεξεργασία.

Το 2025, επομένως, περισσότερες από τέσσερις στις δέκα εγκεκριμένες αιτήσεις στεγαστικής ενίσχυσης αφορούν νοικοκυριά με ένα μέλος. Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά ενδέχεται να περιλαμβάνουν άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, άτομα με χαμηλό ή ασταθές εισόδημα, καθώς και άτομα με περιορισμένα οικογενειακά ή κοινωνικά δίκτυα υποστήριξης.

Παράλληλα, σημαντική διάσταση της στεγαστικής ευαλωτότητας αποτελούν οι μονογονεϊκές οικογένειες. Παρότι ο απόλυτος αριθμός των μονογονεϊκών οικογενειών μειώνεται κατά την περίοδο 2023-2025, η σχετική τους συμμετοχή στο σύνολο των εγκεκριμένων αιτήσεων αυξάνεται. Συγκεκριμένα, οι μονογονεϊκές οικογένειες αντιστοιχούν στο 7,3% των εγκεκριμένων αιτήσεων το 2023, στο 8,5% το 2024 και στο 9,3% το 2025.

Το στοιχείο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς δείχνει ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες διατηρούν και ενισχύουν τη σχετική τους παρουσία μεταξύ των δικαιούχων στεγαστικής ενίσχυσης. Η μονογονεϊκότητα συνδέεται συχνά με αυξημένες ανάγκες φροντίδας,

δυσκολίες συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, καθώς και μεγαλύτερη έκθεση σε οικονομική και στεγαστική επισφάλεια. Ως εκ τούτου, η παρακολούθηση των μονογονεϊκών νοικοκυριών μπορεί να συμβάλει στον καλύτερο σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικής στήριξης.

1.7 Παραγωγική δομή και οικονομικά μεγέθη της Περιφέρειας Αττικής

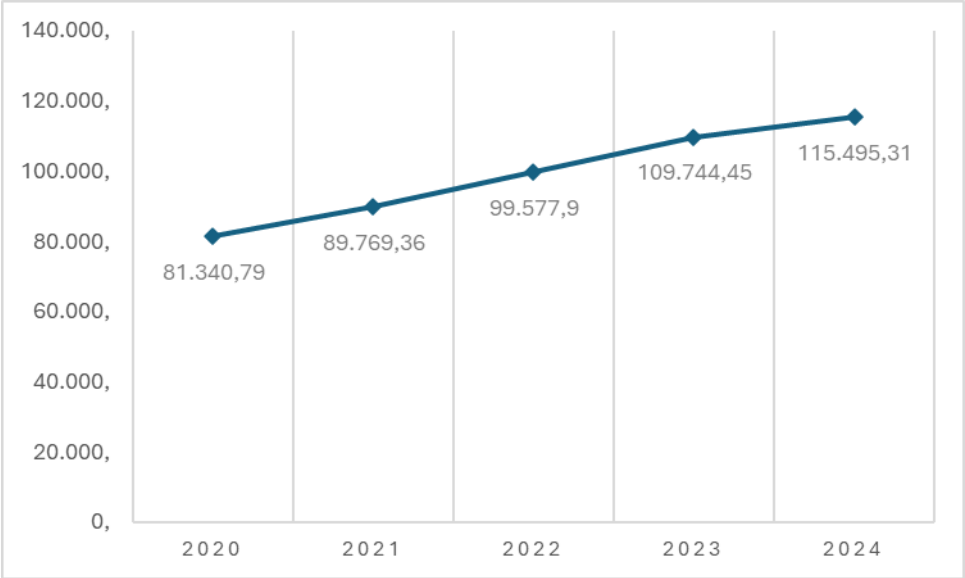
1.7.1 Εξέλιξη του ΑΕΠ και συμβολή της Αττικής στην εθνική οικονομία

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) αποτελεί βασικό δείκτη αποτύπωσης της οικονομικής δραστηριότητας μιας περιοχής, καθώς εκφράζει τη συνολική αξία των αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται σε αυτήν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η εξέταση της εξέλιξης του ΑΕΠ της Περιφέρειας Αττικής είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς η Αττική συνιστά το σημαντικότερο οικονομικό κέντρο της χώρας και συγκεντρώνει μεγάλο μέρος της παραγωγικής δραστηριότητας, της απασχόλησης και του εισοδήματος.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Περιφέρειας Αττικής κατά την περίοδο 2020–2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το ΑΕΠ της Περιφέρειας ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία καθ’ όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου. Ειδικότερα, το ΑΕΠ διαμορφώνεται σε 81.340,79 εκατ. ευρώ το 2020, αυξάνεται σε 89.769,36 εκατ. ευρώ το 2021 και σε 99.577,90 εκατ. ευρώ το 2022, ενώ η άνοδος συνεχίζεται το 2023, οπότε φθάνει σε 109.744,45 εκατ. ευρώ, και το 2024, όταν διαμορφώνεται σε 115.495,31 εκατ. ευρώ.

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι, μετά το 2020, η οικονομική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Αττικής ενισχύεται με σταθερό ρυθμό, με το υψηλότερο επίπεδο ΑΕΠ να καταγράφεται το 2024. Συνολικά, κατά την περίοδο 2020–2024, το ΑΕΠ της Περιφέρειας αυξάνεται κατά περίπου 34,2 δισ. ευρώ, γεγονός που αντιστοιχεί σε συνολική αύξηση της τάξεως του 42,0%. Η εικόνα αυτή αναδεικνύει τη δυναμική της Αττικής ως βασικού πυλώνα της ελληνικής οικονομίας και επιβεβαιώνει τη βαρύνουσα συμβολή της στο συνολικό παραγόμενο προϊόν της χώρας.

Διάγραμμα 33:Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Περιφέρειας Αττικής, 2020–2024 (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές)

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.7.2 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και κλαδική διάρθρωση της οικονομίας

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) αποτελεί βασικό μέγεθος αποτύπωσης της παραγωγικής δομής μιας οικονομίας, καθώς εκφράζει την αξία που δημιουργείται από τους επιμέρους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Η εξέταση της ΑΠΑ ανά κλάδο επιτρέπει την κατανόηση της κλαδικής διάρθρωσης της οικονομίας της Περιφέρειας Αττικής και συμβάλλει στην ανάδειξη των τομέων που συγκεντρώνουν τη μεγαλύτερη παραγωγική βαρύτητα. Στους Περιφερειακούς Λογαριασμούς της ΕΛΣΤΑΤ, η ΑΠΑ αποτυπώνεται με βάση την ταξινόμηση Α10 της NACE Rev.2, η οποία ομαδοποιεί το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας σε δέκα βασικούς κλάδους.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, η συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της Περιφέρειας Αττικής ανέρχεται σε 95.758 εκατ. ευρώ το 2023, έναντι 87.852 εκατ. ευρώ το 2022, καταγράφοντας αύξηση κατά 9,0%. Παράλληλα, η Αττική συγκεντρώνει το

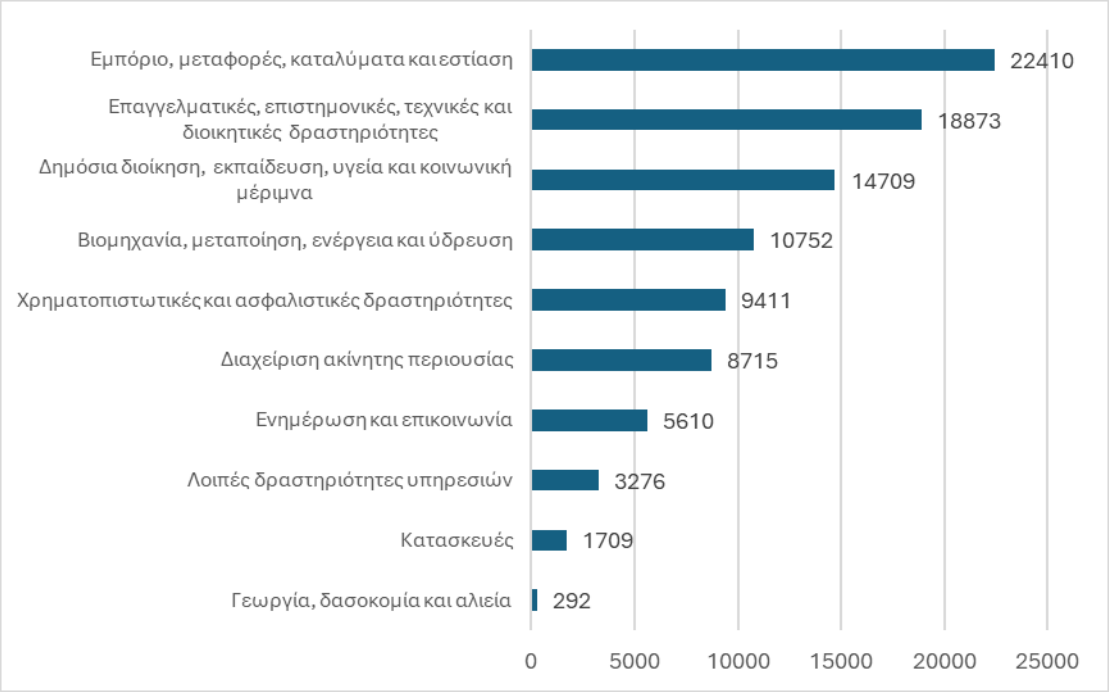
48,8% της συνολικής ΑΠΑ της χώρας, γεγονός που επιβεβαιώνει τον κυρίαρχο ρόλο της στη διαμόρφωση της εθνικής παραγωγικής βάσης.

Η κατανομή της ΑΠΑ ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας δείχνει ότι η οικονομία της Περιφέρειας Αττικής στηρίζεται κυρίως σε δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα. Τη μεγαλύτερη συμβολή εμφανίζει ο κλάδος Ζ, Η, Θ, που περιλαμβάνει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, τη μεταφορά και αποθήκευση, καθώς και τις δραστηριότητες παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, με ΑΠΑ 22.410 εκατ. ευρώ. Ακολουθούν ο κλάδος Μ, Ν, που περιλαμβάνει τις επαγγελματικές, επιστημονικές, τεχνικές, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες, με 18.873 εκατ. ευρώ, και ο κλάδος Ξ, Ο, Π, που περιλαμβάνει τη δημόσια διοίκηση και άμυνα, την εκπαίδευση και τις δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα, με 14.709 εκατ. ευρώ.

Σημαντική συμβολή καταγράφουν επίσης ο κλάδος Β, Γ, Δ, Ε, που περιλαμβάνει τη βιομηχανία, τη μεταποίηση, την ενέργεια και την ύδρευση, με 10.752 εκατ. ευρώ, καθώς και οι χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες (Κ) με 9.411 εκατ. ευρώ και η διαχείριση ακίνητης περιουσίας (Λ) με 8.715 εκατ. ευρώ. Αντίθετα, περιορισμένη εμφανίζεται η συμβολή των κατασκευών (ΣΤ), με 1.709 εκατ. ευρώ, και ιδίως του πρωτογενούς τομέα (Α), δηλαδή της γεωργίας, της δασοκομίας και της αλιείας, με μόλις 292 εκατ. ευρώ.

Οι κλάδοι του εμπορίου, των μεταφορών, του τουρισμού, των επαγγελματικών υπηρεσιών, της δημόσιας διοίκησης, της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγόμενης προστιθέμενης αξίας, ενώ ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει οριακή θέση στην περιφερειακή οικονομία. Συνεπώς, η κλαδική διάρθρωση της Αττικής επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για την πλέον συγκεντρωμένη οικονομικά Περιφέρεια της χώρας, με σαφή προσανατολισμό προς τις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες υψηλής συγκέντρωσης πληθυσμού, διοίκησης και επιχειρηματικότητας.

Διάγραμμα 34:Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Α10) στην Περιφέρεια Αττικής, 2023 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Περιφερειακοί Λογαριασμοί, Πίνακες 3 και 4, Ίδια επεξεργασία.

Εικόνα 1:Περιγραφή των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας της Α10 ταξινόμησης NACE Rev.2[8]

Α	Α	Γεωργία, Δασοκομία και Αλιεία
Β, Γ, Δ, Ε	Β	Ορυχεία και Λατομεία
	Γ	Μεταποίηση
	Δ	Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος, Φυσικού Αερίου, Ατμού και Κλιματισμού
	Ε	Παροχή Νερού, Επεξεργασία Λυμάτων, Διαχείριση Αποβλήτων και Δραστηριότητες Εξυγίανσης
ΣΤ	ΣΤ	Κατασκευές
Ζ, Η, Θ	Ζ	Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών
	Η	Μεταφορά και Αποθήκευση
	Θ	Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης
Ι	Ι	Ενημέρωση και Επικοινωνία
Κ	Κ	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές Δραστηριότητες
Λ	Λ	Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας
Μ, Ν	Μ	Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές Δραστηριότητες
	Ν	Διοικητικές και Υποστηρικτικές Δραστηριότητες
Ξ, Ο, Π	Ξ	Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα
	Ο	Εκπαίδευση
	Π	Δραστηριότητες σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και την Κοινωνική Μέριμνα
Ρ, Σ, Τ, Υ	Ρ	Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία
	Σ	Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών
	Τ	Δραστηριότητες Νοικοκυριών ως Εργοδοτών, μη Διαφοροποιημένες Δραστηριότητες Νοικοκυριών που αφορούν την Παραγωγή Αγαθών και Υπηρεσιών για Ίδια Χρήση
	Υ	Δραστηριότητες Ετερόδικων Οργανισμών και Φορέων

[8] Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων/ περιλαμβάνονται στην τάξη αυτή: δραστηριότητες διεθνών οργανισμών, όπως τα Ηνωμένα Έθνη (HN/UN) και οι εξειδικευμένες υπηρεσίες του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, τα περιφερειακά τους όργανα κλπ,), ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ/OECD),), οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες (ΕΚ/EC) κ.α.

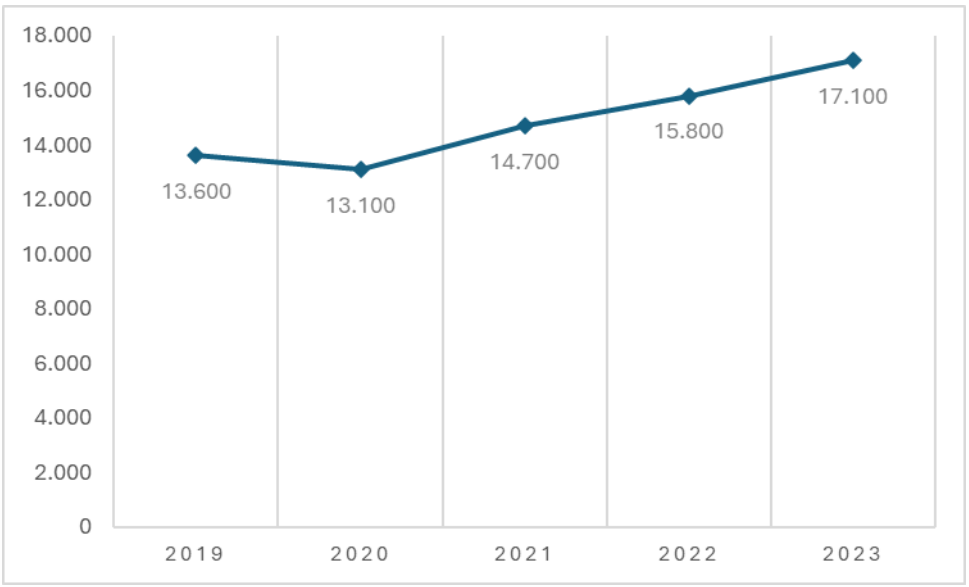
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

1.7.3 Πρωτογενές και διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών

Το πρωτογενές και το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αποτελούν δείκτες αποτύπωσης της οικονομικής κατάστασης και της αγοραστικής δυνατότητας του πληθυσμού. Το πρωτογενές εισόδημα εκφράζει τα εισοδήματα που προκύπτουν από την άμεση συμμετοχή των νοικοκυριών στην παραγωγική διαδικασία, όπως οι αμοιβές εργασίας και τα εισοδήματα από περιουσία, πριν από τις κοινωνικές μεταβιβάσεις και τις φορολογικές επιβαρύνσεις. Αντίστοιχα, το διαθέσιμο εισόδημα αποτυπώνει το καθαρό ποσό που απομένει στα νοικοκυριά μετά την αφαίρεση των άμεσων φόρων και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και μετά την προσθήκη των κοινωνικών παροχών και μεταβιβάσεων. Ως εκ τούτου, οι δύο αυτοί δείκτες επιτρέπουν την πληρέστερη κατανόηση του επιπέδου οικονομικής ευημερίας των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής.

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του πρωτογενούς εισοδήματος των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2019–2023, σε ευρώ ανά κάτοικο. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το πρωτογενές εισόδημα διαμορφώνεται σε 13.600 ευρώ το 2019 και υποχωρεί ελαφρώς σε 13.100 ευρώ το 2020. Στη συνέχεια ακολουθεί σταθερή ανοδική πορεία, καθώς αυξάνεται σε 14.700 ευρώ το 2021, σε 15.800 ευρώ το 2022 και σε 17.100 ευρώ το 2023. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ενίσχυση της δημιουργίας εισοδήματος από εργασία, επιχειρηματική δραστηριότητα και περιουσία, ιδίως μετά την κάμψη του 2020. Ωστόσο, η άνοδος του πρωτογενούς εισοδήματος δεν ταυτίζεται αυτομάτως με αντίστοιχη αύξηση των χρημάτων που τελικά διαθέτουν τα νοικοκυριά για κατανάλωση ή αποταμίευση, καθώς παρεμβάλλονται η φορολογία, οι ασφαλιστικές επιβαρύνσεις και οι κοινωνικές μεταβιβάσεις.

Διάγραμμα 35:Πρωτογενές εισόδημα των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2023 (ευρώ ανά κάτοικο)

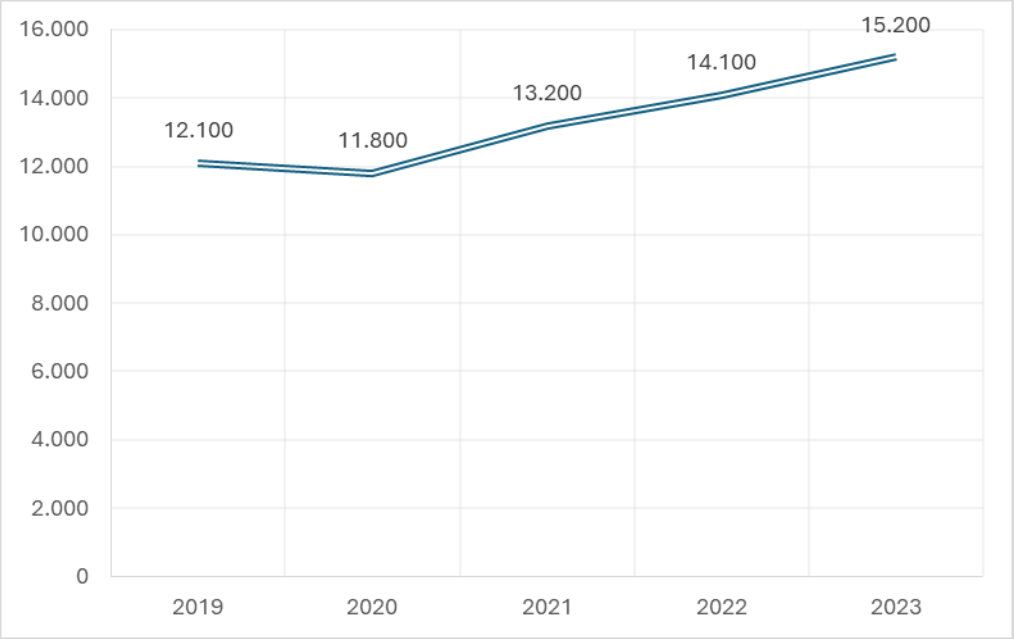
Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

Το ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζει την εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής κατά την περίοδο 2019–2023, σε ευρώ ανά κάτοικο. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το διαθέσιμο εισόδημα διαμορφώνεται σε 12.100 ευρώ το 2019 και υποχωρεί ελαφρώς σε 11.800 ευρώ το 2020. Στη συνέχεια ακολουθεί σταθερή ανοδική πορεία, καθώς αυξάνεται σε 13.200 ευρώ το 2021, σε 14.100 ευρώ το 2022 και σε 15.200 ευρώ το 2023.

Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι, μετά την κάμψη του 2020, η καθαρή εισοδηματική θέση των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής ενισχύεται σταθερά κατά τα επόμενα έτη. Συνολικά, κατά την περίοδο 2019–2023, το διαθέσιμο εισόδημα αυξάνεται κατά 3.100 ευρώ ανά κάτοικο, γεγονός που υποδηλώνει βελτίωση των πόρων που παραμένουν τελικά στη διάθεση των νοικοκυριών μετά την αφαίρεση φόρων και εισφορών και την ενσωμάτωση των κοινωνικών μεταβιβάσεων. Ωστόσο, η αύξηση αυτή θα πρέπει να ερμηνεύεται με

προσοχή, καθώς δεν αποτυπώνει από μόνη της την πραγματική αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, η οποία επηρεάζεται και από το επίπεδο των τιμών και το κόστος διαβίωσης.

Διάγραμμα 36:Διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών στην Περιφέρεια Αττικής, 2019–2023 (ευρώ ανά κάτοικο)

Πηγή: Eurostat, Ίδια επεξεργασία

1.7.4 Καταναλωτικές δαπάνες και αγοραστική δυναμική

Οι καταναλωτικές δαπάνες των νοικοκυριών αποτελούν δείκτη αποτύπωσης του επιπέδου διαβίωσης και της αγοραστικής δυνατότητας του πληθυσμού. Η εξέταση της μέσης μηνιαίας δαπάνης στην Περιφέρεια Αττικής, σε σύγκριση με τις λοιπές Περιφέρειες της χώρας και με τον εθνικό μέσο όρο, επιτρέπει την αποτίμηση της θέσης της Αττικής ως προς την καταναλωτική δυναμική. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2024, η μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών στη χώρα ανήλθε σε 1.724,54 ευρώ, αυξημένη κατά 3,6% σε σχέση με το 2023, ενώ η υψηλότερη μέση ετήσια δαπάνη καταγράφηκε στην Περιφέρεια Αττικής.

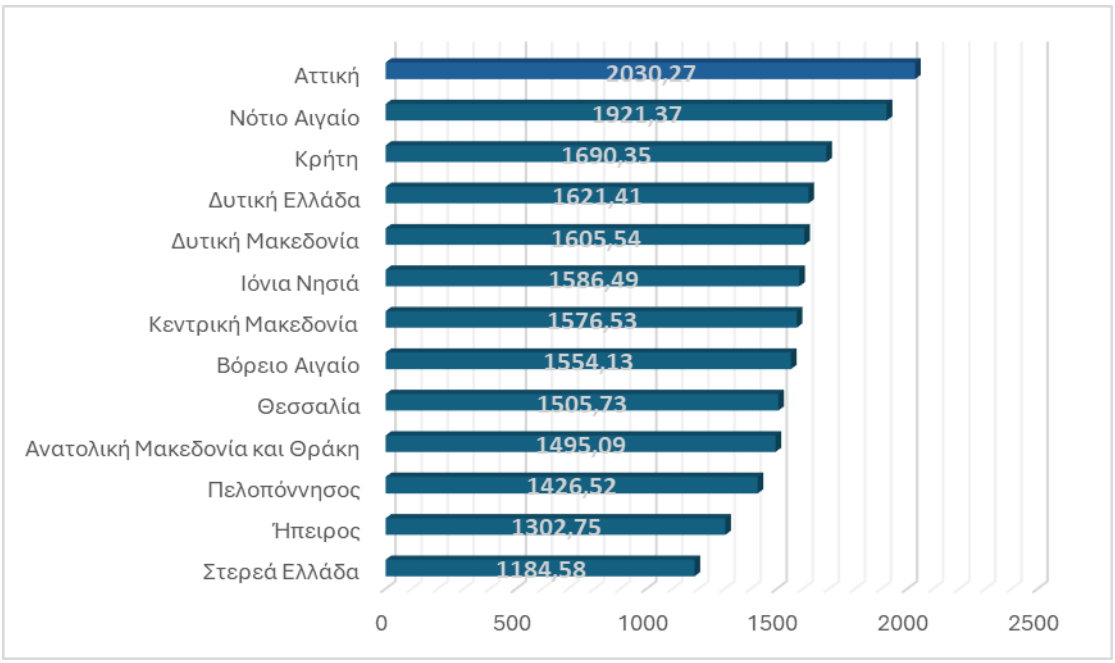
Το διάγραμμα 37 παρουσιάζει τη μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια για το έτος 2024. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η Περιφέρεια Αττικής καταγράφει τη μεγαλύτερη μέση μηνιαία δαπάνη, ύψους 2.030,27 ευρώ, γεγονός που την κατατάσσει στην πρώτη θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας. Ακολουθεί το Νότιο Αιγαίο με 1.921,37 ευρώ, ενώ σχετικά υψηλές τιμές εμφανίζουν και η Κρήτη (1.690,35 ευρώ) και η Δυτική Ελλάδα (1.621,41 ευρώ). Αντίθετα, η χαμηλότερη μέση μηνιαία δαπάνη καταγράφεται στη Στερεά Ελλάδα (1.184,58 ευρώ), ενώ χαμηλές τιμές εμφανίζουν επίσης η Ήπειρος (1.302,75 ευρώ) και η Πελοπόννησος (1.426,52 ευρώ).

Η ισχυρή θέση της Αττικής αποτυπώνεται και στη σύγκρισή της με τον εθνικό μέσο όρο. Τα νοικοκυριά που διαμένουν στην Περιφέρεια Αττικής δαπανούν, κατά μέσο όρο, το 117,7% της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών της χώρας, ποσοστό που είναι το υψηλότερο μεταξύ όλων των Περιφερειών. Το εύρημα αυτό αναδεικνύει την αυξημένη αγοραστική δυναμική της Αττικής, η οποία συνδέεται με τη συγκέντρωση πληθυσμού, εισοδήματος και οικονομικής δραστηριότητας στον μητροπολιτικό χώρο της πρωτεύουσας.

Το διάγραμμα 38 παρουσιάζει την ποσοστιαία μεταβολή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια κατά το 2024 σε σχέση με το 2023. Η Περιφέρεια Αττικής εμφανίζει αύξηση κατά 5,4%, ποσοστό υψηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο (3,6%). Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι η κατανάλωση των νοικοκυριών στην Αττική ενισχύθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι στο σύνολο της χώρας. Παράλληλα, η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφεται στη Δυτική Μακεδονία (9,8%), ενώ η μικρότερη στην Πελοπόννησο (1,4%).

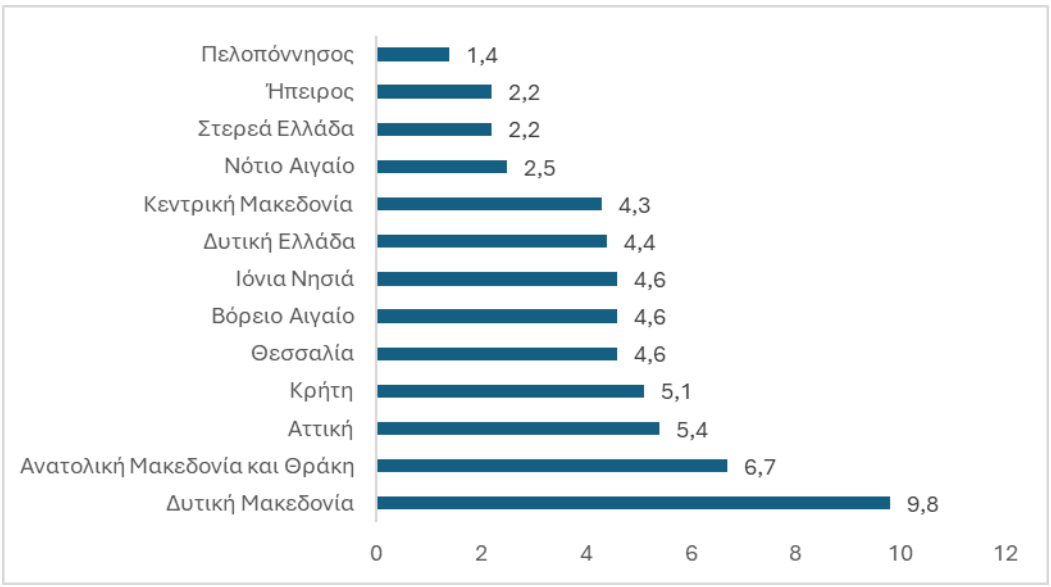
Συνολικά, τα στοιχεία δείχνουν ότι η Περιφέρεια Αττικής συνδυάζει το υψηλότερο επίπεδο μέσης καταναλωτικής δαπάνης με θετική και σχετικά ισχυρή ετήσια μεταβολή. Το γεγονός αυτό, επιβεβαιώνει ότι η Αττική διαθέτει αυξημένη καταναλωτική και αγοραστική δυναμική σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας. Ωστόσο, η ερμηνεία των μεγεθών αυτών θα πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση με το κόστος ζωής και τις τιμές, καθώς η υψηλότερη δαπάνη δεν ταυτίζεται αυτομάτως με αντίστοιχα υψηλότερο επίπεδο πραγματικής ευημερίας.

Διάγραμμα 37:Μέση μηνιαία δαπάνη των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια, 2024 (σε ευρώ)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2024, Ίδια επεξεργασία.

Διάγραμμα 38:Ποσοστιαία μεταβολή της μέσης μηνιαίας δαπάνης των νοικοκυριών ανά Περιφέρεια, 2024/2023

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών 2024, Ίδια επεξεργασία.

2ο κεφάλαιο: Δίκτυο κοινωνικής προστασίας και παρεμβάσεις κοινωνικής πολιτικής στην Περιφέρεια Αττικής

2.1. Παιδική προστασία και υποστήριξη της οικογένειας

2.1.1 Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης και Δημοτικοί Σταθμοί (βρεφικοί, παιδικοί, βρεφονηπιακοί, μονάδες απασχόλησης βρεφών και νηπίων)

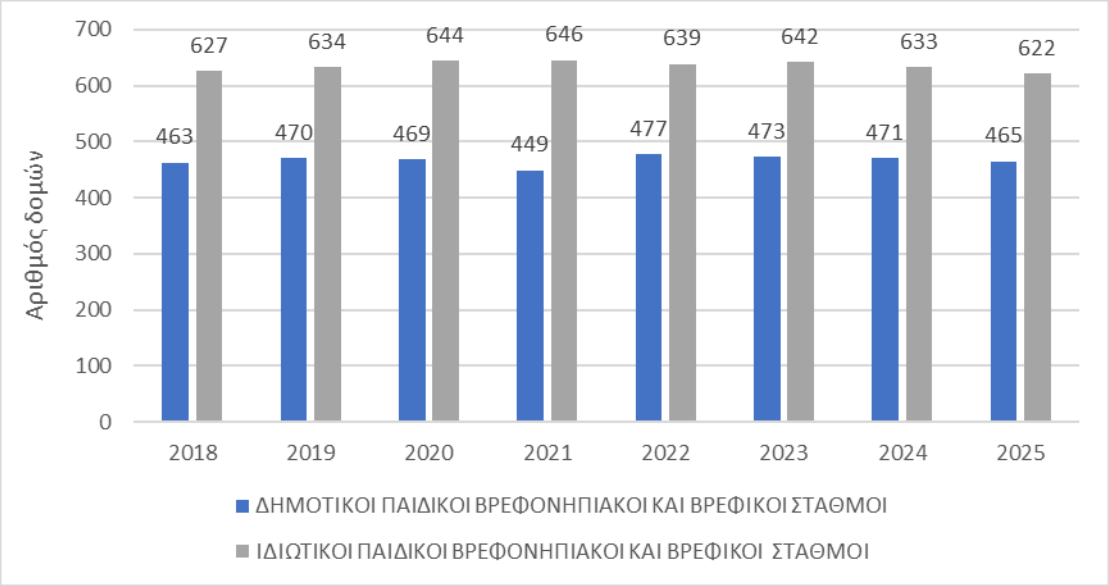
Το έτος 2025, στην Περιφέρεια Αττικής, λειτουργούσαν **622** δομές που ανήκουν σε φορείς ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού και μη χαρακτήρα (φιλανθρωπικά σωματεία, ιδρύματα, σύλλογοι, ΝΠΙΔ και ιδιώτες). Επίσης, λειτουργούσαν **465** δομές, που ανήκουν σε Υπουργεία, ΝΠΔΔ και γενικά φορείς υπαγόμενους στο δημόσιο τομέα.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στο θεσμικό πλαίσιο προστασίας των ανηλίκων, όπως αυτό προβλέπεται από τον ν. 4837/2021. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, σε κάθε μονάδα Φορέα Παιδικής Προστασίας ορίζεται Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων (ΥΠΑ), με αρμοδιότητα τη συγκέντρωση, καταγραφή και διαχείριση αναφορών που αφορούν περιστατικά κακοποίησης ανηλίκων. Ο ΥΠΑ μεριμνά για τη διαβίβαση των αναφορών στον αρμόδιο Εισαγγελέα, στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή ή, κατά περίπτωση, στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. Α’ βαθμού, ενώ παράλληλα ενημερώνει άμεσα τη διοίκηση του φορέα.

Επιπλέον, ο Υπεύθυνος Προστασίας Ανηλίκων υποχρεούται να καταχωρεί τις σχετικές αναφορές στο Εθνικό Σύστημα Καταγραφής και Παρακολούθησης Αναφορών περιστατικών κακοποίησης ανηλίκων, το οποίο λειτουργεί στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.). Στο πλαίσιο αυτό, αρμόδια υπηρεσία του Ε.Κ.Κ.Α. για τα ζητήματα που σχετίζονται με τον θεσμό του ΥΠΑ είναι το Τμήμα Παρακολούθησης Αναφορών Κακοποίησης Ανηλίκων.

Όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 39, κατά την περίοδο 2018–2025 ο αριθμός των παιδικών, βρεφονηπιακών και βρεφικών σταθμών στην Περιφέρεια Αττικής παρέμεινε σε σχετικά σταθερά επίπεδα, με τους ιδιωτικούς σταθμούς να υπερτερούν σταθερά αριθμητικά έναντι των δημοτικών.

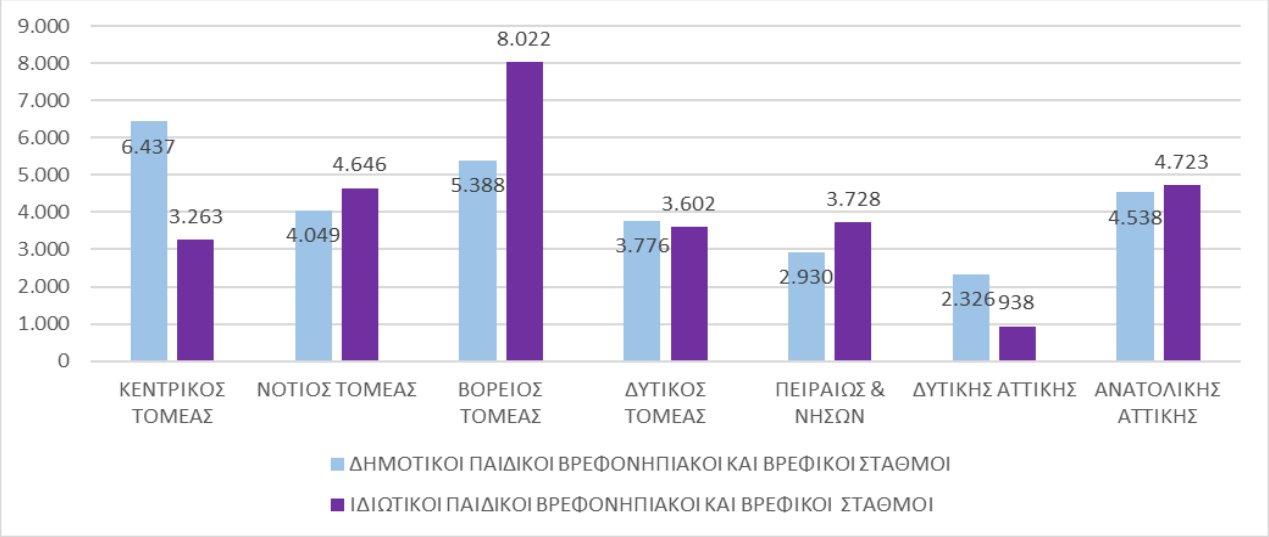
Διάγραμμα 39: Κατανομή εξυπηρετούμενων βρεφών και νηπίων ανά κατηγορία δομής και Περιφερειακή Ενότητα στην Περιφέρεια Αττικής, 2025

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Το Διάγραμμα 40 αποτυπώνει την κατανομή των εξυπηρετούμενων βρεφών και νηπίων σε δημοτικούς και ιδιωτικούς παιδικούς, βρεφονηπιακούς και βρεφικούς σταθμούς ανά Περιφερειακή Ενότητα της Αττικής για το έτος 2025. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ο Βόρειος Τομέας συγκεντρώνει τον υψηλότερο αριθμό εξυπηρετούμενων σε ιδιωτικές δομές, ενώ ο Κεντρικός Τομέας εμφανίζει την υψηλότερη συγκέντρωση εξυπηρετούμενων σε δημοτικές δομές. Αντίθετα, η Δυτική Αττική παρουσιάζει τον χαμηλότερο αριθμό εξυπηρετούμενων, ιδίως στις ιδιωτικές δομές.

Διάγραμμα 40: Συγκέντρωση Εξυπηρετούμενων Βρεφών και Νηπίων ανά Τύπο Δομής και Περιφερειακή Ενότητα στην Αττική– 2025

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

2.1.2 Τεκνοθεσία -Αναδοχή

Οι θεσμοί Τεκνοθεσίας και Αναδοχής αποτελούν μέτρα παιδικής προστασίας για ανηλίκους, οι οποίοι για κάποιο λόγο στερούνται τη βιολογική τους οικογένεια και διαμένουν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας.

Αναγνωρισμένες υπηρεσίες για την διεξαγωγή κοινωνικών ερευνών για την τεκνοθεσία και την αναδοχή μεταξύ άλλων ορίζεται η Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας, το τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών -Κοινωνικής Εργασίας και τα Τμήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης των Περιφερειών Ενοτήτων.

Με την υποβολή αίτησης μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας anynet.gr των θετών και αναδόχων γονέων, πιστοποιημένοι χρήστες/κοινωνικοί λειτουργοί των ως άνω υπηρεσιών, ελέγχουν δικαιολογητικά, διενεργούν την απαιτούμενη κοινωνική έρευνα, σχεδιάζουν και υλοποιούν εκπαιδευτικά προγράμματα υποψήφιων θετών και αναδόχων γονέων διάρκειας 30 ωρών, τηρούν Ειδικά Μητρώα Υποψήφιων Θετών και Αναδόχων Γονέων, διαχειρίζονται

τις προτάσεις σύνδεσης που προκύπτουν μεταξύ υποψηφίων θετών και αναδόχων παιδιών με υποψήφιες θετές ή ανάδοχες οικογένειες και έχουν την εποπτεία και παρακολούθηση προσαρμογής ανηλίκων μέσα στις θετές ή ανάδοχες οικογένειες.

Για το έτος **2025** σε όλη την Περιφέρεια Αττικής σχεδιάστηκαν **οκτώ (8)** εκπαιδευτικά προγράμματα για **85** υποψήφιους θετούς γονείς.

Οι θεματικές ενότητες που καλύφθηκαν είναι εκείνες που ορίζονται στο εγχειρίδιο εκπαίδευσης Υποψήφιων Θετών και Ανάδοχων Γονέων, που είναι αναρτημένο στο πληροφοριακό σύστημα αναδοχής- τεκνοθεσίας «anynet.gr». Στόχος των προγραμμάτων επιμόρφωσης ήταν να προετοιμάσουν τους υποψήφιους θετούς γονείς για την αντιμετώπιση κάθε ζητήματος που σχετίζεται με την υιοθεσία. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η εκπαίδευση αποτελεί προϋπόθεση για την εγγραφή των Υποψηφίων Θετών Γονέων στα Εθνικά Μητρώα Υιοθεσίας και εν συνεχεία στη διαδικασία σύνδεσής τους με παιδιά.

Όσο αφορά τις **Τεκνοθεσίες** κατατέθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα αναδοχής-τεκνοθεσίας «anynet.gr»

- ✓ 222 αιτήσεις τεκνοθεσιών
- ✓ Πραγματοποιήθηκαν 1692 επισκέψεις από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς της Περιφέρειας Αττικής και
- ✓ έγιναν 68 προτάσεις σύνδεσης.

Για τον θεσμό της **Αναδοχής** κατατέθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα αναδοχής-τεκνοθεσίας «anynet.gr»

- ✓ κατατέθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα αναδοχής- τεκνοθεσίας «anynet.gr» 56 αιτήσεις αναδοχών
- ✓ πραγματοποιήθηκαν 873 επισκέψεις από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς της Περιφέρειας Αττικής και
- ✓ έγιναν 157 προτάσεις σύνδεσης.

2.1.3 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)

Κατά το έτος 2025, στην Περιφέρεια Αττικής λειτουργούσαν **123** Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), τα οποία ανήκαν σε Δήμους και Νομικά Πρόσωπα αυτών, σε φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και σε ιδιώτες κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Η λειτουργία των ΚΔΑΠ καλύπτει ανάγκες δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών, ενώ παράλληλα στηρίζει την οικογενειακή καθημερινότητα, ιδίως των εργαζόμενων γονέων. Μέσω της υποστήριξης και της παρακολούθησης των

δομών αυτών, η Περιφέρεια Αττικής συμβάλλει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών.

2.1.4 Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών & Ατόμων με Αναπηρία (ΚΔΑΠΑμεΑ)

Το 2025, στην Περιφέρεια Αττικής, λειτουργούσαν **31** Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών & Ατόμων με Αναπηρία (ΚΔΑΠ ΑμεΑ). Οι δομές αυτές παρέχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης, ενίσχυσης δεξιοτήτων και κοινωνικής ένταξης για παιδιά, έφηβους και ενήλικες με αναπηρία, υποστηρίζοντας παράλληλα τις οικογένειές τους στην καθημερινή φροντίδα.

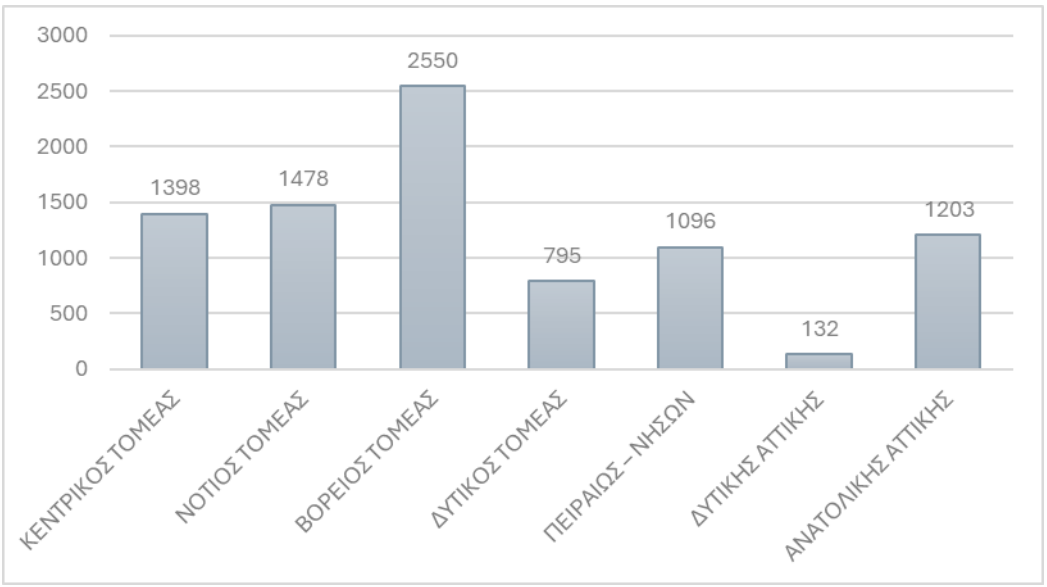
2.2 Δράσεις για τη στήριξη της τρίτης ηλικίας

2.2.1 Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ)

Στην Περιφέρεια Αττικής, κατά το έτος 2025, λειτουργούσαν **145** Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ), οι οποίες ανήκαν σε φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, όπως ιδρύματα, φιλανθρωπικά σωματεία και φορείς της Εκκλησίας, καθώς και σε ιδιώτες κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Οι δομές αυτές παρείχαν υπηρεσίες φροντίδας και υποστήριξης σε ηλικιωμένα άτομα, συμβάλλοντας στην κάλυψη αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας και αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, κάθε Μονάδα Φροντίδας Ηλικιωμένων υποχρεούται να ορίζει Υπεύθυνο Προστασίας Φιλοξενουμένων, σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 4837/2021 και του άρθρου 65 του ν. 4921/2022. Ως Υπεύθυνος Προστασίας Ωφελούμενων νοείται το φυσικό πρόσωπο που ορίζεται σε κάθε φορέα και έχει την αρμοδιότητα συγκέντρωσης και καταγραφής αναφορών ή περιστατικών κακοποίησης, διαβίβασής τους στον αρμόδιο Εισαγγελέα, στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή ή, κατά περίπτωση, στις Κοινωνικές Υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. Α’ βαθμού, καθώς και άμεσης ενημέρωσης της διοίκησης του φορέα.

Διάγραμμα 41: Αριθμός ωφελούμενων Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΜΦΗ) ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Αττικής 2025

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

2.2.2 Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.)

Στην Περιφέρεια Αττικής, το έτος 2025 λειτουργούσαν **8 δομές,** από επιχειρήσεις των ΟΤΑ και φορείς ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και από φυσικά πρόσωπα, σε αστικές και ημιαστικές περιοχές, μερικές από τις οποίες διασυνδέονταν σε λειτουργικό επίπεδο με τα Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) που ενδεχομένως υπήρχαν στην ίδια περιοχή.

Σχεδιασμός πιλοτικής δράσης για ωφελούμενους των Μ.Φ.Η.

Στο πλαίσιο των δράσεων κοινωνικού περιεχομένου, η Δ/ση Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Αττικής, σχεδιάζει την υλοποίηση πιλοτικής δράσης η οποία θα απευθύνεται σε ομάδες ηλικιωμένων που διαβιούν σε Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (Μ.Φ.Η.) και Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.). Στόχος της δράσης είναι η ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση των συμμετεχόντων μέσα από ομαδικές διαδικασίες αφήγησης, αναστοχασμού και επεξεργασίας της προσωπικής τους διαδρομής, με αναφορά στις αρχές της ενεργού γήρανσης.

Η παρέμβαση θα βασιστεί στις αρχές της αφηγηματικής θεραπείας και θα υλοποιηθεί σε μικρές ομάδες 6 έως 12 ατόμων, με διάρκεια 6 έως 8 εβδομαδιαίων συναντήσεων. Η θεματολογία θα περιλαμβάνει τη γνωριμία και δημιουργία ασφαλούς πλαισίου ομάδας, την ανάδειξη θετικών αναμνήσεων και εμπειριών, την επεξεργασία δυσκολιών, την

αναγνώριση προσωπικών αξιών και αντοχών, καθώς και τη σύνδεση της εμπειρίας ζωής με το παρόν.

Μετά την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής, προβλέπεται η σύνταξη γραπτής έκθεσης αποτίμησης, στην οποία θα αποτυπώνονται η ανταπόκριση των ωφελούμενων και προτάσεις για τη βελτίωση και τη δυνητική συνέχιση της δράσης σε άλλες δομές.

2.3 Δράσεις για τη στήριξη των ευάλωτων και ειδικών ομάδων του πληθυσμού

2.3.1 Χορήγηση δελτίων μετακίνησης ΑμεΑ

Με βάση τα απολογιστικά στοιχεία της Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφέρειας Αττικής για το έτος 2025, ο αριθμός των δελτίων μετακίνησης που χορηγήθηκαν σε άτομα με αναπηρία, ανά Περιφερειακή Ενότητα, αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 4:Χορήγηση δελτίων μετακίνησης ΑμεΑ ανά Περιφερειακή Ενότητα_ Περιφέρειας Αττικής

Α/Α	Περιφερειακή Ενότητα	Παραλαβή	Χορήγηση 2025	Άκυρα Δελτία	Αδιάθετα Δελτία
1	Κεντρικός Τομέας	1998	1624	7	390
2	Βόρειος Τομέας	515	468	2	73
3	Νότιος Τομέας	720	648	1	71
4	Δυτικός Τομέας	950	873	11	66
5	Ανατολική Αττική	450	366	0	84
6	Δυτική Αττική	250	186	12	52
7	Πειραιάς - Νήσων	785	662	1	160
	Σύνολο	**5668**	**4827**	**34**	**896**

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας που εκδίδεται κάθε έτος, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορήγησης Δελτίων Μετακίνησης σε Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) .

Δικαιούχοι είναι άτομα με αναπηρία 67% και άνω, όσοι λαμβάνουν προνοιακό επίδομα από τον ΟΠΕΚΑ ή διαθέτουν Ψηφιακή Κάρτα Αναπηρίας τύπου ΙΙ, εφόσον είναι μόνιμοι και νόμιμοι κάτοικοι Ελλάδας (Έλληνες πολίτες, πολίτες Ε.Ε., τρίτων χωρών με ειδικό καθεστώς, αναγνωρισμένοι πρόσφυγες).

Στην Περιφέρεια Αττικής, οι δικαιούχοι μετακινούνται δωρεάν με προσωποποιημένες ηλεκτρονικές κάρτες, ενώ για τις υπεραστικές διαδρομές τους παρέχεται δελτίο με ειδική ένδειξη για έκπτωση.

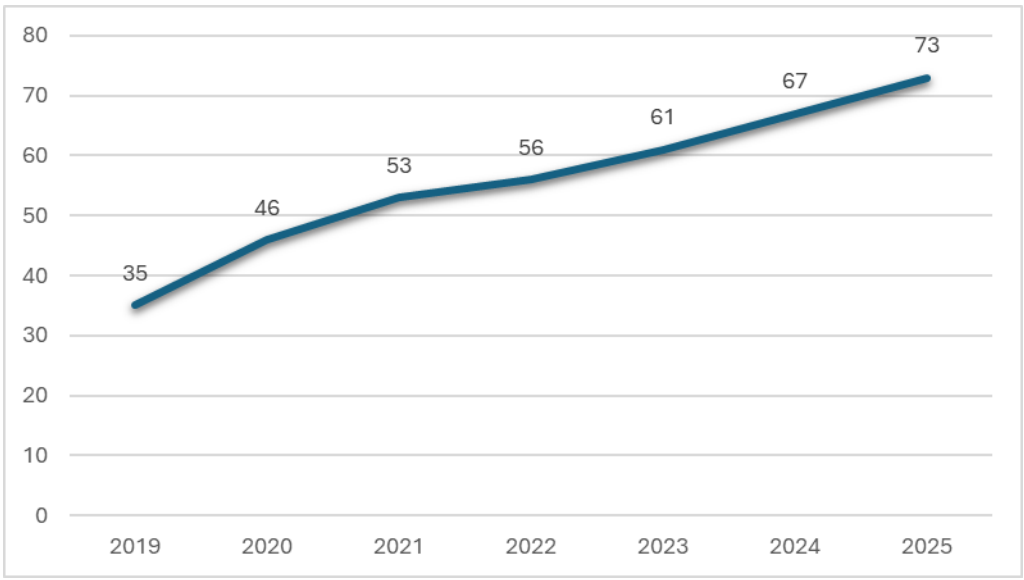
2.3.2 Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ)

Το 2025, οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ) στην Περιφέρεια Αττικής ανήλθαν σε **73,** εξυπηρετώντας συνολικά **449** άτομα με αναπηρία. Η αύξηση και η λειτουργία των δομών αυτών αποτυπώνουν τη σταδιακή ενίσχυση των υπηρεσιών υποστηριζόμενης διαβίωσης και τη διεύρυνση των επιλογών φροντίδας σε επίπεδο κοινότητας.

Στην Περιφέρεια Αττικής, όπου οι ανάγκες υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία είναι ιδιαίτερα αυξημένες, οι ΣΥΔ αποτελούν σημαντικό μηχανισμό κοινωνικής φροντίδας. Μέσα από την καθημερινή υποστήριξη, την εξατομικευμένη φροντίδα και την ένταξη των ωφελούμενων σε ένα πιο οικείο και κοινωνικά ενεργό περιβάλλον, συμβάλλουν στην ενίσχυση της αυτονομίας και της ποιότητας ζωής τους.

Η Περιφέρεια Αττικής, αξιοποιώντας διαθέσιμους πόρους και ενισχύοντας τις τοπικές κοινωνικές παρεμβάσεις, στηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη των ΣΥΔ, προωθώντας στην πράξη τη μετάβαση από ιδρυματικού τύπου μορφές φροντίδας σε υπηρεσίες που βασίζονται στην κοινότητα, την κοινωνική ένταξη και τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία.

Διάγραμμα 42: ΣΥΔ Περιφέρειας Αττικής 2019-2025

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

2.3.3 Κέντρα Αποθεραπείας – Αποκατάστασης και Κέντρα Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας

Επιπλέον, το έτος 2025 λειτούργησαν **57** Κέντρα Αποθεραπείας-Αποκατάστασης (Κ.Α.Α-Κ.Δ.Η.Φ.) στην Περιφέρεια Αττικής. Τα Κ.Α.Α αποτελούν αυτοτελείς και ανεξάρτητες μονάδες στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες υγείας και νοσηλείας σε ασθενείς εσωτερικούς και εξωτερικούς που έχουν ανάγκη φυσικής αποκατάστασης και πάσχουν από παθήσεις του νευρικού, κυκλοφορικού, αναπνευστικού συστήματος και από νοητική στέρηση.

Διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- Κέντρα Α-Α Κλειστής Μονάδας
- Κέντρα Α-Α Ημερήσιας Νοσηλείας
- Ελάχιστη Μονάδα Ιατρικής Αποκατάστασης
- Κέντρα Διημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με ειδικές ανάγκες

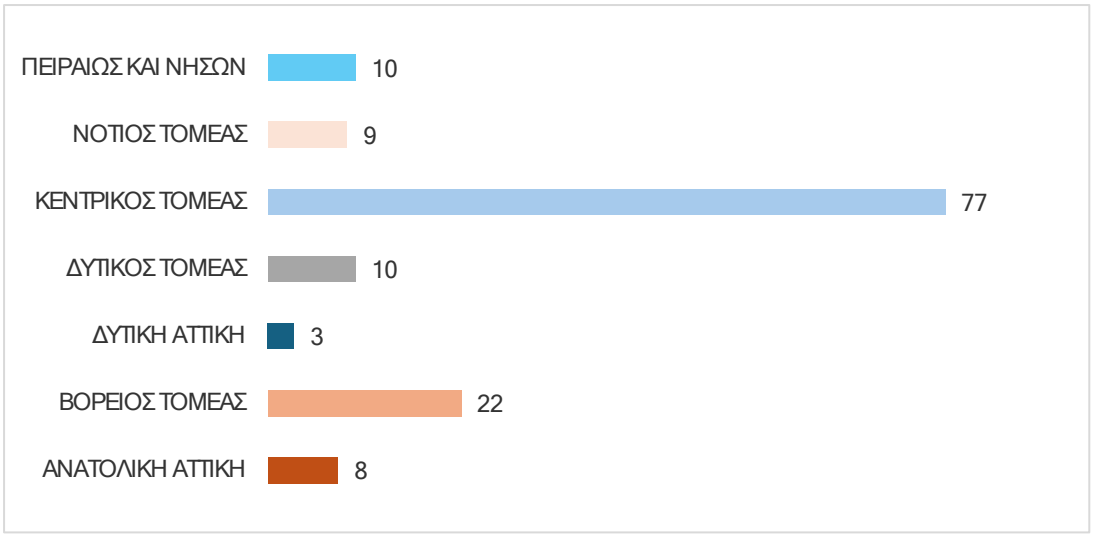
Στο πλαίσιο της καταγραφής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στην Περιφέρεια Αττικής και συγκεκριμένα Κοινωνικών Δομών Προστασίας Ατόμων με Αναπηρία, το 2025 λειτούργησαν **24** Κέντρα Διημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας (Κ.Δ.Η.Φ.) για άτομα με ειδικές ανάγκες.

2.3.4 Πιστοποιημένοι φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας

Στην Περιφέρεια Αττικής λειτουργούν **139** Πιστοποιημένοι Φορείς του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας. Πρόκειται για φορείς Ιδιωτικού Δικαίου, που παρέχουν υπηρεσίες πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας σε ευπαθείς και ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να τους δοθεί Ειδική Πιστοποίηση. Ειδικότερα διακρίνονται σε:

- **Πρωτοβάθμια Κοινωνική Φροντίδα**: έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας και αποσκοπεί στην πρόληψη αναγκών και στον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού.
- **Δευτεροβάθμια Κοινωνική Φροντίδα**: έχει ως αντικείμενο την παροχή φιλοξενίας ή κλειστής φροντίδας και αποσκοπεί στη θεραπεία και αποκατάσταση μιας σωματικής, πνευματικής και ψυχικής νόσου ή αναπηρίας, καθώς και στην πρόληψη και αποκατάσταση των συνεπειών του κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού.
- **Τριτοβάθμια Κοινωνική Φροντίδα**: έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ανοικτής και κλειστής φροντίδας, η οποία απαιτεί υψηλή και εξειδικευμένη τεχνολογία.

Διάγραμμα 43:Αριθμός Πιστοποιημένων Φορέων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας που λαμβάνουν μεταβιβαστικές πληρωμές από την Περιφέρεια Αττικής 2025 ανά Περιφερειακή ενότητα

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

2.4 Δράσεις κατά των εξαρτήσεων

2.4.1 Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας

Τα Κέντρα Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας είναι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, στις οποίες συμμετέχει ως εταίρος και η Περιφέρεια Αττικής.

Αποστολή τους είναι η πρόληψη των εξαρτήσεων και η προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας μέσω ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης της τοπικής κοινωνίας. Απευθύνονται σε γονείς, μαθητές, εφήβους, στρατευμένους, επαγγελματίες (εκπαιδευτικούς, αστυνομικούς κ.ά.), ειδικές πληθυσμιακές ομάδες και το ευρύ κοινό.

Βασικοί τους στόχοι είναι η θωράκιση των νέων απέναντι στις εξαρτήσεις, η υποστήριξη της οικογένειας, η ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών, η ενημέρωση για θεραπευτικά προγράμματα και η κινητοποίηση των πολιτών. Στην Περιφέρεια Αττικής λειτουργούν **13 Κέντρα Πρόληψης**.

2.5 Χωρική κατανομή κοινωνικών δομών και ωφελούμενων ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται η καταγραφή των φορέων και υπηρεσιών που παρέχουν Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας στην Περιφέρεια Αττικής.

Οι Κοινωνικές Δομές (ανοικτής και κλειστής φροντίδας) διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

1. Δομές Παιδικής Προστασίας

   Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (ΜΦΠΑΔ)

   Δημοτικοί Παιδικοί Βρεφικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

   Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

   Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία

   Μονάδες Παιδικής Προστασίας

2. Δομές Τρίτης Ηλικίας

   - Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων
   - Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)

3. Δομές Ατόμων με Αναπηρία

   - Κέντρα Αποθεραπείας – Αποκατάστασης (Κ.Α.Α) -Κέντρα Διημέρευσης Ημερήσιας Φροντίδας(ΚΔΗΦ)
   - Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ)

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν.2345/1995 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα με το Ν. 4837/21, οι Κοινωνικοί Σύμβουλοι κάθε Περιφερειακής Ενότητας της Περιφέρειας Αττικής ασκούν επίβλεψη και συνεχή παρακολούθηση των υπηρεσιών που παρέχονται από τους παραπάνω φορείς, ως προς την ποιότητα και επάρκεια αυτών, καθώς και ως προς την

τήρηση των ειδικότερων υποχρεώσεων των ως άνω φορέων, που πηγάζουν από την κείμενη νομοθεσία.

Ο Κοινωνικός Σύμβουλος πραγματοποιεί αυτοψίες στους χώρους των φορέων που υπάγονται στον έλεγχό του και συντάσσει ακολούθως σχετική Έκθεση Αξιολόγησης για την οργάνωση και λειτουργία κάθε φορέα και για την εν γένει ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προβαίνοντας σε συστάσεις και υποδεικνύοντας συγκεκριμένες ενέργειες και λήψη μέτρων, όπου απαιτείται.

Πίνακας 5: Κοινωνικές Δομές Προστασίας, Παιδιών, Ατόμων με Αναπηρία, Ηλικιωμένων και Ωφελούμενών τους ανά Περιφερειακή Ενότητα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ		ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΝΟΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΠΕΙΡΑΙΩΣ – ΝΗΣΩΝ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΟΜΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	465	29.444	109	6.437	58	4.049	77	5.388	58	3.776	62	2.930	37	2.326	64	4.538
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	622	28.922	125	3.263	93	4.646	146	8.022	66	3.602	82	3.728	20	938	90	4.723
ΚΕΝΤΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	123	11.539	11	541	25	1.749	10	1.648	19	2.613	16	1.692	20	1.714	22	1.582
ΚΔΑΠ/ΜΕΑ	31	1.797	5	397	9	485	4	216	4	250	4	284	0	0	5	165
ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	12	655	-	-	4	58	-	-	1	35	2	33	0	0	5	529
ΜΟΝΑΔΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	145	8.652	27	1.398	24	1.478	47	2.550	10	795	21	1.096	1	132	15	1.203
ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	9	220	3	70	0	0	0	0	1	15	1	21	0	0	4	114
ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	57	4.177	6	326	12	921	8	781	8	759	7	271	5	390	11	729

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ		ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΝΟΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΠΕΙΡΑΙΩΣ – ΝΗΣΩΝ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΟΜΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΟΜΩΝ	ΩΦΕΛ/ΝΟΙ
ΣΤΕΓΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	73	449	9	46	7	47	23	128	3	24	2	7	7	54	22	143
ΣΥΝΟΛΑ	1537	85.855	**295**	**12.478**	**232**	**13.433**	**315**	**18.733**	**170**	**11.869**	**197**	**10.062**	**90**	**5.554**	**238**	**13.726**

2.6 Συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021-2027

Η Περιφέρεια Αττικής, αξιοποιώντας τους πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+), αναπτύσσει ένα εκτεταμένο πλέγμα συγχρηματοδοτούμενων κοινωνικών παρεμβάσεων με στόχο τη στήριξη ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Το δίκτυο αυτό καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών αναγκών, περιλαμβάνοντας δομές στήριξης για άτομα που αντιμετωπίζουν φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό, δομές φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία, δομές για αστέγους, καθώς και εξειδικευμένες υπηρεσίες προστασίας γυναικών θυμάτων έμφυλης ή ενδοοικογενειακής βίας. Μέσα από την αξιοποίηση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών πόρων, η Περιφέρεια Αττικής ενισχύει ουσιαστικά το περιφερειακό σύστημα κοινωνικής προστασίας και υποστηρίζει τη λειτουργία ενός συνεκτικού δικτύου υπηρεσιών με τοπική εμβέλεια και κοινωνικό αποτύπωμα.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός δομών και ωφελούμενων εντοπίζεται στα Κέντρα Κοινότητας και στις Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών, γεγονός που αναδεικνύει τον κομβικό ρόλο των παρεμβάσεων άμεσης κοινοτικής στήριξης στην αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Παράλληλα, η λειτουργία εξειδικευμένων δομών, όπως οι Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, τα Κέντρα Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας, οι Δομές Αστέγων και τα Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών Θυμάτων Βίας, αποτυπώνει τη στόχευση του Προγράμματος και σε ομάδες με σύνθετες και αυξημένες ανάγκες προστασίας και φροντίδας.

Πιο συγκεκριμένα, οι συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021–2027 παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 6:Συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021-2027

Δομή	Αριθμός Δομών	Δικαιούχοι	Ωφελούμενοι
Κέντρα Κοινότητας	**74**	ΟΤΑ Α΄ βαθμού	97.500 άτομα σε συνθήκες φτώχειας
- Κέντρα Κοινότητας	56		
- Με Παράρτημα ΡΟΜΑ	13		
- Με Παράρτημα Κέντρου Ένταξης Μεταναστών	5		
Ξενώνες & Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών Θυμάτων Βίας	**12**	ΟΤΑ Α΄ βαθμού, ΕΚΚΑ, ΚΕΘΙ	3.000 γυναίκες
Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ)	**20**	Σύλλογοι και ΝΠΙΔ	130 άτομα με νοητική αναπηρία
Δομές Αστέγων (Ανοιχτά Κέντρα Ημέρας & Υπνωτήρια)	**11**	ΟΤΑ Α΄ βαθμού, ΝΠΔΔ, ΜΚΟ	5.300 άστεγοι
Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων	**8**	ΟΤΑ Α΄ βαθμού, ΝΠΔΔ	170 ηλικιωμένοι
Κέντρα Διημέρευσης – Ημερήσιας Φροντίδας	**24**	Σύλλογοι και ΝΠΙΔ	520 άτομα με αναπηρία
Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών (ΔΠΒΑ)	**127**	ΟΤΑ Α΄ βαθμού, ΜΚΟ	35.000 άτομα/νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα
- Κοινωνικά Παντοπωλεία	50		
- Κοινωνικά Παντοπωλεία & Συσσίτια	12		
-Συσσίτια	18		
- Κοινωνικά Φαρμακεία	47		

Πηγή: ΕΥΔΠ Αττική, ίδια Επεξεργασία

2.7 Επισημάνσεις-Παρατηρήσεις

Κατά το έτος 2025, το δίκτυο κοινωνικής φροντίδας της Περιφέρειας Αττικής αποτυπώνει την ευρεία ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών σε μητροπολιτικό επίπεδο και επιβεβαιώνει τον ουσιαστικό ρόλο της Περιφέρειας στην υποστήριξη ευάλωτων ομάδων, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη διασφάλιση ενός συνεκτικού πλαισίου κοινωνικής προστασίας.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στον τομέα της προσχολικής φροντίδας και της υποστήριξης της οικογένειας. Η λειτουργία δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών συμβάλλει στην κάλυψη καθημερινών αναγκών των οικογενειών, στη στήριξη της παιδικής ανάπτυξης και στη συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Παράλληλα, οι δομές δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και οι αντίστοιχες δομές για άτομα με αναπηρία ενισχύουν την κοινωνική συμμετοχή, την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας και την υποστήριξη της οικογενειακής καθημερινότητας.

Η φροντίδα της τρίτης ηλικίας αναδεικνύεται ως πεδίο αυξανόμενης σημασίας, ιδίως υπό το πρίσμα της δημογραφικής γήρανσης. Οι Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων και τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων συμβάλλουν στην κάλυψη αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας, κοινωνικής υποστήριξης και αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Αντίστοιχα, οι δομές για τα άτομα με αναπηρία συνιστούν βασικό άξονα συμπεριληπτικής κοινωνικής πολιτικής. Η λειτουργία 73 Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, οι οποίες εξυπηρετούν 449 άτομα με αναπηρία, αποτυπώνει την ενίσχυση μορφών φροντίδας που βασίζονται στην κοινότητα, την αυτονομία και την κοινωνική ένταξη.

Σημαντικό στοιχείο του υφιστάμενου πλαισίου αποτελεί και η εποπτεία των κοινωνικών δομών από τους Κοινωνικούς Συμβούλους της Περιφέρειας Αττικής. Μέσω αυτοψιών, εκθέσεων αξιολόγησης και συστάσεων προς τους φορείς, ενισχύεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, η ασφάλεια των ωφελούμενων και η τήρηση των προβλεπόμενων όρων λειτουργίας.

Οι συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021–2027 ενισχύουν ουσιαστικά το περιφερειακό σύστημα κοινωνικής προστασίας. Μέσω των παρεμβάσεων αυτών, η Περιφέρεια Αττικής διευρύνει τη δυνατότητά της να

ανταποκρίνεται σε ανάγκες που συνδέονται με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των δομών άμεσης κοινοτικής στήριξης, ενώ παράλληλα η λειτουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών αποτυπώνει την προσπάθεια κάλυψης αναγκών που απαιτούν πιο στοχευμένες μορφές προστασίας και φροντίδας.

Η χωρική κατανομή των κοινωνικών δομών και των ωφελούμενων αναδεικνύει την ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης των τοπικών κοινωνικών αναγκών σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας. Η αξιοποίηση διοικητικών και γεωχωρικών δεδομένων μπορεί να συμβάλει στον πιο στοχευμένο σχεδιασμό παρεμβάσεων, στη βελτίωση της προσβασιμότητας και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

3ο κεφάλαιο : Δράσεις κοινωνικού περιεχομένου

3.1 Δράση για την ψυχική υγεία-κατάθλιψη

Κατά το έτος αναφοράς, η Περιφέρεια Αττικής και το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Αττικής, μέσω του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής – Social Network Αττική, σχεδίασαν και υλοποίησαν την ενημερωτική καμπάνια «Ψυχή μου» για την ψυχική υγεία, με έμφαση στην κατάθλιψη. Στόχος της δράσης ήταν η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και η συμβολή στη μείωση του κοινωνικού στίγματος. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε ολοκληρωμένο επικοινωνιακό υλικό (τηλεοπτικά και ψηφιακά σποτ προσαρμοσμένα για κοινωνικά δίκτυα, αφίσες, φυλλάδια κ.ά.).

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν ημερίδες σε επιλεγμένους Δήμους της Αττικής, με κεντρικό άξονα την προαγωγή της ψυχικής υγείας και την ευαισθητοποίηση απέναντι στην κατάθλιψη. Η επιλογή των Δήμων πραγματοποιήθηκε με κριτήρια όπως η πληθυσμιακή συγκέντρωση, τα ποσοστά ανεργίας, ο αριθμός ωφελούμενων ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και ο αριθμός ωφελούμενων δομών ψυχικής στήριξης, ενώ στόχος είναι η επέκταση της δράσης σε όλους τους Δήμους της Αττικής.

Στις ενημερωτικές ημερίδες, που ήταν ανοικτές για το κοινό και με ελεύθερη είσοδο, συμμετείχαν ειδικοί επιστήμονες, οι οποίοι μίλησαν για την κατάθλιψη και τους τρόπους διαχείρισής της, καθώς και άνθρωποι της «διπλανής πόρτας» που μοιράστηκαν τις προσωπικές τους ιστορίες, ενισχύοντας την ανοιχτή συζήτηση και την κατανόηση γύρω από τη διαταραχή.

3.2 Δράση για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού Ατόμων με Υποχρεωτικούς Διατροφικούς Περιορισμούς

Στο πλαίσιο των δράσεων πρόληψης και προαγωγής της δημόσιας υγείας, η Περιφέρεια Αττικής και το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Αττικής δια του Περιφερειακού

Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική, ανέλαβαν πρωτοβουλία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τις αλλεργικές παθήσεις στην παιδική ηλικία και ειδικότερα για την αναφυλαξία, μια σοβαρή και δυνητικά απειλητική για τη ζωή αντίδραση που επηρεάζει την καθημερινότητα παιδιών και οικογενειών, από το σχολικό περιβάλλον έως τους χώρους εστίασης. Η πρωτοβουλία υλοποιείται σε συνεργασία με τον Σύλλογο Γονέων και Φίλων Παιδιών με Αλλεργίες και την Ελληνική Παιδοαλλεργιολογική Εταιρεία και στοχεύει στην ενίσχυση της γνώσης, στην προστασία των μικρών ασθενών και στη στήριξη των οικογενειών τους, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων στην κοινότητα και σε κρίσιμους χώρους έκθεσης σε αλλεργιογόνα.

Κύριοι άξονες παρέμβασης:

- Ενημερωτικές εκδηλώσεις σε κεντρικά σημεία της Αττικής και ομιλίες σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, σε συνεργασία με συλλόγους γονέων και παιδιών με αλλεργίες.
- Εκπαίδευση εργαζομένων σε σχολικά κυλικεία και λοιπές εγκαταστάσεις, με έμφαση στην αναγνώριση αλλεργιογόνων συστατικών, την ορθή επισήμανση και την ασφαλή διαχείριση τροφίμων.
- Εξειδικευμένη εκπαίδευση προσωπικού εστίασης (κουζίνα και λήψη/υποδοχή παραγγελιών) για την αποτροπή ακούσιας έκθεσης σε αλλεργιογόνα και την ενίσχυση πρακτικών ασφάλειας για αλλεργικά άτομα.

Παράλληλα, αναπτύχθηκε επικοινωνιακό υλικό (τηλεοπτικά και ψηφιακά σποτ προσαρμοσμένα για κοινωνικά δίκτυα) με στόχο τη διάχυση έγκυρης πληροφόρησης και την ενίσχυση της ετοιμότητας της κοινότητας.

3.3 Πιλοτική βιωματική δράση εκπαιδευτικών εργαστηρίων τέχνης για παιδιά από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες - ΒιωμAttica

Η δράση **«ΒιωμAttica»** αποτέλεσε μια πιλοτική πρωτοβουλία με στόχο την ενίσχυση της δημιουργικής απασχόλησης και της εκπαιδευτικής ανάπτυξης παιδιών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Βασική επιδίωξη της δράσης ήταν η παροχή ίσων

ευκαιριών πρόσβασης στις τέχνες, τον πολιτισμό και τη βιωματική μάθηση, ανταποκρινόμενη σε πραγματικές ανάγκες που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη, την ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση και την καλλιέργεια της δημιουργικής έκφρασης.

Το παιδαγωγικό και καλλιτεχνικό περιεχόμενο της δράσης σχεδιάστηκε με έμφαση στη βιωματική, διαθεματική και συμμετοχική προσέγγιση. Τα εκπαιδευτικά εργαστήρια βασίστηκαν στη θεωρία της βιωματικής μάθησης (*learning by doing*) και περιέλαβαν δραστηριότητες εικαστικών, ζωγραφικής, φωτογραφίας, κινηματογράφου, θεάτρου και μουσικής αφήγησης. Κατά τον α΄ κύκλο, τα παιδιά εστίασαν στην εξερεύνηση χρωμάτων, σχημάτων και εικόνων, ενώ κατά τον β΄ κύκλο εισήχθησαν στον κόσμο της αφήγησης, της φαντασίας και του θεατρικού παιχνιδιού μέσα από παραμύθια και μουσικές διαδρομές. Το περιεχόμενο των εργαστηρίων προώθησε την ενεργό συμμετοχή και διαμόρφωσε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό πλαίσιο, ευνοϊκό για την καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων.

Στη δράση **«ΒιωμAttica»** συμμετείχαν συνολικά 50 παιδιά, ηλικίας κυρίως 8 έως 12 ετών, τα οποία διαβιούσαν ή υποστηρίζονταν από δομές παιδικής προστασίας. Η στόχευση της παρέμβασης σε παιδιά από ευάλωτα κοινωνικά περιβάλλοντα ανέδειξε τον κοινωνικό χαρακτήρα της δράσης και τη σημασία αξιοποίησης της τέχνης ως μέσου ένταξης, ενδυνάμωσης και δημιουργικής έκφρασης.

Η αποτίμηση της πιλοτικής δράσης πραγματοποιήθηκε **μετά την ολοκλήρωση του α΄ και του β΄ κύκλου υλοποίησής της**, με στόχο τη συνολική αξιολόγηση της εμπειρίας των παιδιών-συμμετεχόντων, της ποιότητας του παιδαγωγικού και καλλιτεχνικού περιεχομένου, καθώς και του ευρύτερου αντίκτυπου της παρέμβασης. Η διαδικασία αξιολόγησης βασίστηκε τόσο στην ανατροφοδότηση των εκπαιδευτών και καλλιτεχνών που συντόνισαν τα εργαστήρια όσο και στην αποτύπωση της συμμετοχής και της ανταπόκρισης των παιδιών κατά τη διάρκεια της δράσης. Για την εξαγωγή αξιόπιστων και τεκμηριωμένων συμπερασμάτων αξιοποιήθηκε συνδυαστική μεθοδολογική προσέγγιση, η οποία περιέλαβε ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα, επιτρέποντας την πολυδιάστατη ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Η αποτίμηση ανέδειξε τη θετική συμβολή της δράσης στην ενίσχυση της δημιουργικότητας, της αυτοέκφρασης, της συνεργασίας και της ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης των παιδιών. Παράλληλα, κατέγραψε χρήσιμα συμπεράσματα για τον σχεδιασμό μελλοντικών αντίστοιχων παρεμβάσεων, οι οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν τη βιωματική μάθηση και την τέχνη ως εργαλεία κοινωνικής ένταξης και πολιτισμικής συμμετοχής.

Η δράση **«ΒιωμAttica»** συνιστά ένα επιτυχημένο παράδειγμα εφαρμογής παιδαγωγικών μεθόδων μέσω της τέχνης, συμβάλλοντας ενεργά στην κοινωνική ενδυνάμωση και την πολιτισμική ένταξη παιδιών από ευάλωτα κοινωνικά περιβάλλοντα. Η υλοποίησή της ανέδειξε τόσο τον θετικό αντίκτυπο της συμμετοχής των παιδιών σε δημιουργικά εργαστήρια όσο και τις δυνατότητες εξέλιξης ενός μοντέλου παρέμβασης που συνδέει τη βιωματική μάθηση με την αισθητική καλλιέργεια, τη συναισθηματική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

4ο κεφάλαιο : Έρευνες πεδίου & Δευτερογενείς έρευνες που πραγματοποιήθηκαν κατά το έτος αναφοράς

4.1 Έρευνες πεδίου

4.1.1 Έρευνα πεδίου στους συντονιστές των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων της Περιφέρειας Αττικής

Κατά το έτος αναφοράς, πραγματοποιήθηκε έρευνα πεδίου στους/στις συντονιστές/συντονίστριες των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) της Περιφέρειας Αττικής, με σκοπό την ολοκληρωμένη αποτύπωση της λειτουργίας τους και τη διαμόρφωση προτάσεων για την περαιτέρω ενίσχυση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων αποτελούν δομές κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης ηλικιωμένων ατόμων. Κύριος σκοπός τους είναι η παραμονή των ηλικιωμένων στο οικείο κοινωνικό και οικογενειακό τους περιβάλλον, η πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού, η ενίσχυση της αυτονομίας τους και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Παράλληλα, οι δομές αυτές συμβάλλουν ουσιαστικά στην αποφόρτιση και στήριξη των οικογενειών και των φροντιστών των ωφελούμενων.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες των ΚΗΦΗ περιλαμβάνουν κυρίως:

- φροντίδα υγείας,
- δημιουργική απασχόληση,

- ψυχοκοινωνική υποστήριξη,
- σίτιση,
- μεταφορά ωφελούμενων,
- υπηρεσίες εργοθεραπείας και φυσικοθεραπείας,
- δράσεις κοινωνικής μέριμνας και υποστήριξης της καθημερινότητας των ηλικιωμένων.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προαγωγή της κοινωνικής ενσωμάτωσης και της ψυχοσυναισθηματικής ευημερίας των ηλικιωμένων, καθώς και στην ανάπτυξη δράσεων που συμβάλλουν στη διατήρηση της λειτουργικότητας, της αυτονομίας και της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας, οι περισσότερες δομές παρέχουν υπηρεσίες φροντίδας υγείας και δημιουργικής απασχόλησης, ενώ σε υψηλό ποσοστό προσφέρονται επίσης υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και μεταφοράς των ωφελούμενων. Επιπλέον, καταγράφηκαν συμπληρωματικές δράσεις νοητικής ενδυνάμωσης, ψυχαγωγικής απασχόλησης, κοινωνικής μέριμνας και πρακτικής υποστήριξης των ηλικιωμένων.

Ως προς το προφίλ των ωφελούμενων, οι δομές εξυπηρετούν κυρίως ηλικιωμένα άτομα ηλικίας 65–85 ετών, άτομα με κινητικές δυσκολίες, άτομα με άνοια ή προβλήματα μνήμης, καθώς και μοναχικά άτομα που χρήζουν υποστήριξης και φροντίδας. Σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρθηκε επίσης η υποστήριξη ατόμων με ψυχιατρικά ή καρδιολογικά προβλήματα.

Η έρευνα ανέδειξε ότι τα ΚΗΦΗ συμβάλλουν σημαντικά:

- στην κοινωνική ενσωμάτωση και ευημερία των ηλικιωμένων,
- στη βελτίωση της ψυχολογικής και συναισθηματικής τους κατάστασης,
- στη μείωση της κοινωνικής απομόνωσης,
- στη διευκόλυνση της καθημερινότητας των οικογενειών και των φροντιστών,
- στην αποφόρτιση του φροντιστικού άγχους,

- στην ενίσχυση της ισορροπίας μεταξύ οικογενειακής, προσωπικής και επαγγελματικής ζωής των φροντιστών.

Παράλληλα, διαπιστώθηκε ότι οι δομές αναπτύσσουν συνεργασίες με το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», με Κέντρα Κοινότητας, ΚΑΠΗ, δημοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Οι συνεργασίες αυτές ενισχύουν τη δικτύωση των δομών και συμβάλλουν στη διασύνδεση των ωφελούμενων με το τοπικό σύστημα κοινωνικής προστασίας και φροντίδας.

Προτάσεις βελτίωσης

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των υπευθύνων λειτουργίας, οι βασικές προτάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας των ΚΗΦΗ αφορούν:

- ✓ την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων και δραστηριοτήτων για τους ωφελούμενους,
- ✓ τη βελτίωση των υποδομών και του εξοπλισμού των δομών,
- ✓ την ενίσχυση της συνεργασίας με άλλες κοινωνικές υπηρεσίες και προγράμματα,
- ✓ την εξειδικευμένη εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού,
- ✓ την ενίσχυση της στελέχωσης με εξειδικευμένο προσωπικό,
- ✓ τη βελτίωση της μεταφοράς και της προσβασιμότητας των ωφελούμενων,
- ✓ τον καλύτερο συντονισμό και τη βελτίωση της διαχείρισης των διαδικασιών,
- ✓ την ενίσχυση της επικοινωνίας με τις οικογένειες και τους φροντιστές.

Βασικά συμπεράσματα

Τα ΚΗΦΗ της Περιφέρειας Αττικής αποτελούν δομές κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης των ηλικιωμένων, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους, στην

κοινωνική συμμετοχή, στη διατήρηση της λειτουργικότητάς τους και στην ενίσχυση της ψυχοσυναισθηματικής τους ευημερίας.

Παράλληλα, λειτουργούν υποστηρικτικά προς τις οικογένειες και τους φροντιστές, συμβάλλοντας στην αποφόρτιση της καθημερινής φροντίδας και στη μείωση του κοινωνικού και ψυχολογικού βάρους που συνεπάγεται η υποστήριξη ηλικιωμένων ατόμων με αυξημένες ανάγκες φροντίδας.

Η έρευνα ανέδειξε, επίσης, την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των δομών, ιδίως σε επίπεδο υποδομών, εξειδικευμένου προσωπικού, μεταφοράς ωφελούμενων και ανάπτυξης εξειδικευμένων προγραμμάτων παρέμβασης. Επιπλέον, η ενίσχυση της διασύνδεσης με κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, καθώς και η συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού, κρίνονται ιδιαίτερα σημαντικές για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των ωφελούμενων.

4.2 Δευτερογενείς έρευνες

4.2.1 Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος & Συνθηκών Διαβίωσης 2025 (έτος αναφοράς 2024)

Η Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης αποτελεί ένα βασικό εργαλείο αποτύπωσης και ανάλυσης των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στην Περιφέρεια Αττικής. Στόχος της είναι η τεκμηριωμένη παρακολούθηση δεικτών που συνδέονται με το επίπεδο διαβίωσης, την απασχόληση, την ανεργία, τη φτώχεια, την κοινωνική αποστέρηση, το εισόδημα και τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες.

Η έρευνα αξιοποιεί διοικητικά και στατιστικά δεδομένα από επίσημες πηγές, όπως η ΕΛΣΤΑΤ, η Eurostat, η ΔΥΠΑ, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, η ΑΑΔΕ και λοιποί φορείς, προκειμένου να αποτυπώσει μια ολοκληρωμένη εικόνα για τις ανάγκες του πληθυσμού και τις χωρικές διαφοροποιήσεις εντός της Αττικής.

Ειδικότερα, η έρευνα περιλαμβάνει ανάλυση δημογραφικών χαρακτηριστικών, δεικτών απασχόλησης και ανεργίας, εκπαίδευσης, κινδύνου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού,

στοιχείων για τους ωφελούμενους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος, οικονομικών μεγεθών, δαπανών και εισοδημάτων των νοικοκυριών, καθώς και του Δείκτη Πολλαπλής Αποστέρησης σε επίπεδο Δήμου.

Μέσα από την πολυδιάστατη αυτή προσέγγιση, η έρευνα συμβάλλει στον εντοπισμό των περιοχών και πληθυσμιακών ομάδων που αντιμετωπίζουν αυξημένες κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες. Παράλληλα, αποτελεί μια τεκμηριωμένη βάση για τον σχεδιασμό στοχευμένων κοινωνικών πολιτικών, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τη διαμόρφωση παρεμβάσεων που ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες των τοπικών κοινωνιών της Αττικής.

4.2.2. Απολογιστική Έκθεση της Περιφέρειας Αττικής στο πλαίσιο παρακολούθησης της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (έτος αναφοράς 2025)

Η απολογιστική έκθεση εντάσσεται στο πλαίσιο της παρακολούθησης της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2020–2030) στην Περιφέρεια Αττικής, με έτος αναφοράς το 2025. Αντικείμενο της έκθεσης αποτελεί η τεκμηρίωση του πλαισίου αναγκών μέσω βασικών στατιστικών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, η αποτύπωση της πορείας υλοποίησης των δράσεων της Στρατηγικής (δομές υποστήριξης, προσβασιμότητα, κινητικότητα, ανεξάρτητη διαβίωση και μηχανισμοί παρακολούθησης), η παρουσίαση πρωτοβουλιών κοινωνικής συμπερίληψης και συμπληρωματικών δράσεων/προπαρασκευαστικών ενεργειών, με έμφαση στο σχεδιασμό ερευνών για ανάγκες σε δομές κοινωνικής φροντίδας.

Η μεθοδολογική προσέγγιση βασίζεται σε δεδομένα και εργαλεία του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής – Social Network Αττική, με έμφαση στη χαρτογράφηση δομών και υπηρεσιών, στη συλλογή πρωτογενών δεδομένων μέσω ερευνών πεδίου και στην ανάλυση κοινωνικών δεικτών για την ανάδειξη γεωγραφικών ανισοτήτων και τον τεκμηριωμένο σχεδιασμό πολιτικών.

5ο κεφάλαιο : Ετήσιες αναφορές των Κέντρων Κοινότητας της Περιφέρειας Αττικής

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά ευρήματα των ετήσιων αναφορών των Κέντρων Κοινότητας της Περιφέρειας Αττικής για το 2025, με περίοδο αναφοράς το 2024, βάσει των ερευνητικών δεδομένων του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής – Social Network Αττική. Η αποτύπωση αυτή παρέχει μια τεκμηριωμένη βάση αναφοράς για τον σχεδιασμό, την παρακολούθηση και τη στοχευμένη ενίσχυση των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και συνοχής στην Αττική.

Οι ετήσιες αναφορές καλύπτουν βασικούς άξονες, όπως η ταυτότητα των δομών, η στελέχωση και η εσωτερική λειτουργία, ο αριθμός των ωφελούμενων, οι καλές πρακτικές και οι δράσεις με κοινωνικό αντίκτυπο, η δικτύωση με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς, καθώς και οι παρεμβάσεις στον τομέα της ψυχικής υγείας. Παράλληλα, αναδεικνύονται οι

ανάγκες επιμόρφωσης των στελεχών, οι προκλήσεις της καθημερινής λειτουργίας και οι δυνατότητες περαιτέρω ενίσχυσης των παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης.

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί ο μεγάλος αριθμός ωφελούμενων που εξυπηρετήθηκαν από τις δομές. Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των αναφορών, τα Κέντρα Κοινότητας και τα Παραρτήματά τους εξυπηρέτησαν χιλιάδες πολίτες σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες, επιβεβαιώνοντας τον κρίσιμο ρόλο τους ως υπηρεσίες πρώτης γραμμής για την ενημέρωση, υποστήριξη και διασύνδεση των πολιτών με παροχές, προγράμματα και κοινωνικές υπηρεσίες.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη στελέχωση των δομών στο πλαίσιο της προγραμματικής περιόδου ΕΣΠΑ 2021–2027. Στις περισσότερες Περιφερειακές Ενότητες καταγράφεται ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως με κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, διοικητικό/οικονομικό προσωπικό και λοιπές ειδικότητες. Ωστόσο, οι αναφορές αναδεικνύουν και την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης, ώστε οι δομές να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στον αυξημένο όγκο αιτημάτων και στην πολυπλοκότητα των περιστατικών.

Ένα ακόμη βασικό σημείο αφορά τις ανάγκες επιμόρφωσης των στελεχών. Επαναλαμβανόμενες θεματικές που καταγράφονται είναι η επικαιροποίηση γνώσεων για επιδόματα και κοινωνικές παροχές, το θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο λειτουργίας των Κέντρων Κοινότητας, η εργασιακή συμβουλευτική και η διασύνδεση με τη ΔΥΠΑ, η υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, η παιδική προστασία, η έμφυλη βία, η ψυχική υγεία, η διαχείριση κρίσεων και η αντιμετώπιση επαγγελματικής εξουθένωσης.

Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν σε τοπικό επίπεδο αναδεικνύουν τον ενεργό κοινωνικό ρόλο των Κέντρων Κοινότητας. Περιλαμβάνουν παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, δράσεις πρόληψης, υποστήριξη ευάλωτων ομάδων, δράσεις για παιδιά, οικογένειες, ηλικιωμένους, Ρομά, μετανάστες, άτομα με αναπηρία και άτομα που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες. Μέσα από αυτές τις παρεμβάσεις, τα Κέντρα Κοινότητας δεν περιορίζονται στη διεκπεραίωση αιτημάτων, αλλά λειτουργούν ως ενεργοί φορείς κοινωνικής ένταξης στην τοπική κοινότητα.

Κεντρική διάσταση των αναφορών αποτελεί και η δικτύωση των δομών με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς. Οι συνεργασίες με κοινωνικές υπηρεσίες δήμων, σχολικές μονάδες, δομές υγείας, φορείς απασχόλησης, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εξειδικευμένες υπηρεσίες ενισχύουν τη δυνατότητα παραπομπής, ολιστικής υποστήριξης και συντονισμένης παρέμβασης υπέρ των ωφελούμενων.

Τέλος, οι δράσεις ψυχικής υγείας αναδεικνύονται ως διακριτό και ιδιαίτερα σημαντικό πεδίο παρέμβασης. Οι αναφορές καταγράφουν πρωτοβουλίες ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης της παρουσίας επαγγελματιών ψυχικής υγείας στις δομές, δεδομένης της αυξανόμενης πολυπλοκότητας των ψυχοκοινωνικών αναγκών των πολιτών.

Κέντρα Κοινότητας Ανατολικής Αττικής

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής, τα Κέντρα Κοινότητας κατέγραψαν σημαντική δραστηριότητα κατά το έτος αναφοράς, εξυπηρετώντας μεγάλο αριθμό ωφελούμενων και επιβεβαιώνοντας τον ρόλο τους ως βασικών σημείων πρώτης επαφής των πολιτών με το τοπικό σύστημα κοινωνικής προστασίας. Οι παρεμβάσεις επικεντρώθηκαν στην προαγωγή της ψυχικής υγείας, στην υποστήριξη παιδιών, εφήβων και οικογενειών, στην κοινωνική ένταξη του πληθυσμού Ρομά, καθώς και στην ενημέρωση των πολιτών για ζητήματα υγείας, κοινωνικής προστασίας και πρόληψης κοινωνικών προβλημάτων. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν δράσεις που αφορούσαν άτομα με αναπηρία, άτομα με χρόνιες παθήσεις, ηλικιωμένους και πολίτες που αντιμετωπίζουν κοινωνικοοικονομικές δυσκολίες, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας μέσω ενημερωτικών και συμβουλευτικών παρεμβάσεων.

Η εικόνα της Ανατολικής Αττικής αναδεικνύει, επίσης, ικανοποιητικό βαθμό διάχυσης καλών πρακτικών, καθώς σημαντικό μέρος των δομών δηλώνει ότι αξιοποιεί αποτελεσματικές μεθοδολογίες άλλων Κέντρων Κοινότητας. Αντίθετα, η συνεργασία με όμορες δομές εμφανίζεται πιο περιορισμένη, γεγονός που υποδηλώνει περιθώρια ενίσχυσης της διαδημοτικής δικτύωσης και της ανάπτυξης κοινών δράσεων. Αναφορικά με

τις ομάδες-στόχους που θεωρούνται κρίσιμες για τον ορθολογικό σχεδιασμό και την εφαρμογή στοχευμένων πολιτικών κοινωνικής ένταξης, τα Κέντρα Κοινότητας ανέδειξαν ως βασικές προτεραιότητες τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τα παιδιά και τους εφήβους. Παράλληλα, οι δομές ανέπτυξαν εκτεταμένες συνεργασίες με φορείς υγείας, ψυχικής υγείας, κοινωνικής προστασίας, εκπαίδευσης, απασχόλησης και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενισχύοντας τη δυνατότητα παραπομπής και ολιστικής υποστήριξης των ωφελούμενων. Στο ειδικό πεδίο της ψυχικής υγείας, παρότι οι σχετικές δράσεις δεν εμφανίζονται ομοιόμορφα ανεπτυγμένες σε όλες τις δομές, σημαντικό μέρος αυτών διαθέτει επαγγελματία ψυχικής υγείας, ενώ η πλειονότητα εφαρμόζει οργανωμένη διαδικασία παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Κέντρα Κοινότητας Πειραιώς και Νήσων

Στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιώς και Νήσων, τα Κέντρα Κοινότητας κατέγραψαν ουσιαστική παρουσία στο πεδίο της τοπικής κοινωνικής προστασίας, εξυπηρετώντας σημαντικό αριθμό ωφελούμενων και αναπτύσσοντας ένα ευρύ φάσμα δράσεων κοινωνικής παρέμβασης. Οι παρεμβάσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στην προαγωγή της υγείας και της πρόληψης, στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη, στην ενδυνάμωση παιδιών και εφήβων, στη στήριξη των οικογενειών, καθώς και στην κοινωνική ένταξη του πληθυσμού Ρομά. Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υποστήριξη γυναικών, ηλικιωμένων, ατόμων με αναπηρία και άλλων ευάλωτων ομάδων, καθώς και στην κάλυψη βασικών αναγκών και στην ενίσχυση της κοινωνικής φροντίδας σε τοπικό επίπεδο. Οι παρεμβάσεις αυτές αναδεικνύουν τον σύνθετο και πολυεπίπεδο ρόλο των δομών στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που αναδεικνύονται ως προτεραιότητα για τον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, καταγράφονται κυρίως οι άστεγοι, οι Ρομά, τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, καθώς και τα παιδιά και οι έφηβοι. Παράλληλα, οι δομές ανέπτυξαν εκτεταμένο δίκτυο συνεργασιών με δημόσιους φορείς, υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας, εκπαιδευτικές δομές, κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενισχύοντας τη δυνατότητα

έγκαιρης παραπομπής και ολιστικής υποστήριξης των ωφελούμενων. Στο πεδίο της ψυχικής υγείας, παρότι μόνο περιορισμένος αριθμός δομών ανέφερε την ανάπτυξη σχετικών δράσεων, η πλειονότητα εφαρμόζει διαδικασία παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, στοιχείο που υπογραμμίζει τη σημασία της διασύνδεσης με το τοπικό δίκτυο φροντίδας.

Κέντρα Κοινότητας Κεντρικού Τομέα

Στον Κεντρικό Τομέα, τα Κέντρα Κοινότητας ανέπτυξαν ιδιαίτερα πολυδιάστατη δράση, ανταποκρινόμενα στις σύνθετες κοινωνικές ανάγκες του μητροπολιτικού κέντρου. Οι παρεμβάσεις επικεντρώθηκαν στην υποστήριξη παιδιών, εφήβων και οικογενειών, στην κοινωνική και πολιτισμική ένταξη μεταναστών και προσφύγων, καθώς και στην προώθηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της επαγγελματικής ένταξης μέσω δράσεων ενημέρωσης, συμβουλευτικής και διασύνδεσης με την αγορά εργασίας, στοιχείο που αναδεικνύει τον διευρυμένο ρόλο των δομών στην κοινωνική ένταξη και την ενδυνάμωση των πολιτών.

Ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της λειτουργίας τους, τα Κέντρα Κοινότητας του Κεντρικού Τομέα εμφανίζουν υψηλό βαθμό αξιοποίησης καλών πρακτικών από άλλες δομές.Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που θεωρούνται κρίσιμες για τον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικής ένταξης, οι συντονιστές των Κέντρων Κοινότητας ανέδειξαν κυρίως τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, τα άτομα με αναπηρία, τους αστέγους, τους ανέργους, τα άτομα τρίτης ηλικίας, καθώς και τα παιδιά και τους εφήβους. Παράλληλα, καταγράφεται εκτεταμένη δικτύωση με δημόσιους φορείς, υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας, εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, γεγονός που ενισχύει τη δυνατότητα ολιστικής υποστήριξης των ωφελούμενων. Στο πεδίο της ψυχικής υγείας, αν και οι σχετικές δράσεις δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα εκτεταμένες, η πλειονότητα των δομών διαθέτει επαγγελματία ψυχικής υγείας και εφαρμόζει οργανωμένη διαδικασία παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Κέντρα Κοινότητας Βορείου Τομέα

Στον Βόρειο Τομέα, τα Κέντρα Κοινότητας υλοποίησαν δράσεις κοινωνικής παρέμβασης με έμφαση στην ψυχική υγεία και την ψυχοκοινωνική ευημερία, στην υποστήριξη παιδιών, εφήβων και οικογενειών, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης ατόμων με αναπηρία, ηλικιωμένων και ατόμων με χρόνιες παθήσεις. Παράλληλα, αναπτύχθηκαν παρεμβάσεις που σχετίζονται με την απασχολησιμότητα, την κοινωνική αλληλεγγύη και τη διασύνδεση των πολιτών με διαθέσιμες κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες, γεγονός που αναδεικνύει τον σταθερό ρόλο των δομών στην υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών.

Σε επίπεδο λειτουργικών χαρακτηριστικών, καταγράφεται ικανοποιητική αξιοποίηση καλών πρακτικών από άλλα Κέντρα Κοινότητας.Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που θεωρούνται σημαντικές για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων, τα Κέντρα Κοινότητας κατέγραψαν κυρίως τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά και τους εφήβους, τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, τους ηλικιωμένους, τους ανέργους και τους αστέγους. Οι δομές ανέπτυξαν, επίσης, σημαντικό δίκτυο συνεργασιών με φορείς κοινωνικής προστασίας, ψυχικής υγείας, παιδικής προστασίας, εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Κέντρα Κοινότητας Νοτίου Τομέα

Στον Νότιο Τομέα, τα Κέντρα Κοινότητας ανέπτυξαν ένα ευρύ και οργανωμένο φάσμα δράσεων κοινωνικής παρέμβασης, πρόληψης και ευαισθητοποίησης. Οι παρεμβάσεις εστίασαν στην ψυχική υγεία, στην υποστήριξη παιδιών, εφήβων και οικογενειών, στην ενημέρωση της τοπικής κοινότητας για ζητήματα υγείας, πρόληψης και κοινωνικής προστασίας, καθώς και στην ενίσχυση της απασχόλησης και της επαγγελματικής ένταξης. Παράλληλα, ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στην υποστήριξη γυναικών, ατόμων με αναπηρία, ηλικιωμένων, μεταναστών και προσφύγων, καθώς και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων σε επίπεδο κοινότητας.

Ως προς τα ποιοτικά στοιχεία της λειτουργίας τους, τα Κέντρα Κοινότητας του Νοτίου Τομέα εμφανίζουν υψηλό βαθμό αξιοποίησης καλών πρακτικών.Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που αναδεικνύονται ως προτεραιότητα για τον σχεδιασμό νέων παρεμβάσεων

κοινωνικής ένταξης, καταγράφονται κυρίως τα παιδιά και οι έφηβοι, τα άτομα με αναπηρία, οι άνεργοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας και οι ηλικιωμένοι. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι στο σύνολο των δομών καταγράφεται παρουσία επαγγελματία ψυχικής υγείας και εφαρμογή διαδικασίας παραπομπής σε αντίστοιχες υπηρεσίες, στοιχείο που αποτυπώνει πληρέστερη ενσωμάτωση της ψυχοκοινωνικής διάστασης στις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Κέντρα Κοινότητας Δυτικής Αττικής

Στη Δυτική Αττική, τα Κέντρα Κοινότητας ανέπτυξαν δράσεις με έντονο προσανατολισμό στην πρόληψη, στην αγωγή υγείας, στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη και στην κοινωνική ένταξη ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων. Οι παρεμβάσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την υποστήριξη παιδιών και εφήβων, την ενδυνάμωση οικογενειών και γυναικών, την προώθηση της προσβασιμότητας και της κοινωνικής συμμετοχής ατόμων με αναπηρία, καθώς και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον πληθυσμό Ρομά, με δράσεις που σχετίζονται με την πρόσβαση στην υγειονομική φροντίδα, την εκπαίδευση, την υποστήριξη παιδιών και οικογενειών, καθώς και την κοινωνική και εργασιακή ένταξη.

Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που αναδεικνύονται ως προτεραιότητα για την ανάπτυξη δράσεων κοινωνικής ένταξης, καταγράφονται κυρίως τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι άνεργοι και τα άτομα με αναπηρία. Παράλληλα, οι δομές ανέπτυξαν σημαντικές συνεργασίες με φορείς υγείας, ψυχικής υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες απασχόλησης και εξειδικευμένους φορείς υποστήριξης ευάλωτων ομάδων. Η στελέχωση των δομών με επαγγελματίες ψυχικής υγείας εμφανίζεται συγκριτικά πιο περιορισμένη σε σχέση με άλλες Περιφερειακές Ενότητες, στοιχείο που αναδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο την πληρέστερη κάλυψη των αναγκών των ωφελούμενων.

Κέντρα Κοινότητας Δυτικού Τομέα

Στο Δυτικό Τομέα, τα Κέντρα Κοινότητας ανέπτυξαν ιδιαίτερα έντονη δράση στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας, της πρόληψης και της ενδυνάμωσης των τοπικών κοινοτήτων. Οι παρεμβάσεις επικεντρώθηκαν στην ψυχική υγεία και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη, στην ενδυνάμωση παιδιών, εφήβων και οικογενειών, στην ενημέρωση για ζητήματα κοινωνικής προστασίας και υγείας, καθώς και στην υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, ανέργων και άλλων ευάλωτων ομάδων. Παράλληλα, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας, στη διασύνδεση με διαθέσιμες υπηρεσίες και στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ως προς τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της λειτουργίας τους, τα Κέντρα Κοινότητας του Δυτικού Τομέα εμφανίζουν υψηλό βαθμό αξιοποίησης καλών πρακτικών και σαφώς πιο ανεπτυγμένη συνεργασία με όμορες δομές σε σχέση με άλλες Περιφερειακές Ενότητες. Αναφορικά με τις ομάδες-στόχους που αναδεικνύονται ως προτεραιότητα για την ανάπτυξη νέων δράσεων κοινωνικής ένταξης, καταγράφονται κυρίως τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας, τα άτομα με αναπηρία, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι άνεργοι και οι άστεγοι. Στο πεδίο της ψυχικής υγείας, η πλειονότητα των δομών υλοποιεί σχετικές δράσεις, διαθέτει επαγγελματία ψυχικής υγείας και εφαρμόζει διαδικασία παραπομπής σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, γεγονός που ενισχύει τη δυνατότητα παροχής ολοκληρωμένης ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.

6ο κεφάλαιο : Δείκτης πολλαπλής αποστέρησης

Η Περιφέρεια Αττικής, ως η πολυπληθέστερη Περιφέρεια και βασικός οικονομικός πυλώνας της χώρας, παρουσιάζει ταυτόχρονα έντονες κοινωνικές και χωρικές ανισότητες. Παράλληλα με περιοχές υψηλής ανάπτυξης και ευημερίας, καταγράφονται θύλακες φτώχειας, ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη για συστηματική παρακολούθηση.

Στο πλαίσιο αυτό, το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-“Social Network Αττική”, ανέπτυξε τον Δείκτη Πολλαπλής Αποστέρησης (Multiple Deprivation Index – MDI). Πρόκειται για έναν σύνθετο δείκτη που αποτυπώνει το επίπεδο κοινωνικοοικονομικής αποστέρησης σε τοπικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους που συνδέονται με το εισόδημα, την απασχόληση, τη στέγαση και την προσβασιμότητα.

Για την κατασκευή του, αξιοποιήθηκαν δεδομένα από την ΕΛΣΤΑΤ, τη ΔΥΠΑ, τον ΔΕΔΔΗΕ και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Οι επιμέρους μεταβλητές συντέθηκαν μέσω της στατιστικής μεθόδου της Ανάλυσης Κύριων Συνιστωσών (PCA), με στόχο τη διαμόρφωση ενός συνολικού δείκτη που αποτυπώνει συγκριτικά το επίπεδο αποστέρησης στους Δήμους της Αττικής.

Η βασική προστιθέμενη αξία του Δείκτη έγκειται στη δυνατότητα τεκμηριωμένης αποτύπωσης των κοινωνικών αναγκών σε επίπεδο Δήμου. Μέσα από τον ΔΠΑ αναδεικνύονται οι περιοχές όπου οι στερήσεις εμφανίζονται εντονότερες και πιο πολυδιάστατες, διευκολύνοντας τον εντοπισμό των χωρικών ανισοτήτων και την ιεράρχηση των παρεμβάσεων.

Με τον τρόπο αυτό, ο ΔΠΑ λειτουργεί ως εργαλείο υποστήριξης της κοινωνικής πολιτικής, καθώς συμβάλλει στη μετάβαση από τη γενική καταγραφή των κοινωνικών προβλημάτων σε μια πιο στοχευμένη και τεκμηριωμένη προσέγγιση. Παράλληλα, αξιοποιείται ήδη στην αξιολόγηση προτάσεων που υποβάλλονται στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων πράξεων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2021–2027, ενισχύοντας την αποτελεσματικότερη κατανομή των διαθέσιμων πόρων.

Ο Δείκτης Πολλαπλής Αποστέρησης συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάδειξη των περιοχών που χρειάζονται μεγαλύτερη υποστήριξη και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Η αξιοποίησή του επιτρέπει στην Περιφέρεια Αττικής και στους Δήμους να σχεδιάζουν παρεμβάσεις με βάση πραγματικά δεδομένα, δίνοντας προτεραιότητα στις περιοχές και στις ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες.

Επιπλέον, ο ΔΠΑ μπορεί να λειτουργήσει ως δυναμικό εργαλείο παρακολούθησης της κοινωνικής πραγματικότητας. Η δυνατότητα περιοδικού επαναϋπολογισμού του επιτρέπει την παρακολούθηση της εξέλιξης των συνθηκών σε κάθε Δήμο, καθώς και την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων που υλοποιούνται.

7ο κεφάλαιο :Παρακολούθηση Κοινωνικών Δομών και Ψηφιακά Εργαλεία

Η αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών και πληροφοριακών συστημάτων αποτελεί εργαλείο για την αποτελεσματική παρακολούθηση, καταγραφή και ανάλυση των κοινωνικών δομών και υπηρεσιών της Περιφέρειας Αττικής. Στο πλαίσιο αυτό, το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική έχει αναπτύξει σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία που συμβάλλουν στην οργάνωση και διαχείριση της διαθέσιμης πληροφορίας όσο και την ενημέρωση των πολιτών και των εμπλεκόμενων φορέων.

7.1 Γεωχωρικό πληροφοριακό σύστημα κοινωνικών δομών

Στο πλαίσιο της συνεχούς αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες και της ενίσχυσης των εργαλείων κοινωνικού σχεδιασμού, το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική, προχώρησε στην περαιτέρω επικαιροποίηση και λειτουργική ενίσχυση του Γεωχωρικού Πληροφοριακού Συστήματος Κοινωνικών Δομών της Περιφέρειας Αττικής.

Το σύστημα αποτελεί ένα σύγχρονο ψηφιακό εργαλείο χαρτογράφησης, καταγραφής και παρακολούθησης των κοινωνικών δομών που λειτουργούν εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής και υποστηρίζει συστηματικά τόσο την ενημέρωση των πολιτών όσο και το έργο των επαγγελματιών του κοινωνικού πεδίου. Μέσω της συγκέντρωσης, οργάνωσης και γεωγραφικής απεικόνισης επικαιροποιημένων πληροφοριών για τις διαθέσιμες κοινωνικές δομές, παρέχει τη δυνατότητα άμεσης και στοχευμένης αναζήτησης δομών, με βάση τη γεωγραφική περιοχή, την κατηγορία υπηρεσίας ή άλλα επιλεγμένα κριτήρια.

Η παρουσίαση του γεωχωρικού συστήματος σε στελέχη κοινωνικών υπηρεσιών, φορέων κοινωνικής προστασίας και κοινωνικών δομών ανέδειξε την πρακτική του χρησιμότητα στην καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών. Ειδικότερα, επισημάνθηκε ότι το εργαλείο διευκολύνει την αναζήτηση διαθέσιμων υπηρεσιών, τη διασύνδεση των ωφελούμενων με τις κατάλληλες δομές, καθώς και τη βελτίωση των διαδικασιών παραπομπής και δικτύωσης

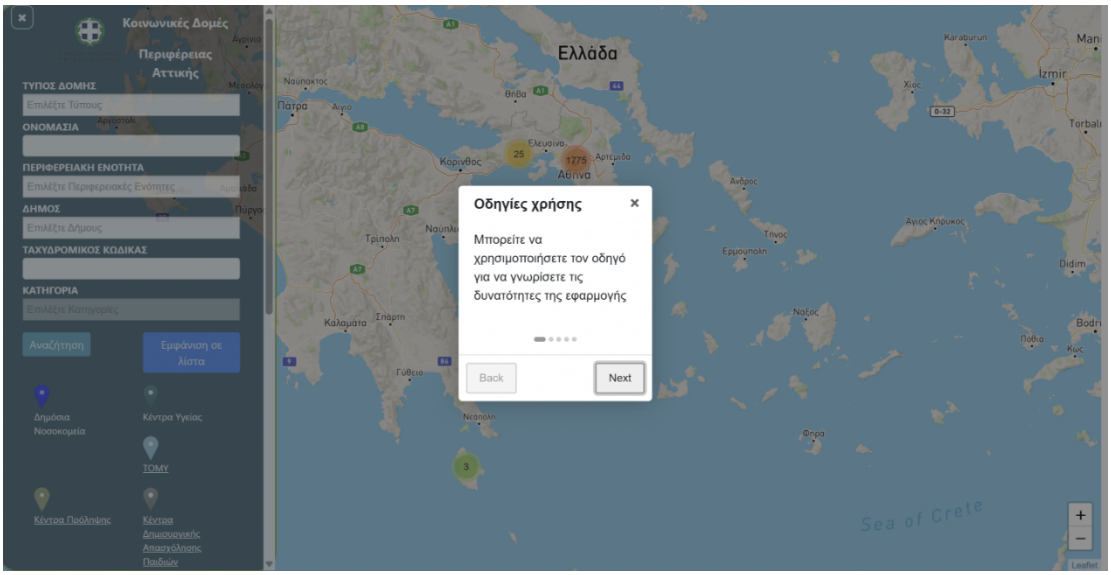
μεταξύ των φορέων. Παράλληλα, υπογραμμίστηκε η συμβολή του στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής προστασίας.

Επιπλέον, η λειτουργία του δρα συμπληρωματικά προς το πληροφοριακό σύστημα Social Attica, ενισχύοντας τις δυνατότητες καταγραφής, αναζήτησης και αξιοποίησης πληροφοριών για τις κοινωνικές δομές της Περιφέρειας Αττικής. Η συνδυαστική αξιοποίηση των δύο εργαλείων παρέχει μια πληρέστερη εικόνα του δικτύου κοινωνικής προστασίας, υποστηρίζοντας τόσο την καθημερινή εργασία των στελεχών όσο και τον σχεδιασμό κοινωνικών πολιτικών.

Παράλληλα, αναδείχθηκε η ανάγκη σχεδιασμού και ενσωμάτωσης ενός σύντομου οδηγού χρήσης, ο οποίος θα διευκολύνει την πλοήγηση και την αξιοποίηση των διαθέσιμων λειτουργιών από χρήστες που δεν είναι εξοικειωμένοι με αντίστοιχες ψηφιακές εφαρμογές. Η ύπαρξη ενός τέτοιου υποστηρικτικού εργαλείου εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην ευρύτερη διάδοση και στην αποτελεσματικότερη χρήση του συστήματος τόσο από επαγγελματίες όσο και από πολίτες.

Συμπερασματικά, το Γεωχωρικό Πληροφοριακό Σύστημα συνιστά ένα σημαντικό εργαλείο υποστήριξης της περιφερειακής κοινωνικής πολιτικής, καθώς συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη ενημέρωση των πολιτών, στη βελτίωση του σχεδιασμού κοινωνικών παρεμβάσεων και στην ενίσχυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μέσω της αξιοποίησης γεωχωρικών δεδομένων.

Εικόνα 2: Γεωχωρικό πληροφοριακό σύστημα κοινωνικών δομών Περιφέρειας Αττικής

Πηγή: https://map.social-network.gr/mapattica/map

7.2 Διαδικτυακή πύλη Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης

Η διαδικτυακή Πύλη του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική, είναι ένα ολοκληρωμένο εργαλείο συγκέντρωσης, διαχείρισης και διάχυσης πληροφοριών που συνδέονται άμεσα με την κοινωνική πολιτική και την κοινωνική ένταξη. Η λειτουργία της πύλης, αποβλέπει στην υποστήριξη της παρακολούθησης κοινωνικών φαινομένων, στην καταγραφή των αναγκών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και στην παροχή αξιόπιστων δεδομένων για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ορθολογικών και στοχευμένων κοινωνικών παρεμβάσεων.

Μέσω της πύλης υπάρχει διαθέσιμη μεγάλη ποικιλία πληροφοριών για τις κοινωνικές δομές και τις παρεχόμενες υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής αλλά και για στατιστικά στοιχεία, δείκτες κοινωνικής ένταξης και συναφές πληροφοριακό υλικό που συμβάλλει στην απεικόνιση της κοινωνικής πραγματικότητας αφενός σε περιφερειακό και αφετέρου σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, παρέχεται εύκολη πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία και

εφαρμογές που διευκολύνουν την αναζήτηση και αξιοποίηση των διαθέσιμων δεδομένων από πολίτες, στελέχη της δημόσιας διοίκησης και φορείς κοινωνικής προστασίας.

Επιπλέον η διαδικτυακή πύλη λειτουργεί ως κεντρικό σημείο αναφοράς για τη συλλογή και επεξεργασία πληροφοριών που σχετίζονται με ζητήματα φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και κοινωνικής συνοχής, αναπτύσσοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και την ανταλλαγή γνώσης και καλών πρακτικών. Επιπλέον, συμβάλλει στη βελτίωση της διαφάνειας και της προσβασιμότητας της πληροφορίας, υποστηρίζοντας τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και την αποτελεσματικότερη άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Εν κατακλείδι η αξιοποίηση της Διαδικτυακής Πύλης του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης, σε συνδυασμό με το Γεωχωρικό Πληροφοριακό Σύστημα Κοινωνικών Δομών, ενισχύει τη δυνατότητα συστηματικής παρακολούθησης των κοινωνικών δεδομένων και συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου πλαισίου υποστήριξης της κοινωνικής ένταξης και της κοινωνικής προστασίας στην Περιφέρεια Αττικής.

Στοιχεία Επισκεψιμότητας της Διαδικτυακής Πύλης για το έτος 2025

Η χρησιμότητα και η απήχηση της Διαδικτυακής Πύλης αναδεικνύονται σε μεγάλο βαθμό από τους στατιστικούς δείκτες από την ιστοσελίδα https://pepa.attica.gov.gr/ για το ημερολογιακό έτος 2025. Κατά την διάρκεια του έτους η πλατφόρμα προσέλκυσε συνολικά 14 χιλ. ενεργούς χρήστες από τους οποίους η συντριπτική πλειοψηφία ήταν νέοι χρήστες. Κυρία πηγή η οποία αναδεικνύεται από τους στατιστικούς δείκτες να έχει απήχηση στους ψηφιακούς επισκέπτες είναι η οργανική αναζήτηση (organic search) με 16 χιλιάδες περιόδους σύνδεσης.

Συμπερασματικά τα παραπάνω ευρήματα αναδεικνύουν σε μεγάλο βαθμό έχει καθιερωθεί ως ένας αξιόπιστος και δυναμικός πόλος ενημέρωσης στην Περιφέρεια Αττικής. Το γεγονός ότι η πλειονότητα των επισκέψεων προέρχεται από οργανική αναζήτηση, σε συνδυασμό με την υψηλή επισκεψιμότητα σε εξειδικευμένες δομές, αποδεικνύει ότι η πλατφόρμα ανταποκρίνεται με ακρίβεια στις πραγματικές ανάγκες των πολιτών και των στελεχών για στοχευμένη πληροφόρηση. Επιπλέον, η προσέλκυση 14 χιλιάδων νέων χρηστών

επιβεβαιώνει τη συνεχή διεύρυνση της απήχησης της και την επιτυχημένη διάχυση της πληροφορίας στην κοινότητα.

8ο κεφάλαιο : Συμπεράσματα Ετήσιας Έκθεσης 2025

Οι δημογραφικοί δείκτες της Περιφέρειας Αττικής αναδεικνύουν μια σύνθετη αλλά σαφή τάση δημογραφικής μετάβασης, η οποία χαρακτηρίζεται από γήρανση του πληθυσμού, περιορισμένη δημογραφική ανανέωση και αυξανόμενη συμμετοχή των μεγαλύτερων ηλικιών στη συνολική πληθυσμιακή σύνθεση. Η πορεία του πληθυσμού, οι δείκτες εξάρτησης, η αύξηση της διάμεσης ηλικίας, η χαμηλή γονιμότητα και η εικόνα της ηλικιακής πυραμίδας συνθέτουν ένα πλαίσιο στο οποίο οι δημογραφικές προκλήσεις καθίστανται πλέον ιδιαίτερα εμφανείς. Παράλληλα, η διατήρηση σχετικά υψηλού προσδόκιμου ζωής, ενισχύει την ανάγκη προσαρμογής των κοινωνικών, υγειονομικών και υποστηρικτικών πολιτικών. Υπό το πρίσμα αυτό, η δημογραφική εξέλιξη της Περιφέρειας Αττικής δεν συνιστά μόνο στατιστική καταγραφή πληθυσμιακών μεταβολών, αλλά κρίσιμο πεδίο τεκμηρίωσης για τον σχεδιασμό παρεμβάσεων με μακροπρόθεσμο κοινωνικό και αναπτυξιακό προσανατολισμό.

Στο πεδίο της αγοράς εργασίας, η εικόνα της Περιφέρειας Αττικής είναι βελτιωμένη, παραμένουν όμως εμφανείς ορισμένες βασικές ανισότητες. Η μείωση της ανεργίας και η ενίσχυση της απασχόλησης συνιστούν θετικές εξελίξεις, οι οποίες επιβεβαιώνουν τη δυναμική της Αττικής ως κυρίαρχου οικονομικού και επιχειρηματικού κέντρου της χώρας. Παρ’ όλα αυτά, η διατήρηση υψηλής συμμετοχής των γυναικών στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων, η ισχυρή παρουσία της ηλικιακής ομάδας 30–54 ετών στην ανεργία και οι ενδοπεριφερειακές διαφοροποιήσεις μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων δείχνουν ότι η βελτίωση των συνολικών μεγεθών δεν συνεπάγεται αυτομάτως και εξισορρόπηση των όρων πρόσβασης στην εργασία.

Αντίστοιχα, στο πεδίο της εκπαίδευσης και της μετάβασης των νέων στην αγορά εργασίας, η Περιφέρεια Αττικής παρουσιάζει μικτή εικόνα. Από τη μία πλευρά, καταγράφεται χαμηλό ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και σταδιακή αναβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού, με ενίσχυση της συμμετοχής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, η διατήρηση του ποσοστού των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε επίπεδα υψηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδεικνύει ότι η σύνδεση εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί καίριο πεδίο παρέμβασης για την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού των νεότερων ηλικιών.

Ως προς τις συνθήκες διαβίωσης, η Περιφέρεια Αττικής εμφανίζει συγκριτικά καλύτερη θέση σε σχέση με το σύνολο της χώρας σε ορισμένους βασικούς δείκτες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η εικόνα αυτή, ωστόσο, δεν αναιρεί την ύπαρξη σημαντικών μορφών κοινωνικής ευαλωτότητας. Η αύξηση του ποσοστού της υλικής και κοινωνικής στέρησης κατά τα τελευταία έτη, σε συνδυασμό με τη στεγαστική πίεση και την εισοδηματική επισφάλεια, αναδεικνύει τη διατήρηση σημαντικών μορφών κοινωνικής ευαλωτότητας στην Περιφέρεια Αττικής. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά η αυξανόμενη σχετική παρουσία των μονοπρόσωπων και μονογονεϊκών νοικοκυριών μεταξύ των δικαιούχων στεγαστικής ενίσχυσης, στοιχείο που υποδεικνύει την ανάγκη περισσότερο στοχευμένων παρεμβάσεων κοινωνικής στήριξης.

Στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας και της εισοδηματικής στήριξης, η διαχρονική μείωση των ωφελούμενων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος αποτελεί εύρημα που απαιτεί προσεκτική ερμηνεία. Η μείωση του αριθμού των δικαιούχων μπορεί να συνδέεται με ευρύτερες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, δεν μπορεί όμως να ερμηνευθεί μονοσήμαντα ως ένδειξη ουσιαστικής βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης. Για τον λόγο αυτό, η συνεχής παρακολούθηση των χαρακτηριστικών των ωφελούμενων, και ιδίως ειδικών κατηγοριών όπως τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα ηλικίας 67 ετών και άνω, παραμένει σημαντική για την κατανόηση των πραγματικών αναγκών και για τη διαμόρφωση αποτελεσματικών κοινωνικών πολιτικών.

Παράλληλα, η οικονομική εικόνα της Περιφέρειας Αττικής επιβεβαιώνει τη δεσπόζουσα θέση της στην εθνική οικονομία. Η σταθερή άνοδος του ΑΕΠ, η ισχυρή συμμετοχή της στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της χώρας, η ενίσχυση του πρωτογενούς και του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, καθώς και η υψηλή μέση καταναλωτική δαπάνη αποτυπώνουν τη συγκέντρωση σημαντικών οικονομικών πόρων και δραστηριοτήτων στον μητροπολιτικό χώρο της Αττικής. Ωστόσο, η υψηλή οικονομική επίδοση της Περιφέρειας Αττικής δεν ταυτίζεται αυτομάτως με ισόρροπη κοινωνική ευημερία, καθώς το αυξημένο κόστος ζωής, οι στεγαστικές πιέσεις και οι έντονες ενδοπεριφερειακές διαφοροποιήσεις περιορίζουν την ομοιόμορφη διάχυση αυτής της δυναμικής στο σύνολο του πληθυσμού.

Το δίκτυο κοινωνικής προστασίας της Περιφέρειας Αττικής εξακολουθεί να αποτελεί βασικό πυλώνα υποστήριξης των κατοίκων της, τόσο μέσω των δομών παιδικής προστασίας, φροντίδας ηλικιωμένων και υποστήριξης ατόμων με αναπηρία όσο και μέσω των δομών κοινωνικής φροντίδας. Η έκταση του δικτύου αυτού, σε συνδυασμό με τις συγχρηματοδοτούμενες κοινωνικές δομές του Προγράμματος «Αττική» 2021–2027, αναδεικνύει τη σημασία ενός πολυεπίπεδου και συμπληρωματικού πλέγματος υπηρεσιών, ικανού να ανταποκρίνεται τόσο σε γενικευμένες όσο και σε εξειδικευμένες ανάγκες κοινωνικής φροντίδας. Ιδιαίτερα κομβικός αναδεικνύεται ο ρόλος των Κέντρων Κοινότητας, των Δομών Παροχής Βασικών Αγαθών και των λοιπών υπηρεσιών άμεσης στήριξης, καθώς και των πιο εξειδικευμένων παρεμβάσεων για άτομα με αναπηρία, αστέγους, γυναίκες θύματα βίας και ηλικιωμένους.

Συμπερασματικά, η παρούσα έκθεση επιβεβαιώνει ότι η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί τον σημαντικότερο πληθυσμιακό, οικονομικό και διοικητικό πόλο της χώρας, ενώ παράλληλα εμφανίζει σύνθετες κοινωνικές προκλήσεις και έντονες εσωτερικές ανισότητες. Η γήρανση του πληθυσμού, οι διαφοροποιήσεις στην αγορά εργασίας, οι εκφάνσεις της φτώχειας και της στεγαστικής επισφάλειας, καθώς και η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης των δομών κοινωνικής φροντίδας και των μηχανισμών πρόληψης, διαμορφώνουν ένα πεδίο που απαιτεί συστηματική παρακολούθηση.

Στο πλαίσιο αυτό, η ενίσχυση της τεκμηριωμένης κοινωνικής πολιτικής, η ενσωμάτωση της χωρικής διάστασης στον σχεδιασμό των παρεμβάσεων και η ενδυνάμωση της διασύνδεσης μεταξύ υπηρεσιών και τοπικών φορέων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των ανισοτήτων και την προώθηση μιας πιο συνεκτικής και συμπεριληπτικής περιφερειακής ανάπτυξης.

9ο κεφάλαιο : Επικείμενες Ενέργειες

Το επόμενο χρονικό διάστημα, το *Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής- «Social Network Αττική»,* θα προχωρήσει στην υλοποίηση των ακόλουθων ενεργειών :

- ✓ Εκπόνηση της Περιφερειακής Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2026 (έτος αναφοράς 2025), με σκοπό την αποτύπωση και ανάλυση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στην Περιφέρεια Αττικής.
- ✓ Εκπόνηση έρευνας πεδίου για τη διερεύνηση της ποιότητας ζωής και της ψυχικής υγείας σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες στην Περιφέρεια Αττικής.
- ✓ Καταγραφή παρεμβάσεων που αφορούν τους πληθυσμούς Ρομά στην Περιφέρεια Αττικής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι : Δικτύωση, συντονισμός και συνεργασία

Κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, τα στελέχη του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική, πραγματοποίησαν συναντήσεις δικτύωσης και συνεργασίας με στελέχη κοινωνικών δομών , όπως Κέντρων Κοινότητας, Παραρτημάτων Ρομά, Συμβουλευτικών Κέντρων Γυναικών Θυμάτων Βίας, Κέντρων Ένταξης Μεταναστών (Κ.Ε.Μ.) και Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.).

Οι συναντήσεις αυτές είχαν ως στόχο την ενδυνάμωση της συνεργασίας και της δικτύωσης, την ανταλλαγή απόψεων και βέλτιστων πρακτικών, καθώς και την καταγραφή των αναγκών και των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι τοπικές κοινωνίες.

Παράλληλα, το Περιφερειακό Παρατηρητήριο διατηρεί συστηματική και σταθερή συνεργασία με φορείς όπως το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, τη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΥΔΠ) Αττική, με Επιτελικές Δομές της Κεντρικής Διοίκησης κτλ.

Η διαρκής αυτή συνεργασία στοχεύει στην αποτελεσματικότερη χαρτογράφηση των κοινωνικών αναγκών, την υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, την ανταλλαγή επικαιροποιημένων δεδομένων και τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης στην Περιφέρεια Αττικής.

Επιπλέον, το έτος 2025, το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Περιφέρειας Αττικής-Social Network Αττική, διενήργησε τις εξής έρευνες:

- Έρευνα πεδίου στους υπεύθυνους λειτουργίας των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) της Περιφέρειας Αττικής (βλ. 4ο Κεφάλαιο, Ενότητα 4.1.1)
- Ετήσιες αναφορές Κέντρων Κοινότητας Περιφέρειας Αττικής Αττικής (βλ. 5ο Κεφάλαιο)

Στο πεδίο των δευτερογενών ερευνών, το έτος αναφοράς πραγματοποιήθηκαν:

- Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος & Συνθηκών Διαβίωσης (βλ. 4ο Κεφάλαιο, Ενότητα 4.2.1)
- Απολογιστική Έκθεση της Περιφέρειας Αττικής στο πλαίσιο παρακολούθησης της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (έτος αναφοράς 2025, βλ. 4ο Κεφάλαιο, Ενότητα 4.2.2)

Παράλληλα, σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσω του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης της Περιφέρειας Αττικής επικαιροποιείται το μητρώο όλων των Δομών Κοινωνικής Προστασίας (παιδικής προστασίας, τρίτης ηλικίας, ατόμων με ειδικές ανάγκες και πιστοποιημένοι φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα).

Παράρτημα ΙΙ: Κατάσταση Μητρώων

Τηρούνται σταθερά τα παρακάτω μητρώα :

1.Ειδικό μητρώο Αναδοχής – Άρθρο 6 ΠΔ.86/2009

2.Μητρώο υιοθεσιών

3.Μητρώο Κοινωνικών Λειτουργών Άρθρο 186 Ν. 3852/2010

Το Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης τηρεί σταθερά και επικαιροποιεί ηλεκτρονικά μητρώα:

1. Μητρώο Πιστοποιημένων φορέων Κοινωνικής Φροντίδας Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα

2. Μητρώο Δομών Παιδικής Προστασίας

3. Μητρώο Δομών Τρίτης Ηλικίας

4. Μητρώο Δομών Προστασίας ΑμεΑ

5. Μητρώο Ιδιωτικών και Δημοτικών Παιδικών σταθμών

6. Μητρώο Σημείων επαφής και των 66 Δήμων της Π.Α

Ακολουθούν πίνακες του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου:

Πίνακας 7: Κατάσταση Ιδιωτικών και Δημοτικών Παιδικών σταθμών

Π.Ε.	ΟΤΑ Α΄ΒΑΘΜΟΥ	ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ		ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ				ΒΡΕΦΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ		ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ / ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	
		Αριθμός Δομών	Δυναμικότητα	Αριθμός Δομών	Βρέφη	Παιδιά	Δυναμικότητα	Αριθμός Δομών	Δυναμικότητα	Αριθμός	Δυναμικότητα
Κεντρικού Τομέα	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	45	1505	33	588	1384	1972	6	170	69	5435
	ΒΥΡΩΝΑΣ	4	285	1	12	18	30	3	64	8	516
	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1	25	1	22	50	72	3	46	6	365
	ΔΑΦΝΗΣ – ΥΜΗΤΤΟΥ	3	85	0	0	0	0	0	0	6	785
	ΖΩΓΡΑΦΟΥ	3	286	0	0	0	0	1	12	9	758
	ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	5	188	9	185	249	434	1	22	8	411
	ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	1	41	0	0	0	0	0	0	6	280
	ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ	1	36	1	15	45	60	1	20	5	253
	Σύνολο	**63**	**2.451**	**45**	**834**	**1.771**	**2.605**	**14**	**291**	**117**	**8.550**
Νοτίου Τομέα	ΑΓ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	2	60	4	97	265	362	0	0	7	481
	ΑΛΙΜΟΥ	7	467	6	242	500	742	0	0	8	435
	ΓΛΥΦΑΔΑΣ	21	846	7	92	280	372	2	28	7	526
	ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ- ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	5	165	7	141	245	386	0	0	8	584
	ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	8	551	3	86	226	312	0	0	9	388
	ΜΟΣΧΑΤΟΥ- ΤΑΥΡΟΥ	5	157	0	0	0	0	1	22	6	475

	Ν.ΣΜΥΡΝΗΣ	6	239	3	58	97	155	1	55	8	598
	Π.ΦΑΛΗΡΟΥ	10	770	4	78	120	198	0	0	3	700
	Σύνολο	**63**	**3.255**	**38**	**794**	**1.733**	**2527**	**4**	**105**	**56**	**4.987**
Βορείου Τομέα	ΑΓ.ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	8	426	5	62	121	250	0	0	5	626
	ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	10	471	14	188	725	913	0	0	13	560
	ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ	3	214	4	40	121	161	0	0	4	259
	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	8	327	3	64	200	254	0	0	5	327
	ΚΗΦΙΣΙΑΣ	19	1166	6	73	362	435	0	0	11	722
	ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ- ΠΕΥΚΗΣ	7	523	5	64	299	353	1	14	3	341
	ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	2	87	2	28	109	137	0	0	6	282
	Ν.ΙΩΝΙΑΣ	1	40	2	51	187	238	1	15	5	420
	ΠΑΠΑΓΟΥ- ΧΟΛΑΡΓΟΥ	5	426	6	77	195	263	0	0	7	539
	ΠΕΝΤΕΛΗΣ-ΜΕΛΙΣΣΙΑ	3	65	6	94	196	280	0	0	6	307
	ΦΙΛΟΘΕΗΣ- ΨΥΧΙΚΟΥ	4	541	3	71	268	309	0	0	5	241
	ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	14	394	11	102	265	283	0	0	7	425
	Σύνολο	**84**	**4.680**	**67**	**914**	**2.952**	**3866**	**2**	**29**	**77**	**5.049**
Δυτικού Τομέα	ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑ	2	150	1	32	28	60	0	0	2	106
	ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	3	142	6	95	231	326	0	0	8	523
	ΑΙΓΑΛΕΩ	2	85	3	48	152	200	0	0	9	583
	ΙΛΙΟΥ	6	177	10	196	259	355	0	0	10	591
	ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	8	464	7	139	426	565	1	24	15	937
	ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	6	397	4	96	164	211	1	50	7	470

	ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	4	252	3	41	184	205	2	15	6	548
	Σύνολο	**31**	**1.667**	**34**	**647**	**1.444**	**2.091**	**4**	**89**	**57**	**3.788**
Πειραιώς – Νήσων	ΠΕΙΡΑΙΩΣ	15	600	16	281	759	1040	0	0	14	770
	ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	6	239	2	47	66	113	0	0	17	928
	ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	6	243	6	86	300	386	1	15	5	469
	ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	4	204	6	88	175	263	2	28	14	699
	ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	0	0	1	25	70	95	3	66	4	240
	ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	ΑΙΓΙΝΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	181
	ΚΥΘΗΡΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	38
	ΠΟΡΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	80
	ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	7	204	1	52	27	79	0	0	2	300
	ΣΠΕΤΣΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	1	25	0	0	0	0	0	0	1	25
	ΥΔΡΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σύνολο	**42**	**1.515**	**30**	**579**	**1.397**	**1.976**	**6**	**109**	**61**	**3.600**
Δυτικής Αττικής	ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	2	100	0	0	0	0	0	0	9	483
	ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	3	150	2	18	46	64	0	0	5	400
	ΜΑΝΔΡΑΣ -ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	0	0	0	0	0	0	0	0	4	278
	ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2	250	4	50	40	90	0	0	6	273
	ΦΥΛΗΣ	1	50	2	20	16	36	0	0	13	938

	Σύνολο	**8**	**550**	**8**	**88**	**102**	**190**	**0**	**0**	**37**	**2.262**
Ανατολικής Αττικής	ΑΧΑΡΝΩΝ	7	283	5	64	160	224	0	0	11	756
	ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ – ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	7	462	3	48	157	205	0	0	4	436
	ΔΙΟΝΥΣΟΥ	8	411	3	35	36	71	0	0	7	361
	ΚΡΩΠΙΑΣ	7	273	3	56	153	209	0	0	2	254
	ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	0	0	1	8	37	45	0	0	3	292
	ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	1	70	3	62	80	142	0	0	5	291
	ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	4	165	2	19	57	76	0	0	3	395
	ΠΑΙΑΝΙΑΣ	4	214	4	103	132	235	0	0	4	340
	ΠΑΛΛΗΝΗΣ	8	417	3	44	230	274	0	0	8	642
	ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	187
	ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	2	196	1	45	102	147	0	0	6	434
	ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	2	48	4	66	126	192	0	0	3	457
	ΩΡΩΠΟΥ	4	167	3	45	207	252	0	0	5	293
	Σύνολο	**54**	**2.706**	**35**	**595**	**1.477**	**2.072**	**0**	**0**	**64**	**4.538**
Γενικό Σύνολο		**346**	**16.824**	**257**	**4.451**	**10.876**	**15.327**	**30**	**623**	**471**	**32.774**

Πίνακας 8: Δομές ΑμεΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΝΗΣΩΝ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ	6	326	12	921	8	781	8	759	7	271	5	390	11	729
ΣΤΕΓΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ	9	46	7	47	23	128	3	24	2	7	7	54	22	143

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 9: Δομές Τρίτης Ηλικίας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΝΗΣΩΝ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΜΟΝΑΔΕΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	27	1.398	24	1.478	47	2.550	10	795	21	1.096	1	132	15	1.203
ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ	3	70	0	0	0	0	1	15	1	21	0	0	4	114

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 10: Δομές Παιδικής Προστασίας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ		ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΝΗΣΩΝ		ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	
	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΔΟΜΕΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ/ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	109	6.437	58	4.049	77	5.388	58	3.776	62	2.930	37	2.326	64	4.538
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ	125	3.263	93	4.646	146	8.022	66	3.602	82	3.728	20	938	90	4.723
ΚΕΝΤΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	11	541	25	1.749	10	1.648	19	2.613	16	1.692	20	1.714	22	1.582
ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	-	-	4	58	-	-	1	35	2	33	0	0	5	529

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

Παράρτημα ΙΙΙ : Γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου

Παράρτημα IV: Αριθμός ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. ανά Δήμο & ΠΕ 12/23_12/24_12/25

Διάγραμμα 44:Αριθμός ωφελούμενων Ε.Ε.Ε. ανά Δήμο & ΠΕ 12/23_ 12/24_12/25

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/23	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/24	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/25
ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	**30.250**	**25.157**	**21.546**
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	23.727	19.874	17.113
ΒΥΡΩΝΟΣ	1.188	990	870
ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ	1.097	901	733
ΔΑΦΝΗΣ-ΥΜΗΤΤΟΥ	692	534	403
ΖΩΓΡΑΦΟΥ	1.242	976	821
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ	992	770	660
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ	610	499	439
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ-ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ	702	613	507
ΝΟΤΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	**9.416**	**7.519**	**6.356**
ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	1.044	795	629
ΑΛΙΜΟΥ	426	312	258
ΓΛΥΦΑΔΑΣ	824	683	547
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	541	405	343
ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	3.613	2.994	2.600
ΜΟΣΧΑΤΟΥ-ΤΑΥΡΟΥ	920	672	595
ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	1.172	966	793
ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ	876	692	591
ΒΟΡΕΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	**4.839**	**3.699**	**3.071**
ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ	345	271	209
ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ	466	405	337
ΒΡΙΛΛΗΣΙΩΝ	128	109	82
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	578	419	334
ΚΗΦΙΣΙΑΣ	351	247	233
ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ-ΠΕΥΚΗΣ	272	225	194
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ	418	302	239

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/23	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/24	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/25
ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	1.131	869	739
ΠΑΠΑΓΟΥ-ΧΟΛΑΡΓΟΥ	318	251	221
ΠΕΝΤΕΛΗΣ	223	139	122
ΦΙΛΟΘΕΗΣ-ΨΥΧΙΚΟΥ	68	60	49
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ	541	402	312
ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	**11.116**	**9.221**	**7.860**
ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1.915	1.714	1.564
ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ-ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	1.400	1.099	947
ΑΙΓΑΛΕΩ	1.675	1.338	1.099
ΙΛΙΟΥ	1.992	1.615	1.331
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	2.545	2.179	1.846
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	1.056	844	696
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	533	432	377
ΠΕΙΡΑΙΑΣ	**12.499**	**9.664**	**8.186**
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	4.091	3.327	2.767
ΝΙΚΑΙΑΣ-ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	3.545	2.580	2.247
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	1.485	1.208	983
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	2.545	1.880	1.597
ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	833	669	592
ΝΗΣΟΙ	**3.667**	**2.921**	**2.562**
ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ	37	39	
ΑΙΓΙΝΑΣ	610	434	409
ΚΥΘΗΡΩΝ	48	22	12
ΠΟΡΟΥ	91	63	160
ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	2.535	2.135	1.891
ΣΠΕΤΣΩΝ	78	51	41
ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ	264	176	47
ΥΔΡΑΣ	4	1	2
ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	**7.019**	**6.100**	**4.847**
ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	1.875	1.783	1.557
ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	371	295	250
ΜΑΝΔΡΑΣ-ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ	411	352	330

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/23	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/24	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ Η ΠΕ 12/25
ΜΕΓΑΡΕΩΝ	2.087	1.704	1.364
ΦΥΛΗΣ	2.275	1.966	1.346
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	**8.228**	**6.559**	**5.414**
ΑΧΑΡΝΩΝ	2.121	1.676	1.457
ΒΑΡΗΣ-ΒΟΥΛΑΣ-ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ	380	287	233
ΔΙΟΝΥΣΟΥ	221	168	141
ΚΡΩΠΙΑΣ	668	442	369
ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	760	649	571
ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ	523	409	341
ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	408	300	223
ΠΑΙΑΝΙΑΣ	228	215	154
ΠΑΛΛΗΝΗΣ	479	348	274
ΡΑΦΗΝΑΣ-ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ	321	219	168
ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ	678	566	423
ΣΠΑΤΩΝ-ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ	817	707	567
ΩΡΩΠΟΥ	624	573	493
ΣΥΝΟΛΟ	**87.034**	**70.840**	**59.842**

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Διεύθυνση Καταπολέμησης της φτώχειας- Ιδία επεξεργασία

Παράρτημα V: Δείκτης Πολλαπλής Αποστέρησης στην Περιφέρεια Αττικής

Κατάταξη	ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	MDI	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Δείκτη Αποστέρησης
1	**ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ (Εδρα: Ασπρόπυργος)**	**9,84**	**10**
2	**ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ (Εδρα: Αγία Βαρβάρα)**	**9,81**	**10**
3	**ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ (Εδρα: Σαλαμίνα)**	**6,68**	**9**
4	**ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ (Εδρα: Μέγαρα)**	**6,07**	**9**

Κατάταξη	ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	MDI	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Δείκτη Αποστέρησης
5	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ (Εδρα: Καλλιθέα)	5,22	8
6	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ (Εδρα: Αίγινα)	5,2	8
7	ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ (Εδρα: Αθήνα)	5,12	8
8	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ (Εδρα: Ανω Λιόσια)	4,84	8
9	ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓΙΟΥ Ι. ΡΕΝΤΗ (Εδρα: Νίκαια)	3,78	8
10	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ (Εδρα: Πέραμα)	3,48	8
11	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ (Εδρα: Αιγάλεω)	3,37	8
12	ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ (Εδρα: Σπέτσες)	3,29	8
13	ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ (Εδρα: Λαύριο)	3,05	7
14	ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (Εδρα: Κερατσίνι)	3,03	7
15	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ (Εδρα: Πόρος)	2,52	7
16	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ (Εδρα: Κορυδαλλός)	2,4	7
17	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ (Εδρα: Περιστέρι)	2,08	7
18	ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ (Εδρα: Δάφνη)	1,76	7
19	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ (Εδρα: Ιλιον)	1,73	7
20	ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ - ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ (Εδρα: Σπάτα)	1,71	7
21	ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ (Εδρα: Μοσχάτο)	1,68	7
22	ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ (Εδρα: Καισαριανή)	1,63	7
23	ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ (Εδρα: Βύρωνας)	1,49	7
24	ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Εδρα: Πειραιάς)	1,34	7
25	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ (Εδρα: Αγιοι Ανάργυροι)	1,16	7
26	ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ (Εδρα: Αχαρνές)	1,12	7
27	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ (Εδρα: Νέα Φιλαδέλφεια)	0,98	7
28	ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ (Εδρα: Γαλατάς)	0,85	7
29	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ (Εδρα: Νέα Ιωνία)	0,7	6
30	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ (Εδρα: Μαρκόπουλο)	0,63	6
31	ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ (Εδρα: Μάνδρα)	0,51	6
32	ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ (Εδρα: Ζωγράφου)	0,41	6
33	ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ (Εδρα: Αγκίστρι)	0,39	6
34	ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ (Εδρα: Κορωπί)	0,16	6
35	ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ (Εδρα: Γαλάτσι)	0,06	6
36	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Εδρα: Αγιος Δημήτριος)	-0,15	6
37	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ (Εδρα: Νέα Σμύρνη)	-0,37	6

Κατάταξη	ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	MDI	ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ Δείκτη Αποστέρησης
38	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ (Εδρα: Πετρούπολη)	-0,52	6
39	ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ (Εδρα: Ελευσίνα)	-0,7	6
40	ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ (Εδρα: Καλύβια Θορικού)	-0,97	6
41	ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ (Εδρα: Ηλιούπολη)	-1,07	6
42	ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ (Εδρα: Κύθηρα)	-1,07	6
43	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ (Εδρα: Παλαιό Φάληρο)	-1,13	6
44	ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ (Εδρα: Αργυρούπολη)	-1,25	6
45	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ (Εδρα: Χαϊδάρι)	-1,3	6
46	ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ (Εδρα: Ωρωπός)	-1,46	6
47	ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ (Εδρα: Μαραθώνας)	-1,58	5
48	ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (Εδρα: Μεταμόρφωση)	-1,65	5
49	ΔΗΜΟΣ ΥΔΡΑΣ (Εδρα: Υδρα)	-1,83	5
50	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Εδρα: Ηράκλειο)	-2,01	5
51	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ (Εδρα: Αλιμος)	-2,68	5
52	ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ - ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ (Εδρα: Ραφήνα)	-2,82	5
53	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ (Εδρα: Γλυφάδα)	-3,14	5
54	ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ - ΠΕΥΚΗΣ (Εδρα: Πεύκη)	-3,53	5
55	ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ (Εδρα: Παιανία)	-3,74	4
56	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ (Εδρα: Αγία Παρασκευή)	-3,96	4
57	ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ - ΧΟΛΑΡΓΟΥ (Εδρα: Χολαργός)	-3,97	4
58	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ (Εδρα: Αμαρούσιο)	-3,99	4
59	ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ (Εδρα: Χαλάνδρι)	-4,02	4
60	ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ (Εδρα: Γέρακας)	-4,11	4
61	ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ (Εδρα: Μελίσσια)	-5,76	4
62	ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ (Εδρα: Βριλήσσια)	-5,84	4
63	ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ (Εδρα: Βούλα)	-6,02	3
64	ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ (Εδρα: Αγιος Στέφανος)	-7,98	3
65	ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ (Εδρα: Κηφισιά)	-8,95	2
66	ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ (Εδρα: Ψυχικό)	-10,53	1

Πηγή: Δείκτης Πολλαπλής Αποστέρησης της Περιφέρειας Αττικής